

3. PLAN PROSTORNOG UREĐENJA	3
3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE ČAGLIN U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE	3
3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA	5
3.2.1. <i>Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)</i>	6
3.2.2. <i>Razvoj i uređenje prostora naselja</i>	9
3.2.2.1. <i>Građevinsko područje naselja .....</i>	9
3.2.2.2. <i>Sustav središnjih naselja .....</i>	14
3.2.3. <i>Razvoj i uređenje prostora izvan naselja</i>	16
3.2.3.1. <i>Izdvojena građevinska područja .....</i>	16
• <i>Izdvojeno građevinsko područje gospodarske zone „Čaglin“</i>	16
• <i>Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone “Ribnjaci”</i>	16
• <i>Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko – turističke zone “Sovski Dol”</i>	17
• <i>Izdvojeno građevinsko područje groblja (G)</i>	17
• <i>Izdvojena građevinska područja športsko - rekreacijske namjene (igrališta)</i>	19
3.2.3.2. <i>Područja Općine izvan građevinskih područja.....</i>	19
3.2.4. <i>Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene (P)</i>	20
3.2.5. <i>Šumske površine isključivo osnovne namjene (Š)</i>	21
3.2.6. <i>Ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)</i>	23
3.2.7. <i>Vodne površine (V)</i>	23
3.2.8. <i>Ostale površine</i>	23
3.2.8.1. <i>Posebna namjena (N).....</i>	23
3.2.8.2. <i>Površine infrastrukturnih sustava (IS).....</i>	23
3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI	24
3.3.1. <i>Gospodarske djelatnosti</i>	24
3.3.1.1. <i>Poljoprivreda, šumarstvo, ribogojstvo, lovstvo .....</i>	25
• <i>Poljoprivreda</i>	25
• <i>Šumarstvo</i>	26
• <i>Ribogojstvo</i>	26
• <i>Lovstvo</i>	26
3.3.1.2. <i>Turizam i ugostiteljstvo .....</i>	26
3.3.1.3. <i>Industrija, malo i srednje poduzetništvo .....</i>	30
3.3.1.4. <i>Eksploatacija mineralnih sirovina .....</i>	31
3.3.1.5. <i>Ostale djelatnosti .....</i>	32
3.3.2. <i>Društvene djelatnosti</i>	33
3.3.2.1. <i>Javne službe i uprava .....</i>	34
3.3.2.2. <i>Odgoj i obrazovanje.....</i>	35
3.3.2.3. <i>Socijalna skrb .....</i>	35
3.3.2.4. <i>Zdravstvo.....</i>	36
3.3.2.5. <i>Kultura i udruge .....</i>	36
3.3.2.6. <i>Vjerske institucije.....</i>	37
3.3.2.7. <i>Šport i rekreacija.....</i>	37

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA	40
3.4.1. <i>Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)</i>	40
3.4.2. <i>Krajobrazne vrijednosti</i>	40
3.4.3. <i>Prirodne vrijednosti</i>	42
3.4.4. <i>Kulturna dobra</i>	44
3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA	51
3.5.1. <i>Prometni infrastrukturni sustav</i>	51
3.5.1.1. <i>Cestovni promet</i>	51
3.5.1.2. <i>Željeznički promet</i>	54
3.5.1.3. <i>Zračni promet</i>	55
3.5.1.4. <i>Pošta i telekomunikacije</i>	55
• <i>Pošta</i>	55
• <i>Telekomunikacijska mreža</i>	56
3.5.1.5. <i>Radio i TV sustav veza</i>	58
3.5.2. <i>Energetski sustav</i>	58
3.5.2.1. <i>Plinoopskrba</i>	58
3.5.2.2. <i>Elektroenergetika</i>	60
3.5.2.3. <i>Mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije</i>	62
3.5.3. <i>Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)</i>	62
3.5.3.1. <i>Vodoopskrbni sustav</i>	62
3.5.3.2. <i>Odvodnja otpadnih voda</i>	65
3.5.3.3. <i>Uređenje vodotoka i voda</i>	67
3.5.3.4. <i>Melioracijska odvodnja i navodnjavanje</i>	71
3.6. GOSPODARENJE S OTPADOM	73
3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ	75
3.7.1. <i>Vode</i>	76
3.7.2. <i>Zrak</i>	77
3.7.3. <i>Tlo</i>	77
3.7.4. <i>Buka i vibracije</i>	79
3.7.5. <i>Biološka raznolikost</i>	80
3.7.6. <i>Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite</i>	80
3.7.7. <i>Smjernice za zaštitu od požara, eksplozije, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti</i>	81

---

3. Plan prostornog uređenja

3.1. PRIKAZ PROSTORNOG RAZVOJA NA PODRUČJU OPĆINE ČAGLIN U ODNOSU NA PROSTORNU I GOSPODARSKU STRUKTURU ŽUPANIJE

Prostornim planom uređenja općina Čaglin, uvažavajući obveze i usmjerenja iz Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske i Prostornog plana Požeško-slavonske županije, predložen je cjelovit sustav prostornog uređenja, u odnosu na prostornu i gospodarsku strukturu Županije, koji bi trebao omogućiti daljnji razvitak Grada. Razvoj se temelji na:

- određivanju organizacije i namjene prostora kao i unapređenju kvalitete korištenja površina
- određivanju sustava gospodarskih i društvenih djelatnosti
- propisivanju učinkovitih uvjeta korištenja, uređenja i zaštite prostora
- određivanju prostornih uvjeta za razvoj infrastrukturnih sustava
- vođenju računa o očuvanju prostora i sprečavanju nepovoljna utjecaja na okoliš.

Područje općine Čaglin, temeljeći se prvenstveno na valorizaciji prirodnih resursa (poljoprivrednih, šumskih, vodnih površina), te nešto manje izgrađenih struktura (naselja i infrastrukture), je prostor značajnih potencijalnih mogućnosti prostornog razvitka.

Razina razvoja s određenim ograničenjima su pravci povezivanja općine Čaglin sa susjednim županijama i šire preko državnih cesta D53 granični prijelaz D. Miholjac (granica Republike Mađarske) – Našice – granični prijelaz Slav. Brod (granica Bosne i Hercegovine) i D38 Pakrac D-5 - Požega - Pleternica - Đakovo D-7. S ciljem prevladavanja njihovih nedostataka (širina, stanje, nezadovoljavajući prostorno prometni elementi), neophodno je u okviru prostornih i razvojnih planova, definirati koridore cesta visoke razine služnosti, kako bi povećali dostupnost i atraktivnost prostora, te bili osnovna pretpostavka svekolikog razvoja regije.

Općina je smještena na najistočnijem dijelu Požeško-slavonske županije te graniči, osim s gradovima Kutjevom i Pleternicom sa zapada, i s dvije njezine susjedne županije (Brodsko-posavskom s juga i Osječko-baranjskom županijom sa sjevera i istoka).

U županijskom sustavu naselja, naselje Čaglin je svrstano u inicijalno razvojno središte (lokalno/općinsko središte).

U prostoru općine Čaglin uočavaju se tri prostorne cjeline krajobraza koji ga izdvajaju u kategoriji posebnih uvjeta ili ograničenja u korištenju, i to:

- nizinski (poljodjelski - ravnice, dolina i polja s mrežom puteva i kanala, u kojem su smještena naselja: dio naselja Čaglin, Draganlug, Kneževac, Migalovci, Stari Zdenkovac, Veliki Bilač i naselje Vlatkovac).
- brdski (prijelazni - u kojem je smještena većina naselja: dio naselja Čaglin, Darkovac, Djedina Rijeka, Dobra Voda, Dobrogošće, Duboka, Imrijevc, Ivanovci, Jasik, Jezero, Jurkovac, Latinovac, Milanlug, Mokreš, Nova Lipovica, Nova Ljeskovic, Novi Zdenkovac, Paka, Ruševo, Sapna, Sibokovac, Sovski Dol, Stara Ljeskovic, Stojčinovac i naselje Vukojevica. U ovoj skupini obuhvaćena su naselja čija se nadmorska visina nalazi od 151 – 300 m. n.v.
- brdsko - gorski (prostori preostalog dijela Dilj gore i Krndije nadmorske visine više od 300 m.n.v.)

U strukturi površina na području općine Čaglin dominira poljoprivredno zemljište sa 52,41% površine Općine. Šumsko zemljište zauzima 43,48% prostora Općine te zajedno s poljoprivrednim čini dio resursne osnove područja Županije.

Gospodarska struktura Županije određena je korištenjem prirodnih resursa, korištenjem postojećih kapaciteta, te izgradnjom odgovarajućih novih za koje postoji opravdanje po ekonomskim i tržišnim kriterijima. Gospodarski razvitak predstavlja integralni dio ukupnih razvojnih procesa koji će se odvijati na županijskom prostoru. Budući da je postojeći razmještaj gospodarskih kapaciteta na županijskom području neravnomjeran i, moglo bi se reći, neracionalan, trebalo bi u tom smislu ostvariti značajnije poboljšanje.

Na temelju razvojnih opredjeljenja te ciljeva prostornog razvoja i uređenja prostora županijskog značaja planiran je razvoj prostornih struktura općine Čaglin. U izradi plana polazi se od utvrđenih prostornih osobitosti, problema, ograničenja i mogućnosti prostornog razvoja. Stoga, bogati prirodni resursi na području Općine - kvalitetne poljoprivredne obradive površine, kvalitetne šumske površine te bogatstvo vodenih površina omogućili su razvoj ratarske i stočarske proizvodnje, ribnjačarstva, a okosnicu daljnjeg gospodarskog razvoja će činiti, i dalje, poljoprivreda te malo i srednje poduzetništvo na korištenju resursa u obliku proizvodnje te usluga, kao i razvoj turizma (lovnog, ribolovnog, seoskog, eko, rekreacijskog, i dr.).

Osnovni uvjet uspješnijeg razvoja poduzetništva, i gospodarstva općenito, je osnivanje gospodarskih zona, modernizacija prometnog sustava te izgradnja prateće infrastrukture. Razvoj gospodarskih zona, zbog troškova opremanja komunalnom infrastrukturom, važno je usmjeriti u sklopu građevinskih područja naselja ili u njihovoj blizini. U skladu s navedenim Općina će se svojim planiranim gospodarskim razvojem uklopiti u prostorno-gospodarski model Županije putem planirane gospodarske zone na području općine Čaglin ("Čaglin").

Kretanje stanovništva Općine je, kao jedan od značajnijih čimbenika društveno-gospodarskog razvitka i korištenja prostora, u usporedbi s ukupnim stanovništvom Županije, u padu (3.386 st. (Popis 2001.) < 3.928 st. (Popis 1991.)). što je posljedica demografske starosti. Iz čega slijedi da se, na području Općine, u budućnosti ne može osigurati jednostavnu reprodukciju stanovništva, bez obzira na očekivani gospodarski razvoj. Stoga, zbog demografske stagnacije, prostorni razvoj u narednom razdoblju neće zahtijevati nove površine za razvoj građevinskih područja već naprotiv reduciranje postojećih građevinska područja.

Prostornim planom uređenja općine Čaglin rezervira se, sukladno planovima prostornog uređenja šireg područja (Strategija i Program RH i PPP-SŽ), prostor za smještaj koridora prometne i druge infrastrukture državnog, županijskog i općinskog značaja. U planskom periodu investicije bi se trebale uglavnom koncentrirati na povećanje standarda razine opremljenosti pojedinih komunalnih sustava.

Obzirom na navedenu kvalitetu prostora i potencijalne mogućnosti prostornog razvitka općine Čaglin koncepcija njenog prostornog uređenja se može izraziti kroz:

- razvoj općine Čaglin kao manjeg gradskog središta ili općinskog središta naselja
- poticanje razvoja poljoprivredne proizvodnje stimuliranjem specijalizirane proizvodnje i proizvodnje zdrave hrane
- modernizaciju i unapređenje prometne i komunalne infrastrukture
- očuvanje šumskog bogatstva
- očuvanje kulturne i prirodne baštine (značajni karajobraz „Sovsko jezero“)

3.2. ORGANIZACIJA PROSTORA I OSNOVNA NAMJENA I KORIŠTENJE POVRŠINA

Organizacija, namjena i korištenje prostora općine Čaglin temelje se na prirodnim obilježjima prostora, mreži naselja i infrastrukturnim sustavima, utvrđenim prostornim mogućnostima, ograničenjima i ciljevima budućeg razvoja, očekivanom demografskom razvoju i utvrđenim osnovnim pravcima gospodarskog razvoja. Prostornim planom uređenja općine Čaglin (u daljnjem tekstu PPUO Čaglin), sukladno odredbama PPP-SŽ, podacima nadležnih tijela državne uprave i pravnih osoba s javnim ovlastima, studijama, projektima i ostalom dokumentacijom, detaljno je razgraničen prostor u kojem dominiraju poljoprivredne i šumske površine, građevinska područja, vode te infrastrukturni koridori.

PPUO Čaglin se evidentiraju, zaštićuju i čuvaju osnovne značajke i vrijednosti prostora te je na tom načelu, radi nesmetanog i uravnoteženog razvitka, koncipirano njegovo planiranje i uređenje. Stoga, građevinska područja racionalno koriste prostor ne šireći se duž županijskih i državnih prometnica i na kvalitetnom poljoprivrednom i šumskom zemljištu, povećava se zaštita prostora, gospodarenje resursima je štedljivije, a akcent je na očuvanju okoliša, prirodnom i kulturnom identitetu, te prioritetnom korištenju prostora izvan građevinskog zemljišta za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo.

U PPUO Čaglin su definirane namjene prostora / površina (kartografski prikaz br.1. "Korištenje i namjena površina" u mjerilu 1:25000), i to:

- prostori / površine za razvoj i uređenje prostora naselja s prikazom izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja (detaljnije na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja u mjerilu 1:5000)
- prostori / površine za razvoj i uređenje prostora izvan naselja –
  - A) izdvojena građevinska područja
    - gospodarske zone "Čaglin"
    - ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "Ribnjaci"
    - ugostiteljsko - turističke zone "Sovski Dol"
    - groblja
    - športsko - rekreacijske namjene (igrališta)
  - B) površine za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina
  - C) poljoprivredno tlo isključivo o
  - D) snovne namjene strukturirane u odnosu na vrste, vrijednosti i način korištenja
  - E) šume isključivo osnovne namjene strukturirane u odnosu na vrste, vrijednosti i način korištenja
  - F) vodene površine
  - G) površine linijski ucrtani infrastrukturnih koridora

Dakle, PPUO Čaglin se, osim za razvoj i uređenje građevinskih područja naselja, definiraju i izdvojena građevinska područja za razvoj gospodarskih sadržaja, kao i izdvojena građevinska područja s osnovnom namjenom predviđenom kako za razvoj turizma tako i mogućnošću korištenja istih u ugostiteljske svrhe („Sovski Dol“) pa i s mogućnošću razvoja gospodarstva („Ribnjaci“).

Izdvojeno građevinsko područje gospodarskog kompleksa, gdje bi se omogućio razvoj malog i srednjeg poduzetništva, kao i smještaj manjih industrijskih sadržaja (prerađivačka industrija, građevinarstvo i sl.) planirano je južno od naselja Čaglin, što svojim lokacijom odgovara dovoljnoj udaljenosti od građevinskog područja naselja i minimalnim potrebama za opremanje komunalnom infrastrukturom.

Uvažavajući maksimalnu zaštitu prostora korisnici trasa infrastrukture su usmjereni na korištenje zajedničkih koridora infrastrukture. Istovremeno, novi koridori se ne mogu planirati u prirodno vrijednim područjima, njihova rekonstrukcija i održavanje mogu se vršiti samo uz racionalno korištenje tla uz maksimalno očuvanje vrijednosti krajobraza.

3.2.1. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina (naselja i izgrađene strukture van naselja; poljoprivredne, šumske, vodne te površine posebne namjene i ostale površine)

Prema podacima Državne geodetske uprave, Područnog ureda za katastar Požega, površina općine Čaglin iznosi 17.961,45 ha. Kartografski prikazi za PPUO Čaglin, izrađeni su na topografskoj karti u mjerilu 1:25.000 dobivenoj od Državne geodetske uprave, i računalnim očitanjem površine Općine sa spomenute karte je ustanovljeno da površina općine Čaglin iznosi 17.821,17 ha, dakle ona je manja za 140,28 ha u odnosu na navedeni podatak Katastra. Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina u Planu baziraju se na ukupnoj površini Općine od 17.821,17 ha.

Planirani broj stanovnika korišten u zadanoj tablici je projekcija broja stanovnika za 2015. godinu, koja je bazirana samo na prirodnom prirastu stanovništva i migracijama. Ukupno za općinu Čaglin projekcija iznosi cca 2.910 stanovnika u 2015. godini što je za 14,15 % manje u odnosu na posljednji Popis iz 2001.g (3.386 st.), dakle vidljiv je pad broja stanovništva.

Kao što je već i navedeno PPUO Čaglin se, osim za površine osnovne namjene (površine izvan naselja – poljoprivredno zemljište, šume, vodne i ostale površine), dio površina namjenjuje za izgradnju naselja, zatim izdvojeno građevinsko područje gospodarskog kompleksa kao i izdvojena građevinska područja s predviđenom osnovnom namjenom za razvoj turizma. Prilikom osiguravanja površina za izgradnju, sukladno Programu prostornog uređenja RH i PPP-SŽ, uvažavane su smjernice i mjere u pogledu racionalnog gospodarenja prostorom i zaštite prostora s naglaskom na održivom razvoju.

Tablica 1.

R. B.	OPĆINA ČAGLIN	oznaka	ukupno ha	% od površine Općine	stan / ha ha / stan*
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1.1.	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA ukupno		581,59	3,26	5,00
	- izgrađeni dio GP		435,97	2,42	6,74
	- neizgrađeni dio GP		145,62	0,84	19,41
1.2.	IZGRAĐENE STRUKTURE VAN GRAĐEVINSKIH PODRUČJA NASELJA ukupno		49,25	0,28	59,13 0,017*
	- izgrađeni dio GP		15,90	0,09	
	- neizgrađeni dio GP		33,35	0,19	
	• Izdvojena građevinska područja van naselja ukupno		49,25	0,28	
	- izgrađeni dio GP		15,90	0,09	
	- neizgrađeni dio GP		33,35	0,19	
	Izdvojeno građevinsko područje gospodarske zone „Čaglin“ ukupno		15,64	0,09	
	- izgrađeni dio GP		-	-	
	- neizgrađeni dio GP		15,64	0,09	
	Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone “Ribnjaci” ukupno		21,12	0,12	
	- izgrađeni dio GP		6,57	0,04	
	- neizgrađeni dio GP		14,55	0,08	
	Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko – turističke zone “Sovski Dol” ukupno		2,40	0,01	
	- izgrađeni dio GP		-	-	
	- neizgrađeni dio GP		2,40	0,01	
	Izdvojeno građevinsko područje groblja (25 naselja) ukupno	G	8,38	0,05	
	- izgrađeni dio GP		7,62	0,04	
	- neizgrađeni dio GP		0,76	0,01	
	Izdvojena građevinska područja športsko-rekreacijske namjene (igrališta – Nova Ljeskovica, Milanlug) ukupno		1,71	0,01	
	- izgrađeni dio GP		1,71	0,01	
- neizgrađeni dio GP		-	-		
• Izgrađene strukture izvan građevinskog područja ukupno		-	-		
- površine za eksploataciju i iskorištavanje mineralnih sirovina	E3	-	-		
1.3.	POLJOPRIVREDNE POVRŠINE	P	8384,40	47,05	2,881*

	ukupno				
	- osobito vrijedno obradivo tlo	P1	-		-
	- vrijedno obradivo tlo	P2	5303,79	29,76	1,823*
	- ostalo obradivo tlo	P3	3080,61	17,29	1,058*
1.4.	ŠUMSKE POVRŠINE				
	ukupno	Š	7880,86	44,22	2,708*
	- gospodarske	Š1	7538,54	42,30	2,591*
	- zaštitne	Š2	237,31	1,33	0,081*
	- posebne namjene	Š3	105,01	0,59	0,036*
1.5.	OSTALE POLJOPRIVREDNE I ŠUMSKE POVRŠINE				
	ukupno	PŠ	383,79	2,16	0,334*
1.6.	VODNE POVRŠINE				
	ukupno		541,28	3,04	0,186*
	- vodotoci	V			
	- akumulacije				
	- retencije		541,28	3,04	0,186
- ribnjaci					
1.7.	OSTALE POVRŠINE				
	ukupno				
	- posebna namjena	N			
	- površine infrastrukturnih sustava	IS			
Općina Čaglin		ukupno	17.821,17	100,00	0,16 st/ ha 6,12* ha /st

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požega

Napomena: Površine navedene u tablici br. 1. utvrđene su mjerenjem na kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina" u mj. 1:25.000 i kartografskim prikazima br. 4.1.do 4.26. "Građevinska područja naselja", u mj. 1:5.000

*u zadnjem stupcu koeficijenti su izraženi u stan/ha, osim u onima koji su označeni s * u kojima su koeficijenti izraženi u ha /stan, pri čemu planirani broj stanovnika iznosi 2.907 (cca. 2910)

¹ površine koje nisu ušle u konačni izračun ukupne površine općine Čaglin

Ukupna površina Općine strukturirana po namjeni i prikazana na kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina", načinjena je u skladu s "Pravilnikom o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova" (NN, br. 106/98.).

S obzirom da je građevinsko područje višenamjensko, unutar njega neizgrađeni dio su poljoprivredne površine (vrtovi, voćnjaci i sl.) do trenutka dok se ne izgrade, odnosno prenamijene.

3.2.2. Razvoj i uređenje prostora naselja

Definiranjem planiranih građevinskih površina i njihovim usklađivanjem sa stvarnim potrebama, na način da se postojeća smanjuju na dijelovima gdje nije realno očekivati gradnju, a proširuju na dijelovima gdje se očekuje gradnja omogućuje se optimalan razvoj naselja i ostalog prostora. Na osnovu navedenog utvrđena su građevinska područja naselja: Čaglin, Darkovac, Djedina Rijeka, Dobra Voda, Dobrogošće, Duboka, Imrijevc, Ivanovci, Jasik, Jezero, Jurkovac, Kneževac, Latinovac, Migalovci, Milanlug, Mokreš, Nova Lipovica, Nova Ljeskovica, Novi Zdenkovac, Paka, Ruševo, Sapna, Sibokovac, Sovski Dol, Stara Ljeskovica, Stari Zdenkovac, Stojčinovac, Veliki Bilač, Vlatkovac, Vukojevica.

3.2.2.1. Građevinsko područje naselja

Površine za razvoj i uređenje naselja utvrđene su građevinskim područjima naselja čime je određen jedan od osnovnih instrumenata za uređivanje i racionalno korištenje prostora. Građevinska područja naselja predviđena su pretežno za mješovitu stambenu gradnju. Uz ovu osnovnu namjenu unutar GP predviđena je i izgradnja građevina drugih namjena (gospodarske, proizvodne, poslovne, ugostiteljsko-turističke, javne, društvene, športsko-rekreacijske, komunalne i prometne infrastrukture) te drugih sadržaja koji upotpunjuju osnovne sadržaje naselja i pridonose kvaliteti prostora i života.

Građevinska područja naselja sadrže neizgrađene dijelove predviđene za potrebe daljnjeg širenja i razvoja naselja, te izgrađene dijelove unutar kojih je predviđeno popunjavanje i dopunjavanje izgrađene strukture.

Neizgrađeni dijelovi unutar građevinskog područja (parkovi, zaštitna zelenila površine, površine za šport i rekreaciju i sl.) koji svojom ekološkom funkcijom, funkcijom čuvanja proronih resursa i sl. pridonose ukupnoj kvaliteti i vrijednosti naselja određuju se kao negrađivi dio građevinskog područja.

Unutar građevinskih područja naselja rezervirane su površine za javnu prometnu infrastrukturu, te druge građevine i uređaje komunalne infrastrukture.

Analizom dosadašnjih demografskih kretanja u naseljima općine Čaglin uočen je pad broja stanovnika gotovo u svim naseljima osim u naseljima Darkovcu (1991./12 st. – 2001./14 st.) Novoj Lipovici (1991./42 st. – 2001./48 st.) te Novoj Ljeskovici (1991./575 st. – 2001./668 st.) i Staroj Ljeskovici (1991./15 st. – 2001./16 st.), u kojima se u posljednjem međupopisnom razdoblju broj stanovnika povećao te u naselju Djedina Rijeka u kojem je broj stanovnika ostao isti. Rezultat je najvećim dijelom demografska starost stanovništva Općine te iseljavanje mladog aktivnog stanovništva, što kazuje na problem porasta stanovništva u nekom dužem periodu.

Tablica 2.

Postojeća građevinska područja naselja na području općine Čaglin				
R.B	Naselja	Broj stanovnika 2001. godine	Površina GP prema PPO Požeга	Gustoća naseljenosti (st/ha)
1.	Čaglin	677	127	5,33
2.	Darkovac	14	12,8	1,09
3.	Djedina Rijeka	165	25	6,60
4.	Dobra Voda	12	12,4	0,96
5.	Dobrogošće	11	3,21	3,42
6.	Draganlug	5	0	0,00
7.	Duboka	72	41	1,75
8.	Imrijevcı	51	20,7	2,46
9.	Ivanovci	18	19,7	0,91
10.	Jasik	3	17,7	0,16
11.	Jezero	13	19,5	0,66
12.	Jurkovac	33	46,3	0,71
13.	Kneževac	96	17,8	5,39
14.	Latinovac	84	50,8	1,65
15.	Migalovci	146	49,1	2,97
16.	Milanlug	243	32,5	7,47
17.	Mokreš	22	26,8	0,82
18.	Nova Lipovica	48	20,8	2,30
19.	Nova Ljeskovica	668	67	9,97
20.	Novi Zdenkovac	9	14,5	0,62
21.	Paka	61	41	1,48
22.	Ruševo	310	55,4	0,54
23.	Sapna	90	41,3	2,17
24.	Sibokovac	53	23,1	2,29
25.	Sovski Dol	155	50,9	3,04
26.	Stara Ljeskovica	16	13,9	1,15
27.	Stari Zdenkovac	46	28,8	1,59
28.	Stojčinovac	7	13,2	0,53
29.	Veliki Bilač	49	19,6	2,50
30.	Vlatkovac	121	58,4	2,07
31.	Vukojevica	88	24,4	3,60
UKUPNO:		3.386	994,61	3,40

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije, Prostorni plan Županije, Prostorni plan (bivše) općine Požeга
Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2001. god.

No, obzirom, da su sadašnje neizgrađene površine, odnosno površine za razvoj i uređenje naselja unutar građevinskog područja, pretjerane u odnosu na postojeću gustoću stanovanja,

kao i gustoću stanovništva, utvrđeno je da građevinska područja nije potrebno proširivati u odnosu na površine koje su bile određene Prostornim planom (bivše) Općine Požega. Potreba smanjenja građevinskih područja naselja utvrđena je i PPP-SŽ.

Dakle, postojeće granice građevinskih područja naselja općine Čaglin su preispitane te su utvrđena nova građevinska područja u skladu s obvezama iz planova šireg područja, prvenstveno po kriterijima Odredaba za provođenje PPP-SŽ koji daje smjernice za definiranje građevinskih područja naselja, a u odnosu na demografske podatke, izgrađenost, iskorištenost i gustoću izgrađenosti, obilježja pojedinog naselja, vrijednosti i posebnosti krajobraza, prirodnih i kulturno-povijesnih cjelina. Stoga, izmjene postojećih i određivanje novih građevinskih područja treba temeljiti na stručnim argumentima, analizama izgrađenosti naseljenog područja, odnosno iskazu površine izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja:

- unutar postojećeg građevinskog područja potrebno je ispitati rezerve neizgrađenog dijela građevinskog područja
- prilagoditi gustoću stanovanja i gustoću stanovništva prema tipu naselja
- građevinska područja oblikovati primjereno geomorfološkim značajkama kao naseljsku cjelinu odvojeno od druge takve cjeline
- građevinska područja određivati izvan koridora državne i regionalne infrastrukture, poljoprivrednih zemljišta bonitetne klase propisane Zakonom nestabilnih terena (klizišta, tektonski rasjedi), zaštitnih i sigurnosnih zona voda i izvan površina od posebnog značenja za obranu
- posebno je potrebno obrazložiti zauzetost prostora po stanovniku, ako ona prelazi 300m²/st. pri čemu se uzima u obzir izgrađena cjelina i kompaktni dijelovi naselja unutar građevinskog područja, bez poljoprivrednih, šumskih i vodnih površina koja nisu u funkciji naselja
- ukoliko su iscrpljene mogućnosti izgradnje u postojećim granicama na temelju argumentirane razvojne potrebe (porasta broja stanovnika, središnje funkcije razvoja gospodarstva), a koje mora pratiti i program izgradnje i uređenja zemljišta, moguća su proširenja građevinskog zemljišta
- prijedlozi za proširenja građevinskog područja moraju sadržavati podatke o iskorištenosti postojećeg građevinskog područja s obrazloženjem o razlozima neiskorištenja dijelova i poduzetim mjerama za iskorištavanje, osobito u slučaju kada neizgrađena površina prelazi 10% ukupne površine građevinskog područja. U tom slučaju mora se ispitati moguća smanjenja građevinskog područja u dijelovima koji se ne privode planiranoj namjeni.

U PPŽ-u su određena sljedeća temeljna polazišta za pojedine grupe naselja:

- a) grupa naselja od 500 do 1.000 stanovnika (Čaglin, Nova Ljeskovića)
  - za naselje Čaglin kod kojih je neizgrađeni dio veći od polovine izgrađenog dijela, obvezno je smanjivanje građevinskog područja, osim kad se radi o naseljima koja imaju pad broja stanovnika (jer bi to moglo dodatno smanjiti eventualni interes i mogućnosti izgradnje)
- b) grupa naselja do 500 stanovnika
  - kod tih naselja (sva ostala) u pravilu, nije opravdano osigurati nove prostore za širenje, već je potrebno težiti smanjivanju građevinskog područja. Nužna i opravdana proširenja potrebno je posebno obrazložiti.

Kao rezultat navedenih postavki PPŽ-a, a u okviru realnih mogućnosti, planirana površina građevinskih područja svih naselja (30 naselje) ukupno iznosi **581,59 ha**, što je za **413,02 ha** (ili za 41,53% manje) u odnosu na PPO Požega, kada je ukupna površina građevinskih područja naselja iznosila **994,61 ha** (bez naselja Draganlug kojemu se PPUO-om Čaglin nije utvrdila granica građevinskog područja, obzirom da je demografski pred izumiranjem, a niti dosadašnjom prostornoplanskom dokumentaciju (Prostorni plan (bivše) općine Požega) nije imao utvrđenu granicu građevinskog područja).

Tablica 3.

Planirana građevinska područja (GP) naselja prema PPUO Čaglin								
naselja	površina GP naselja prema PPUO Čaglin (ha)			površina GP prema PPO Požega (ha)	smanjenje GP naselja u odnosu na PPO Požega (%)	projekcija broja st. 2015. godine'	Plan. gust. naselj. GP (st/ha)	
	ukupno	izgrađeno						
		ha	%					
a) naselja od 500 do 1.000 stanovnika								
1.	Čaglin	82,25	62,41	75,88	127	-35,24	634	7,71
2.	Nova Ljeskovića	29,05	23,76	81,79	67	-56,64	674	23,20
b) naselja do 500 stanovnika								
3.	Darkovac	6,47	6,23	96,29	12,8	-49,45	10	1,55
4.	Djedina Rijeka	20,83	14,12	67,79	25	-16,68	132	6,34
5.	Dobra Voda	6,25	5,25	84	12,4	-49,60	2	0,32
6.	Dobrogošće	1,76	1,44	81,82	3,21	-45,17	5	2,84
7.	Duboka	16,85	12,78	75,85	41	-58,90	65	3,86
8.	Imrijevci	12,36	9,21	74,52	20,7	-40,29	47	3,80
9.	Ivanovci	8,19	4,89	59,71	19,7	-58,43	38	4,64
10.	Jasik	7,14	4,70	65,83	17,7	-59,66	3	0,42
11.	Jezero	10,89	5,96	54,73	19,5	-44,15	7	0,64
12.	Jurkovac	15,67	12,28	78,37	46,3	-66,16	12	0,77
13.	Kneževac	12,36	9,62	77,83	17,8	-30,56	67	5,42
14.	Latinovac	34,43	25,83	75,02	50,8	-32,22	61	1,77
15.	Migalovci	32,46	25,54	78,68	49,1	-33,89	170	5,24
16.	Milanlug	36,47	27,55	75,54	32,5	12,22	199	5,46
17.	Mokreš	7,36	6,60	89,67	26,8	-72,54	20	2,72
18.	Nova Lipovića	8,74	6,18	70,71	20,8	-57,98	21	2,40
19.	Novi Zdenkovac	6,06	3,89	64,19	14,5	-58,21	2	0,33
20.	Paka	21,33	16,90	79,23	41	-47,98	32	1,50
21.	Ruševo	42,37	34,22	80,77	55,4	-23,52	247	5,83
22.	Sapna	17,80	15,91	89,38	41,3	-56,90	67	3,76
23.	Sibokovac	12,36	7,91	64,00	23,1	-46,49	41	3,32
24.	Sovski Dol	33,12	24,45	73,82	50,9	-34,93	114	3,44
25.	Stara Ljeskovića	5,38	4,15	77,14	13,9	-61,29	29	5,39
26.	Stari Zdenkovac	17,79	13,06	73,41	28,8	-38,23	22	1,24
27.	Stojčinovac	5,31	2,94	55,37	13,2	-59,77	13	2,45
28.	Veliki Bilač	10,61	7,66	72,2	19,6	-45,87	37	3,49
29.	Vlatkovac	37,52	25,46	67,86	58,4	-35,75	63	1,68
30.	Vukojevica	22,41	15,07	67,25	24,4	-8,16	73	3,26
UKUPNO:		581,59	435,97	74,96	994,61	-41,53	2.908	5,00

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Napomena: 'Podatak temeljen samo na prirodnom prirastu stanovništva i saldu migracija

Treba napomenuti da je u postupku izrade ovog Plana izvršena analiza podataka iz PPP-SŽ koji se odnose na površinu građevinskih područja naselja (izgrađeni i neizgrađeni dio), kao i podatke o planiranom broju stanovnika i očekivanim gustoćama stanovništva. Tom je prilikom uočeno da podaci iz PPP-SŽ ne odgovaraju stvarnom stanju u prostoru, i to:

- izgrađeni dio građevinskih područja općine Čaglin (svih naselja) iznosi 435,97 ha, a ne 364,12 ha,
- izgrađeni dio građevinskog područja naselja Čaglin iznosi 62,41 ha, a ne 61,28 ha,
- planirani broj stanovnika općine Čaglin 2021. godine od 2.450 stanovnika nije realan (vidi razlike između popisa stanovnika 1991.-2001. godine), te se ovim Planom za plansku 2015. godinu predviđa broj od 2.910 stanovnika,
- planirani broj stanovnika naselja Čaglin 2021. godine od 1.000 stanovnika nije realan (vidi razlike između popisa stanovnika 1991. -2001. godine), te se ovim Planom za plansku 2015. godinu predviđa broj od cca 630 stanovnika.

Dakle, u odnosu na postojeća građevinska područja, a prema provedenoj analizi tijekom izrade GGP naselja općine Čaglin, čiji su rezultati vidljivi u tablici 3., površine građevinskih područja naselja, u odnosu na građevinska područja utvrđena PPO Požega, se smanjuju u gotovo svim naseljima Općine osim u naselju Milanlug (12,22%), zbog korekcija starih granica u odnosu na nove digitalne katastarske podloge, a utvrđena su na katastarskom planu u mjerilu 1:5.000.

Potrebno je navesti da je za šest naselja: Jasik, Migalovci, Paka, Ruševo, Sibokovac, Sovski dol, osim građevinskog područja naselja, utvrđen i izdvojeni dio građevinskog područja naselja kao odvojeni dio postojećega građevinskog područja naselja nastao djelovanjem tradicijskih, prostornih i funkcionalnih utjecaja, i to:

Tablica 4.

Planirana GP naselja prema PPUO Čaglin sa izdvojenim dijelovima GP pripadajućeg naselja							
naselja		Ukupna površina GP naselja (ha)			Površina izdvojenog dijela GP naselja (ha)		
		ukupno	izgrađeno		ukupno	izgrađeno	
			ha	%		ha	%
1.	Jasik	7,14	4,70	65,83	1,71	0,84	49,12
2.	Migalovci	32,46	25,54	78,68	1,79	1,39	100
3.	Paka	21,33	16,90	79,23	5,22	3,48	66,67
4.	Ruševo	42,37	34,22	80,77	0,11	0,11	100
5.	Sibokovac	12,36	7,91	64,00	0,73	0,73	100
6.	Sovski Dol	33,12	24,45	73,82	10,44	7,59	72,70
UKUPNO:		148,78	113,72	76,44	20	14,14	70,70

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

A) Sveukupni bilans površina građevinskog područja naselja

- **površina GP naselja PPUO Čaglina** **581,59 ha**
  - od toga: izgrađeni dio 435,97 ha (74,90%)
  - neizgrađeni dio 145,62 ha (25,10%)
- **ukupno građ. područje smanjeno u odnosu na PPO Požega za:** **413,02 ha (-41,53%)**

B) Brojčani prostorni pokazatelji

- Gbst - brutto gustoća stanovanja je odnos broja stanovnika i površine građevinskog područja naselja

$$\text{Gbst} = \frac{\text{cca 2.910 stanovnika}}{581,59 \text{ ha}} = 5,00 \text{ st/ha}$$

- Gnst - gustoća stanovništva je odnos broja stanovnika i površine obuhvata prostornog plana

$$\text{Gnst} = \frac{\text{cca 2.910 stanovnika}}{17.821,17 \text{ ha}} = 0,16 \text{ st/ha (16 st/km}^2\text{)}$$

Planirana gustoća stanovanja (odnos planiranog broja stanovnika i površine građevinskog područja naselja), za cijelo područje općine Čaglin iznosi 5,00 st/ha, pri čemu je moguće naglasiti da je zajednička karakteristika u svim naseljima demografske stagnacije pa i odumiranje naselja. Njihove planirane gustoće su kako slijedi:

- 1 naselje (Nova Ljeskovića) - gustoća stanovanja iznosi 23,20 st/ha
- 7 naselja (Čaglin...) - gustoća stanovanja iznosi od 5,0 do 10,0 st/ha

Kao što je već navedeno u poglavlju Ciljeva prostornog razvoja i uređenja ovog Plana (2.2. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA GRADSKOG ZNAČAJA, 2.2.1. Demografski razvoj), navedena projekcija broja stanovništva za 2015. godinu, po naseljima općine Čaglin, bazirana je samo na prirodnom prirastu stanovništva i saldu migracija, te obzirom na nedostatan broj podataka za kvalitetniji izračun projekcije, realno je za očekivati veća odstupanja i pogreške pogotovo na nivou naselja (malim naseljima s malim brojem stanovnika)

3.2.2.2. Sustav središnjih naselja

Planirana mreža naselja u Općini Čaglin se sastoji od:

- trideset (30) naselja kojima je PPUO Čaglin utvrđena granica građevinskog područja naselja odnosno izgrađeni i uređeni dio naselja i neizgrađeni dio područja tog naselja planiran za njegov razvoj i proširenje te
- te naselja Draganlug kojemu PPUO Čaglin nije utvrđena granica građevinskog područja, obzirom da nije utvrđena ni dosadašnjom prostornoplanskom dokumentacijom (Prostorni plan (bivše) općine Požega), a samo naselje je pred demografskim izumiranjem.

Sustav središnjih naselja iz PPP-SŽ u Općini Čaglin obuhvaća samo naselje Čaglin koje je kategorizirano kao -

- inicijalno razvojno središte (lokalno središte slabije razvijenosti).

Odnosno, prema Strategiji prostornog uređenja RH naselje Čaglin pripada tipu žarišta T6 – kategoriji općinskog središta u razvojnoj fazi procesa organizacije i ustroja svih važnih funkcija gospodarstva te društvenih djelatnosti. Naselja ovog tipa ne karakterizira velik broj stanovnika, već je za njih značajan interes države i Županije te jedinica lokalne samouprave za razvoj privrede.

Sva ostala naselja Općine kategorizirana su kao -

- ostala naselja.

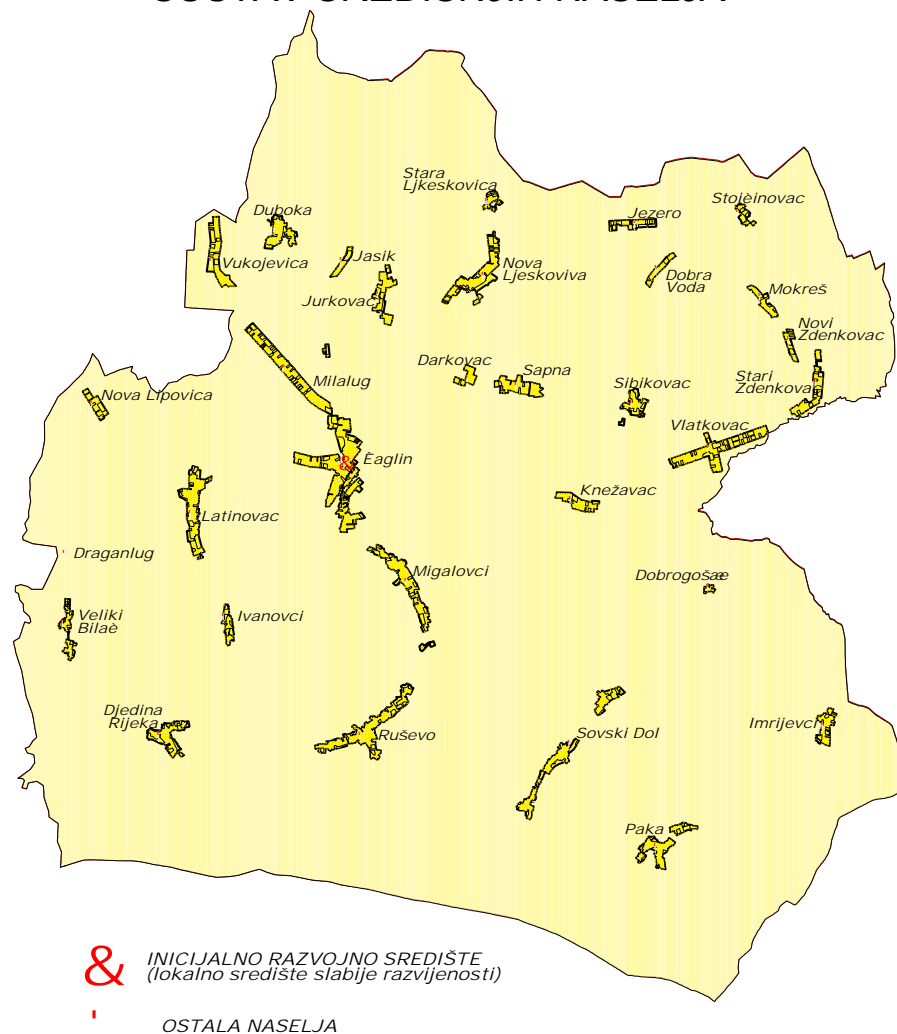
Čaglinu kao općinskom središtu gravitiraju sva naselja Općine po pitanju funkcija: uprave, školstva, kulture, zdravstva, trgovine, obrta i usluga te športa i rekreacije.

Planirani sustav središnjih naselja trebao bi pokrenuti procese usmjerene ka:

- uravnoteženoj prostornoj raspodjeli stanovništva, radnih sadržaja i drugih funkcija na području Općine;
- uravnoteženom razvoju središnjih funkcija;
- povećanju stupnja urbane opremljenosti i razvijenosti.

Osnovnu funkciju naselja čini stanovanje, koje je ujedno najveći korisnik prostora. Prateće funkcije stanovanja su: radne djelatnosti, usluge, opskrba, obrazovanje, zdravstvene i socijalne djelatnosti te športski i rekreacijski sadržaji. Za sve ove funkcije je ostavljena sloboda izbora lokacije, sukladno Odredbama za provođenje PPUO Čaglin, unutar građevinskog područja naselja, uz poštovanje međusobnih veza, gravitacijskih odnosa i kompatibilnosti pojedinih funkcija.

SUSTAV SREDIŠNJIH NASELJA

3.2.3. Razvoj i uređenje prostora izvan naselja

Izvan građevinskih područja naselja PPUO-om Čaglina je dozvoljena gradnja na slijedećim područjima:

- **Izdvojenim građevinskim područjima**
  - gospodarske zone "Čaglin"
  - ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "Ribnjaci"
  - ugostiteljsko - turističke zone "Sovski Dol"
  - groblja
  - športsko - rekreacijske namjene (igrališta)
- **Područjima Općine izvan građevinskih područja**

3.2.3.1. Izdvojena građevinska područja

Planirana izdvojena građevinska područja van naselja stalnog i povremenog stanovanja na području općine Čaglin su:

- **Izdvojeno građevinsko područje gospodarske zone „Čaglin“**

Za potrebe odvijanja gospodarskih djelatnosti, na području općine Čaglin formirati će se jedno izdvojeno građevinsko područje gospodarske zone, i to:

- gospodarska zona "Čaglin" u površini od 15,64 ha locirana južno od građevinskog područja naselja Čaglin, između željezničke pruge II reda – II 207 Nova Kapela-Batrina (MG2) – Našice (I. 100) i cestovnog pravca D-53 GP D. Miholjac (gr. R.M.) – Našice – GP Slav. Brod (gr. R. BiH), sjeverno od planiranog prometnog pravca brze ceste Nova Gradiška – Požega – Našice (dionica Našice – Čaglin i dionica Čaglin - Pleternica (odvojak Lužani)

Tablica 5.

Planirano građevinsko područje gospodarske zone "Čaglin"				
R.B	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	"Čaglin"	15,64	-	0
UKUPNO:		15,64	-	-

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Granice izdvojenog građevinskog područja gospodarske zone "Čaglin" prikazana je na kartografskom prikazu 4.26., na katastarskoj podlozi u mjerilu 1:5000., a za gradnju građevina unutar navedenog područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUO Čaglin.

- **Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "Ribnjaci"**

Na području općine Čaglin utvrđena je granica izdvojenog građevinskog područja turističko – rekreacijsko – gospodarske zone "Ribnjaci" locirane između naselja Čaglin i Latinovac, ukupne površine predviđene za razvoj iste cca 21,13 ha.

Unutar utvrđenih granica izdvojenog građevinskog područja ugostiteljsko - turističko - gospodarske zone "Ribnjaci" planskim smjernicama predviđa se i razvoj ugostiteljstva i seoskog turizma, športski ribolov, uzgoj ribe i divljači.

Tablica 6 .

Planirana građevinska područja ugostiteljsko - turističko – gospodarskih zona				
R.B	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	"Ribnjaci"	21,12	6,57	31,11
UKUPNO:		21,12	6,57	31,11

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Građevinska područja turističko – rekreacijsko – gospodarskih zona prikazana su na kartografskim prikazima br. 4.26., na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000, a za gradnju građevina unutar navedenih područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUO Čaglin.

- **Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko – turističke zone "Sovski Dol"**

Na području općine Čaglin utvrđena je granica izdvojenog građevinskog područja ugostiteljsko – turističke zone "Sovski Dol" locirane sjeveroistočno od zaštićenog krajobraza Sovsko jezero, odnosno jugozapadno od naselja Sovski Dol, ukupne površine predviđene za razvoj iste cca 2,40 ha.

Unutar utvrđenih granica izdvojenog građevinskog područja ugostiteljsko - turističke zone "Sovski Dol" planskim smjernicama predviđa se i razvoj vikend, izletničkog turizma, rekreativnog, sportskoribolovnog i dr. turizma

Tablica 7 .

Planirana građevinska područja ugostiteljsko - turističko – gospodarskih zona				
R.B	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	"Sovski Dol"	2,40	-	0
UKUPNO:		2,40	-	0

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Građevinska područja ugostiteljsko – turističke zone "Sovski Dol" prikazana su na kartografskim prikazima br. 4.20., na katastarskim podlogama u mjerilu 1:5000, a za gradnju građevina unutar navedenih područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUO Čaglin.

- **Izdvojeno građevinsko područje groblja (G)**

Na području općine Čaglin nalazi se 33 mjesna groblja u 25 naselja, i to u naseljima – Čaglin, Darkovac, Djedina Rijeka, Dobra Voda, Dobrogošće, Duboka, Imrijevcima (2), Ivanovci, Jasik, Jurkovac, Kneževac, Latinovac (2), Migalovci (2), Milanlug, Nova Lipovica, Nova Ljeskovicica (2), Paka (2), Ruševo, Sapna (2), Sibokovac, Sovski Dol (2 - staro i novo), Stara Ljeskovicica, Stojčinovac, Veliki Bilač (2) i Vlatkovac, koja su relativno dobro održavana, a neka od njih imaju mrtvačnicu.

Za groblja, koja se nalaze izvan granica građevinskog područja naselja, a locirana su uz naselja: Čaglin, Darkovac, Djedina Rijeka, Dobra Voda, Dobrogošće, Imrijevc (2), Ivanovci, Jasik, Jurkovac, Kneževac, Latinovac (2), Migalovci (2), Nova Lipovica, Nova Ljeskovica (2), Paka (2), Ruševo, Sapna, Sibokovac, Sovski Dol (2 - staro i novo), Stara Ljeskovica, Stojčinovac, Veliki Bilač (2), Vlatkovac određena su izdvojena građevinska područja za izgradnju groblja. Ta groblja zauzimaju ukupno 8,37 ha.

Tablica 8 .

Granice izdvojenih građevinskih područja groblja				
R.B	Naselja	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	Čaglin	0,74	0,33	44,60
2.	Darkovac	0,29	0,29	100
3.	Djedina Rijeka	0,30	0,30	100
4.	Dobra Voda	0,12	0,12	100
5.	Dobrogošće	0,17	0,17	100
6.	Imrijevc	0,11 + 0,07 = 0,18	0,11 + 0,07 = 0,18	100
7.	Ivanovci	0,02	0,02	100
8.	Jasik	0,16	0,16	100
9.	Jurkovac	0,27	0,27	100
10.	Kneževac	0,23	0,11	47,83
11.	Latinovac	0,22 + 0,67 = 0,89	0,22 + 0,67 = 0,89	100
12.	Migalovci	0,35 + 0,21 = 0,56	0,35 + 0,21 = 0,56	100
13.	Nova Lipovica	0,10	0,10	100
14.	Nova Ljeskovica	0,73 + 0,18 = 0,91	0,73 + 0,18 = 0,91	100
15.	Paka	0,78 + 0,09 = 0,87	0,78 + 0,09 = 0,87	100
16.	Ruševo	0,41	0,41	100
17.	Sapna	0,21	0,21	100
18.	Sibokovac	0,19	0,19	100
19.	Sovski Dol	0,46 + 0,24 = 0,70	0,46 + 0,24 = 0,70	100
20.	Stara Ljeskovica	0,15	0,15	100
21.	Stojčinovac	0,10	0,10	100
22.	Veliki Bilač	0,09 + 0,04	0,09 + 0,04	100
23.	Vlatkovac	0,68	0,45	66,18
UKUPNO:		8,38	7,62	90,92

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Jedan manji dio groblja se nalazi unutar granica naselja kojima pripadaju, i to unutar GGP naselja Duboka i Milanlug, u nekim naseljima su groblja smještena i unutar i van granica kao što je u naselju Sapna (1-van, 1-unutra), a istovremeno su neka groblja zajednička za dva ili više naselja kao npr. Dobra Voda/Jezero, Stojčinovac/Mokreš, Vlatkovac/Novi i Stari Zdenkovac, Milanlug / Vukojevica.

Potrebno je navesti da na području općine Čaglin uz neka naselja (npr. Veliki Bilač...) postoje i ostaci starih groblja kojima je teško utvrditi površinu. Slijedom toga, a i obzirom da su

neodržavana i zapuštena i najvjerojatnije više nikada neće ni biti u funkciji odnosno namjeni, nisu ni izdvajana kao postojeća groblja.

Granice izdvojenih građevinskih područja groblja izvan naselja utvrđuju se granicom katastarske čestice, a detaljno su određena na kartografskim prikazima građevinskih područja pripadajućih naselja, u mjerilu 1 : 5000, a za gradnju građevina unutar navedenih područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUO Čaglin.

• Izdvojena građevinska područja športsko - rekreacijske namjene (igrališta)

Na području općine Čaglin kod naselja **Nova Ljeskovica i Milanlug** nalaze se športsko – rekreacijske površine (igrališta) formirane kao izdvojena građevinska područja športsko – rekreacijske namjene.

Tablica 9.

Granice izdvojenih građevinskih područja športsko-rekreacijske namjene (igrališta)				
R.B	Lokacija	Površina (ha)	Izgrađeni dio	
			ha	%
1.	Nova Ljeskovica	0,78	0,78	100
2.	Milanlug	0,93	0,93	100
UKUPNO:		1,71	1,71	100

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Granice izdvojenih građevinskih područja športsko-rekreacijske namjene (igrališta) izvan naselja utvrđuju se granicom katastarske čestice, a detaljno su određena na kartografskim prikazima građevinskih područja pripadajućih naselja, u mjerilu 1 : 5000.

3.2.3.2. Područja Općine izvan građevinskih područja

Površine za razvoj i uređenje izvan granica građevinskih područja tretiraju se kao negradive površine za potrebe poljoprivredne proizvodnje i gospodarenje šumama, a samo iznimno i malim dijelom na njima je moguća gradnja, i to sljedećih građevina:

- stambene i gospodarske građevine te obiteljska gospodarstva u funkciji obavljanja poljoprivrednih djelatnosti i seoskog turizma, (građevine za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju te uzgoj poljoprivrednih kultura i životinja (stoke, peradi i krznaša) te ribnjaci, građevine za smještaj poljoprivrednih proizvoda, građevine za smještaj i sklanjanje poljoprivredne mehanizacije i oruđa te njihovo održavanje, gospodarske proizvodno-obrtničke građevine za primarnu doradu i preradu u funkciji osnovne poljoprivredne proizvodnje, ugostiteljsko-turističke građevine za smještaj i prehranu u seoskom turizmu, pojedinačne građevine u funkciji poljoprivredne proizvodnje, ostale pomoćne građevine za potrebe obavljanja poljoprivredne djelatnosti, stanovanja ili seoskog turizma);
- građevine za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina,
- rekreacijske građevine: trim, biciklističke, planinarske konjičke i slične staze, ribnjaci za športski ribolov, vidikovci, šumske, ribičke i izletničke kuće, lovački i planinarski domovi, kuće ili skloništa te slične građevine u funkciji rekreacije;
- građevine obrane,
- manje vjerske građevine (raspela, poklonci, kapelice) i spomen-obilježja

- građevine u funkciji gospodarenja i korištenja šuma (šumske kuće, lugarnice te nastambe radnika, građevine za smještaj konja, spremišta drva, prihranjivanje divljači i sl. - sve građevine šumske infrastrukture, ali i građevine infrastrukture, sporta, rekreacije, lova, obrane, vjerske i zdravstvene građevine te spomen obilježja);
- građevine infrastrukture (prometne, energetske, komunalne i dr.)

Iznimno od navedenog, izvan građevinskog područja na poljoprivrednom zemljištu I i II bonitetne klase može se planirati izgradnja samo stambenih i gospodarskih objekata u funkciji obavljanja poljoprivredne djelatnosti, građevina infrastrukture te građevina za istraživanje i eksploataciju energetskih mineralnih sirovina.

Za sve vrste građevina koje se grade izvan granica građevinskog područja obvezna je izrada stručne podloge za izdavanje lokacijske dozvole, osim za manje pojedinačne građevine (vinogradarske kućice u vinogradima, spremišta voća u voćnjacima, spremišta alata, staklenike, plastenike, lovačke, ribičke, planinarske kuće i druge slične vrste građevina), a pri tome gradnju istih provoditi sukladno uvjetima danim Odredbama za provođenje PPUO Čaglin.

3.2.4. Poljoprivredne površine isključivo osnovne namjene (P)

Pod obradive poljoprivredne površine smatraju se oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade. Sukladno s odredbama Pravilnika o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04 I 45/04), obradive poljoprivredne površine se kategoriziraju na:

- P1** – osobito vrijedno obradivo tlo
- P2** – vrijedno obradivo tlo
- P3** – ostala obradiva tla.

Prema PPP-SŽ, obradive poljoprivredne površine na području općine Čaglin ulaze u kategoriju P2 – vrijedno obradivo tlo i P3 – ostalo obradivo tlo i zauzimaju 8.087,18 ha što čine udio od 45,03 % ukupnog teritorija Općine (odnosno čine udio od 85,91 % ukupnih poljoprivrednih površina Općine). Obzirom, da poljoprivredne površine, kao vrijedan prirodni resurs, zauzima veliki dio ukupne površine općine Čaglin veoma je važna potreba njegovog racionalnog i ekonomičnog korištenja.

Za pojedine kategorije tala, postoje posebna ograničenja vezana za izgradnju. Prekategorizacija poljoprivrednih površina u višu bonitetnu kategoriju moguća je nakon procjene opravdanosti i provedbe gospodarsko-ekoloških opravdanih mjera (melioracija, odvodnjavanje, navodnjavanje, zaštita od poplava i slično).

Navedene kategorije i granice prostiranja svake od navedenih kategorija poljoprivrednog zemljišta prikazane su na Kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina".

Ucrtavanjem svake od navedenih kategorija tala, te izvršenom izmjerom ucrtanih površina pomoću računara, utvrđene su sljedeće planirane površine pojedinih kategorija tla:

- vrijedno obradivo tlo – 5303,88 ha,
- ostalo obradivo tlo – 3080,58 ha.

Ove dvije kategorije predstavljaju poljoprivredno zemljište zastupljeno na području općine Čaglin s osnovnom namjenom za poljoprivrednu proizvodnju. U okviru ovih kategorija poljoprivrednog zemljišta, vrijedno obradivo tlo zauzima 63,26 %, a ostala obradiva tla 36,74 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta, što zajedno čini 47,06 % ovog prirodnog resursa u odnosu na ukupnu površinu Općina.

Vrijedno obradivo tlo prostorno se rasprostire na dvije trećine poljoprivrednih površina većem dijelu Općine, oko građevinskih područja naselja: Darkovac, Jasik, Milanlug, Stari Zdenkovac, Novi Zdenkovac, Sibokovac, Vlatkovac, Vukojevica, Jurkovac, Nova Lipovica, Čaglin, Veliki Bilač, Latinovac, Djedina Rijeka, Kneževac, Sapna, Duboka, dijela naselja Mokreš i Migalovci, zatim izdvojenog građevinskog područja gospodarske zone "Čaglin" te građevinskog područja ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "Ribnjaci".

Ostalo obradivo tlo je prostorno zastupljeno na dijelovima Općine koje se zbog reljefne raznolikosti izmjenjuje s manjim šumskim područjima, okružujući građevinska područja naselja – Dobravoda, Jezero, Nova Ljeskovića, Stara Ljeskovića, Dobrogošće, Imrijevcima, Paka, Ivanovci, Stojčinovac, Sovski dol te dijela naselja Mokreš i Migalovci.

Kako je na prostoru cijele Županije prisutan trend smanjenja poljoprivrednih površina zbog širenja naselja, izgradnje gospodarskih zona, prometnica, te ostale infrastrukture ali i zbog prisutnosti erozijskih procesa, to je potrebno na najmanju moguću mjeru smanjiti korištenje kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, kroz usklađivanje interesa svih korisnika u prostoru. U tom smislu potrebno je, koliko je to moguće, okrupnjavati poljoprivredne posjede radi gospodarski opravdane poljoprivredne proizvodnje, pa tako i vinogradarstva i voćarstva, ali istovremeno nastojati zaustaviti procese daljnjeg usitnjavanja, parcelacije zemljišta, kako bi se lakše mogle provoditi mjere uređivanja i zaštite zemljišta.

U cilju zaštite poljoprivrednog zemljišta, najoptimalnija mjera zaštite je racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta u skladu s utvrđenom pogodnosti zemljišta za pojedinu namjenu, kao i racionalizacija korištenja kemijskih sredstava u procesu proizvodnje hrane i drugih poljoprivrednih kultura, a koje imaju za cilj povećanje prinosa. U skladu s tim potrebno je djelovati na razvijanju ekološke poljoprivrede, odnosno proizvodnje zdrave hrane, a za čiju proizvodnju je osnovni preduvjet vrijedno i očuvano poljoprivredno tlo, a što općina Čaglin posjeduje, kao i potencijal u okviru seoskih gospodarstava u ruralnim naseljima.

3.2.5. Šumske površine isključivo osnovne namjene (Š)

Šume kao specifično prirodno bogatstvo zahtijevaju i posebne uvjete gospodarenja, a što podrazumijeva racionalno korištenje proizvodnih mogućnosti šume, te istovremeno i njenu obnovu. Međutim, šume zahtijevaju i posebne uvjete očuvanja i zaštite, kako bi se očuvala njihova ekološka i socijalna vrijednost, što obvezuje društvo na gospodarenje šumom i šumskim zemljištem kao djelatnostima od posebnog interesa.

Državnim šumama i šumskim zemljištem na području općine Čaglin, kojima gospodare "Hrvatske šume" d.o.o., Uprave šuma Podružnice Požega, i to: dijelovima triju gospodarskih jedinica: "Južna Krndija I – Čaglinska", "Sjeverni Dilj II – Čaglinski", "Sjeverni Dilj I – Pleternički", gospodari se na temelju Osnova gospodarenja koje se izrađuju za državne šume, a koji sadrže popise sječe, uzgoja i zaštite šume za 10 godina, a orijentacijski za 40 godina.

Potrebno je napomenuti, da su "Hrvatske šume" d.o.o. stekle na prestižni FSC certifikat za gospodarenje povjerenim šumama kojih je vlasnik RH. Prema definiciji, FSC akreditirana certifikacija znači da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. Cilj projekta FSC je da se promovira i podrži ekološki odgovorno, društveno korisno i ekonomski održivo gospodarenje šumama u svijetu, na način da se pri tome uspostavi općepoznati standard čije rezultate rada, a to je drvo odnosno drvna sirovina, kasnijom preradom drvna industrija, nudi kupcima koji kupnjom tako označenih proizvoda valoriziraju principe takvog odgovornog šumarstva. FSC certifikat je svojevrsno međunarodno priznanje da je način gospodarenja državnim šumama koje primjenjuju "Hrvatske šume" d.o.o. u skladu sa strogim kriterijima. To je i priznanje cijeloj generaciji hrvatske šumarske struke koja već

generacijama na odgovoran način gospodari tim izuzetno značajnim nacionalnim resursom. Ovim, hrvatsko šumarstvo ulazi u sam vrh svjetskih trendova, obzirom da je po FSC sustavu certificirana cjelokupna površina državnih šuma, što u svjetskim razmjerima predstavlja izuzetan rezultat.

U cilju osiguravanja postojanosti ekosustava i održavanja i poboljšanja općekorisnih funkcija šuma, naprednog i potrajnog gospodarenja, te korištenja šuma i šumskog zemljišta na način i u takovoj mjeri da se održava njihova biološka raznolikost, produktivnost, sposobnost obnavljanja, vitalnost i potencijal, vrši se sanacija oštećenih dijelova pošumljavanjem autohtonim vrstama (štete od elementarnih nepogoda, snjegoloma, vjetroloma, vjetroižvala), kao i redovita kontrola štetnika šume.

Kako je područje općine Čaglin sa značajnim udjelom šuma i šumskog zemljišta, to se nameće potrebe očuvanja ovog prirodnog potencijala, kao i potreba racionalnog gospodarenja, kako bi se očuvale gospodarske, ekološke, ali i socijalne funkcije šume na lokalnoj razini i globalnoj razini, kako u sadašnjosti tako i u budućnosti te da ne šteti drugim eko sustavima.

Obnova šuma vršiti će se oplodnim sječama uz uzgoj stabilnih mješovitih šuma. Također, u gospodarenju šumama nužno je u ovisnosti o obujmu sječe, obavljati obnovu šuma pošumljavanjem, osobito kod onih sječa kod kojih nije osigurana prirodna obnova šuma, te provesti mjere uzgoja i zaštite (čišćenja i prorjeđivanja). Dugoročni plan unapređenja stanja šuma u sebi uključuje uzgoj mješovitih sastojina koje su otpornije na kalamite izazvane abiotskim ili biotskim faktorima. Uz ove mjere nužna je izgradnja šumskih prometnica kako bi svaki dio šume u svim uvjetima bio dostupan, odnosno treba povećati otvorenost šuma.

Racionalnim gospodarenjem prostora mora se ograničiti smanjenje šumskih površina kao i zahvati kojima se narušavaju prirodni uvjeti u staništima. Ne smije se dozvoliti širenje poljoprivrednih površina na račun šumskih, dapače nužno je pošumljavanje svog zemljišta koje nije pogodno za druge namjene.

U svim studijama i elaboratima o utjecaju građevina na okoliš posebnu pozornost treba posvetiti mogućem negativnom utjecaju na šume i šumsko zemljište te u istima predvidjeti potrebne mjere za smanjivanje ili eliminiranje tih utjecaja.

Kod hidromelioracijskih zahvata kojima se korigira vodozračni režim obvezno treba šumama i šumskom zemljištu osigurati bolje ili barem nepromjenjene uvjete.

Zaštita šume treba obuhvatiti praćenje zdravstvenog stanja, kretanje nivoa podzemnih voda, preventivne, mjere zaštite od požara te represivne mjere.

Značajno je navesti, da u okviru privatnih šuma se ne izrađuju gospodarske osnove, zbog problema financiranja, tako da su one uglavnom, loše kakvoće i većinom degradirane.

Šume i šumska zemljišta na prostoru Općine, sukladno Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04 i 45/04), prikazana su na Kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina", a izmjerom na karti ucrtanih površina, pomoću računara utvrđene su sljedeće kategorije šume i šumskog zemljišta u sljedećim površinama:

- gospodarske šume – 7538,58 ha
- zaštitne šume – 237,31 ha
- šume posebne namjene – 105,01 ha

Iz navedenog slijedi zaključak da je, temeljna planska smjernica vezana za šume i šumsko zemljište je potreba očuvanja ovog prirodnog potencijala, kao i vođenja dugoročne

politike racionalnog gospodarenja, koja uključuje čuvanje, njegu, sječu, te druge oblike korištenja i upravljanja, vodeći računa o višestrukim funkcijama šuma (gospodarskim, ekološko-turističkim, socijalnim, hidrološkim itd) na lokalnoj, ali i široj razini, kako u sadašnjosti tako i u budućnosti. U tom smislu potrebno je usuglasiti interese svih korisnika u prostoru, a osobito interese poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

3.2.6. Ostale poljoprivredne i šumske površine (PŠ)

U ostale poljoprivredne i šumske površine ubrojene su manje rascjepkane obradive površine, neobradive površine, pašnjaci i manji šumarci – gajevi, neobrasle šume i neplodne šumske površine koje su na području općine Čaglin zastupljene sa 383,79 ha. Proizvodna vrijednost zemljišta ove kategorije nije velika, ali značajne su radi zaštite identiteta prirodnog i kultiviranog krajobraza.

3.2.7. Vodne površine (V)

U vodne površine ulaze vodotoci, akumulacije, retencije, ribnjaci i slično, koji su za područje općine Čaglin ucrtani na kartografskom prikazu br. 1. "Korištenje i namjena površina".

3.2.8. Ostale površine

3.2.8.1. Posebna namjena. (N)

Na području općine Čaglin definirati će se zona posebne namjene za vojni kompleks „Degman“, a prema Pravilniku o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (NN 175/03) – tablica 1.1. „Objekti za elektronsko izviđanje“.

3.2.8.2. Površine infrastrukturnih sustava (IS)

Ove površine čine linijski (trase i koridori) i površinske infrastrukture građevine državnog i županijskog značaja. Infrastrukturni sustavi, prvenstveno prometni, veliki su korisnici prostora, te je potrebno posvetiti veliku pozornost vođenju prometnih koridora tako da osiguravaju dobro povezivanje, ali istodobno da što manje ugrožavaju vrijednosti prostora.

Od planiranih prometnih koridora državnog i županijskog značenja kroz područje općine Čaglin načelno se pozicionira prostorni rezervat za izgradnju planiranog prometnog pravca brze ceste D53 / Slavonski Brod – Našice - Donji Miholjac / - brodsko - miholjački cestovni smjer.

Ostali prometni pravci uglavnom će se razvijati u postojećim koridorima uz modernizaciju, manje ispravke i nadopune. Ostali infrastrukturni sustavi (vodoopskrba, odvodnja, vodno gospodarstvo, plinoopskrba, elektroopskrba, telekomunikacije) razvijati će na temelju zasebnih konceptijskih rješenja, poštujući plansku razradu organizacije, namjene i zaštite prostora.

* prema dopisu MORH, Uprava za materijalne resurse, Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša – klasa: 350-02/05-01/186, urbroj: 512M3-020202-06-4 od 02. ožujak 2006.

3.3. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.3.1. Gospodarske djelatnosti

Gospodarstvo je, kao i u Republici Hrvatskoj u cjelini, u proteklom desetljeću doživjelo temeljite promjene. Obzirom na promjenjen model potražnje, pad broja zaposlenih, te procese pretvorbe s planskog na tržišno gospodarstvo, nameće se potreba stvaranja novog gospodarskog i prostornog modela razvitka. Perspektiva daljnjeg gospodarskog razvoja temeljit će se na prirodnim resursima, ulaganju kapitala i ljudskom potencijalu, te je orjentirana na disperziju manjih pogona čiste industrije, obrta i trgovine, mogući razvoj turizma (seoski, ribolovni, lovni ...), a zasnivat će se na načelima:

- održivog razvoja,
- suradnje sa svim korisnicima prostora i
- suradnje Općine sa Županijom.

U razvoju treba iskoristiti tradicionalne gospodarske veze i interese za korištenje vlastitih mogućnosti razvoja i pri tome voditi računa da se na području Općine ne lociraju tehnologija s negativnim utjecajem na okoliš kako se ne bi narušile vrijednosti prostora i okoliša. Dakle, gospodarske djelatnosti je moguće smjestiti u prostor pod uvjetima da racionalno koriste prostor, nisu energetske zahtjevne i prometno su primjerene, nisu u suprotnosti sa zaštitom okoliša, zasnovane su na modernim sektorima, temeljenim na novim tehnologijama i sektoru usluga, najbolje valoriziraju ljudski rad i zadovoljavaju propisane mjere zaštite okoliša (zaštita od buke, mirisa, onečišćavanja zraka, zagađivanja podzemnih i površinskih voda i sl.). Iz navedenog slijedi da će se prostorni razmještaj proizvodnih kapaciteta temeljiti na sljedećim principima:

- u gospodarskoj zoni locirati što čistije tehnologije;
- eksploatacijsko polje građevnog pijeska "Mokreš" kao i rezervirane prostore istražnih prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen) "Duboka" i „Krndija“ optimalno definirati s minimalnim obuhvatom prostora, ali ne manje nego što je potrebno omogućiti dozvoljenu eksploataciju;
- male prerađivačke kapacitete u funkciji poljoprivredne proizvodnje locirati uz osnovni kompleks van naselja ili u naseljima;
- uslužne djelatnosti locirati u naselja u okviru stanovanja ili prema karakteru u posebne zone u okviru naselja.

Gospodarske djelatnosti, uz navedene uvjete, prostorno mogu biti smještene:

- u građevinskim područjima naselja - u naselja u okviru stanovanja ili prema karakteru u posebne zone u okviru naselja;
- u izdvojenom građevinskom području gospodarske zone „Čaglin“;
- u izdvojenom građevinskom području ugostiteljsko-turističko-gospodarske zone "Ribnjaci";
- izvan građevinskih područja.

Osnovne namjene gospodarskih djelatnosti mogu biti:

- Proizvodne – pretežno industrijski sadržaji te zanatske i slične namjene (proizvodnja, prerađivačka industrija i sl.)
- Poslovne – pretežno uslužne, trgovačke, komunalno-servisne, ugostiteljsko-turističke namjene te manji zanatski sadržaji, skladišta, servisi i sl.
- Poljoprivredne – građevine za uzgoj poljoprivrednih kultura i životinja, smještaj poljoprivrednih proizvoda i mehanizacije te njihovo održavanje, proizvodno-obrtničke građevine za primarnu doradu i preradu, ugostiteljsko-turističke građevine za smještaj i prehranu u seoskom turizmu, pojedinačne građevine u funkciji poljoprivredne proizvodnje, pomoćne građevine, pomoćne građevine za potrebe obavljanja poljoprivredne djelatnosti, stanovanja ili seoskog turizma i slično.

Praćenjem razvitka poduzetništva ustanovljena je potreba da se na području općine Čaglin osigura prostor za njegov budući razvoj. Stoga se, na području obuhvata PPUO Čaglin planira uređenje i gospodarske zone unutar izdvojenog građevinskog područja "Čaglin", kako je već navedeno u prethodnim poglavljima Plana.

3.3.1.1. Poljoprivreda, šumarstvo, ribogojstvo, lovstvo

• Poljoprivreda

Tlo, blaga kontinentalna klima i povoljan godišnji raspored oborina ovog podneblja omogućavaju kvalitetnu ratarsku i stočarsku proizvodnju. Primjenom Zakona o poljoprivrednom zemljištu omogućeno je obiteljskim gospodarstvima da zakupe značajne površine državnog zemljišta te su time stvoreni uvjeti za stvaranje većih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Velika (veća od 50 ha) i srednja (25 – 50 ha) poljoprivredna gospodarstva su usmjerena pretežito na ratarsku proizvodnju, a mala poljoprivredna gospodarstva (manja od 25 ha) na mješovito ratarsko – stočarsku proizvodnju.

Poljoprivredne površine (oranice i vrtovi, voćnjaci, vinogradi i livade) zauzimaju 8.087,18 ha ili 45,03 % ukupne površine općine Čaglin, te predstavljaju osnovu kvalitetne primarne proizvodnje žitarica, povrća, voća, stočne hrane i industrijskih kultura, za što postoje veoma povoljni uvjeti iz čega slijedi da je i osnova gospodarskog razvoja na ovom području na poljoprivredi, odnosno razvoju poljoprivrednih gospodarstava - eko proizvodnji, povrtlarstvu, uzgoju i ubiranju ljekovitog bilja, sakupljanju glijiva i šumskih plodova, zatim stočarstvu, vinogradarstvu i voćarstvu, te razvoju poljoprivrede u funkciji obavljanja turizma.

Poseban značaj u razvoju poljoprivredne proizvodnje u budućnosti pružaju mogućnosti kontrolirane proizvodnje zdrave hrane, što uključuje biljnu proizvodnju bez primjene umjetnih sredstava, te ekstenzivno stočarstvo.

Najveći problem razvoju poljoprivrede predstavlja postojeća prekomjerna usitnjenost obiteljskih gospodarstava koja ne mogu osigurati racionalnu i konkretnu poljoprivrednu proizvodnju, korištenje poljoprivredne mehanizacije i radne snage. Usprkos ograničenjima poljoprivredni sektor karakterizira visok stupanj tehničko-tehnološke stručnosti i osposobljenosti, no potreba je postići maksimalnu iskorištenost zemlje, strojeva, radne snage, znanja i proizvodno-tehnološkog iskustva. Najperspektivnija su ratarsko-stočarska obiteljska gospodarstva koja će morati pratiti tržišne zahtjeve i prema njima odrediti strukturu proizvodnje (proizvodnja hrane za vlastite potrebe, veća sjetva industrijskog bilja i sl.). Manja obiteljska poljoprivredna gospodarstva moraju se orjentirati na radno intenzivnu proizvodnju kao što su uzgoj povrća, voća i cvijeća, sitno stočarstvo, kooperativna proizvodnja za poznatog kupca i sl.

Ograničenja korištenja prostora u smislu lociranja određenih sadržaja odnose se na zaštitu poljoprivrednih površina visoke kvalitete tla. Korištenje prostora izvan građevinskog zemljišta namijenjeno je prioritetno poljoprivredi, šumarstvu i vodnom gospodarstvu. Očuvanje vrijednog poljoprivrednog zemljišta i osiguranje potrebnih novih površina razvoja gospodarstva naglašava potrebu donošenja mjera za poticanje boljeg iskorištenja građevinskog zemljišta. Izgradnju izvan utvrđenih granica garaževinskog područja na poljoprivrednom zemljištu relativno najboljih bonitetnih klasa (I - IV klase) može se iznimno dozvoliti samo u slučajevima kada zbog reorganizacije i racionalizacije poljoprivredne proizvodnje postoji potreba za izgradnjom novih u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

- **Šumarstvo**

Površina šuma i šumskog zemljišta na području općine Čaglin, a na osnovu podataka Državne geodetske uprave, zauzima 7.809,09 ha, što čini 43,82 % ukupnog teritorija Općine. Na šumskom zemljištu prevladavaju šume visokokvalitetnih vrsta drva, a dominiraju listače (bukva, hrast kitnjak i lužnjak, grab, cer, jasen, bagrem, joha), te je bogatstvo šuma jedno je od značajnijih obilježja prostora.

Šumarska politika i šumarsko planiranje ima za cilj unapređenje učinkovitog načina korištenja šuma uz uvjet da se koriste sve njene funkcije (ekološke, društvene i gospodarske), što podrazumjeva uz gospodarske učinke i održavanje biološke raznolikosti, sposobnosti obnavljanja, vitalnosti i potencijala šume. Gospodarenje šumama vrši se prema šumarsko gospodarskoj osnovi, kao što je već navedeno u točki 3.2.5. Šumske površine isključivo osnovne namjene, koja se temelji na načelima biodiverziteta i obnovljivim reasursima.

Obzirom na postojeće šumske potencijale pružaju se i velike mogućnosti u razvoju šumarstva i drvne industrije.

- **Ribogojstvo**

Ribogojstvo na području općine Čaglin nema neku veću tradiciju. No, u posljednje vrijeme pojavljuju se zainteresirani građani kao potencijalni investitori u ulaganje malog poduzetništva, u čijem razvojnom planu je predviđen uzgoj, proizvodnja i prodaja ribe. Obzirom da je voda limitirajući faktor razvoja ribnjačarstva, a sve je veći problem opskrbe ribnjaka potrebnim količinama vode Vodnogospodarskom osnovom sliva rijeke Orljave iz 1990. godine planirane su lokacije slatkovodnih ribnjaka u slivu rijeke Orljave, na način kako bi se ekonomiziralo raspoloživim vodnim reasursima, te potaknuo razvoj slatkovodnog ribnjačarstva. Na području općine Čaglin duž rijeke Londže predviđene su znatne ribnjačarske površine cca 50 ha na kojima se u budućem razvojnom planu predviđa uzgoj, proizvodnja i prodaja slatkovodne ribe (šaran, pastrva, som, smuđ, štika, linjak, karase, amure i glavaše).

Stoga je ovim Planom, a prema danim Odredbama omogućena gradnja gospodarskih - poduzetničkih kompleksa ribnjaka.

- **Lovstvo**

Na području općine Čaglin nalazi se sedam lovišta koja zauzimaju značajne površine (obrađeno u dijelu Polazišta, poglavlje 1.1.2.1. Prirodni potencijal i korištenje resursa), a slijedom toga i lovstvo ima već dužu tradiciju.

Obzirom na raznolikost i bogatstvo prirodnih šumskih predjela, ali i kvalitetna područja u okruženju šumskih površina (proplanci, livade i zaravni) poznata kao prirodna obitavališta visoke i niske divljači (srna obična, zec, fazani, trčke, prepelice i dr.), uvjeti za daljnji razvoj lovstva izrazito su povoljni te će razvoj lovstva biti neposredno vezan uz razvoj turizma.

3.3.1.2. Turizam i ugostiteljstvo

Područje općine Čaglin dio je kontinentalnog turističkog prostora Požeško-slavonske županije i Republike Hrvatske, koje posjeduje brojne preduvjete da u budućem turističkom razvoju ostvari značajniji razvitak u odnosu na sadašnje stanje. Sadašnje stanje u kojemu se nalazi turizam općine Čaglin je u fazi stvaranja specifične turističke ponude bazirane na razvoju obiteljskih gospodarstava, ekopoljoprivrede i proizvodnje domaće zdrave hrane, te razvoja izletničko-rekreacijskog turizma oko Sovskog jezera, ali i promjena turističke tražnje za specifičnim sadržajima u turizmu, te ekološki očuvanim prostorima.

U planskom razdoblju ovo područje ima brojne preduvjete za aktivniju turističku valorizaciju svojih potencijala, na što ukazuje i aktivniji pristup kontinentalnom turizmu na razini Države i Županije, sadržan u strateškim dokumentima prostornog i turističkog razvitka. U njima se naglašava potreba ravnomjernijeg turističkog razvoja svih potencijala, kao i racionalno korištenje ovih resursa.

Bitno je naglasiti da koncept turističke ponude leži u zadovoljenju načela održivog razvitka i razvitka ruralnog prostora, te spoznaje konverzijske sposobnosti održivog turizma da prirodna i kulturna nematerijalna dobra konvertira u gospodarska dobra, a da pri tome ne gube svoje zaštitne značajke.

Blizina, bogatstvo i raznolikost resursa, njihova očuvanost, te atraktivnost, kao i očuvanje atraktivnosti prostora, kao i njegovanje autohtonih (regionalnih) osobitosti prostora i njegovih vrijednosti (prirodni uvjeti, vodotoci, akumulacije, šume, lovišta, graditeljska i kulturno-povijesna baština), kao i izgradnja turističkih područja i zona, kao i jača sprega turizma s ukupnim gospodarskim razvojem, osnove su za planirani razvoj kontinentalnog turizma na području Županije, ali i Općine.

Ukupan turistički potencijal na prostoru Županije je vrlo vrijedan turistički resurs, koji je unatoč značajnijem turističkom razvoju u razdoblju prije Domovinskog rata, uspio dijelom valorizirati svoje potencijale, ali su ipak događanja za vrijeme Domovinskog rata to zaustavila, da bi se nakon rata počelo s gotovo početnih pozicija u turizmu, a što je rezultat i bitno drugačijih uvjeta u ukupnom gospodarstvu, pa time i turizmu.

Budući daje prostor Županije ujedno i vrlo vrijedan turistički resurs, to je područje Općine Čaglin, zbog svoje turističke atraktivnosti, ali i poticaja daljnjem razvoju i afirmaciji svojih turističkih potencijala, razvrstano u turističko mjesto "D" razreda (prema Pravilniku o izmjenama I dopunama Pravilnika o proglašenju i razvrstavanju turističkih mjesta u razrede, NN, br. 78/99.).

Stoga će se budući turistički razvoj općine Čaglin oslanjati prvenstveno na mogućnosti valorizacije svojih prirodnih potencijala, kao što su područja zaštićene prirode u okviru zaštićenog krajobraza Sovskog jezera, bogata šumska područja, brojni bujni vodotoci, postojeće i planirane akumulacije/retencije i ribnjaci oko Londže i njenih pritoka, vrijedno poljoprivredno zemljište u okruženju ruralnih naselja, kao brojne i vrijedne potencijalne kulturno-povijesne, arheološke i građevine graditeljske baštine, koji pružaju mogućnosti za budući turistički razvitak ovog područja.

U tom smislu se ističu i mogućnosti razvijanja različitih oblika kontinentalnog turizma u skladu s valorizacijom prirodnih i prostornih resursa Općine, i to osobito ruralnog, a zatim i: rekreativnog, lovnog, ribolovnog, kulturnog, arheološkog, istraživačkog, izletničkog, ekološkog turizma i mnogih drugih. U svrhu turističke eksploatacije potrebno je razvijati niz dodatnih usluga: smještajne kapacitete te potom informativne, servisne, športsko-rekreacijske, trgovačke i druge usluge.

Cjelokupna turistička ponuda bila bi kvalitetnija kada bi se upotpunila dodatnim sadržajima kroz suradnju lokalnog gospodarstva, i to na području:

- ekopoljoprivrede i proizvodnje domaće zdrave hrane,
- tradicijskog graditeljstva,
- razvoja manjih obiteljskih smještajnih kapaciteta (seoska gospodarstva s turističkom ponudom - usluga smještaja i usluga ishrane, ali i aktivnog odmora turistima), razvijajući ponudu ekološki zdrave hrane, izradu predmeta i suvenira, narodne radinosti, predstavljajući običaje s naglaskom na bogatstvo folklornih elemenata, manifestacije itd.
- uslužnog sektora obrtništva i poduzetništva i dr.

Istovremeno, za realizaciju istoga neophodno je Općini osigurati adekvatnu komunalnu infrastrukturu (vodoopskrba, odvodnja, plinoopskrba).

Za razvoj turizma na području općine Čaglin ovim Planom se formira i izdvojena građevinska područja, i to:

- ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "Ribnjaci" i
- ugostiteljsko - turističko zone "Sovski Dol".

Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "**Ribnjaci**", ukupne površine 21,12 ha, locirano je između naselja Čaglin i Latinovac, južno od prometnice L 41064 Čaglin (D 53) - Latinovac - Ivanovci Požeški te sjeverno od planiranog prometnog pravca brze ceste Nova Gradiška – Požega – Našice /srednjoslavonski cestovni smjer "Vallis aurea"/. Unutar navedenog izdvojenog građevinskog područja nalazi se nekoliko manjih ribnjaka uz koje je moguće planirati i nove ribnjake te područje popuniti sadržajima koje bi zahvaljujući prirodnim potencijalima potakli, ne samo razvoj turizma (športski ribolov - natjecanja ili rekreativni ribolov, izletnički, rekreativni seoski i dr turizam) i ugostiteljstva, već i gospodarstva, i to u smislu uzgoja autohtonih vrsta slatkovodne ribe (prvenstveno šarana i prirodno mriještenog mlađa, linjaka, soma i smuđa) i uzgoja autohtone divljači. Osim navedenih vodnih površina namjenjenih uzgoju akvakulture (bazeni, nasipi, prateći sadržaji) i/ili ribnjaka namjenjenih športskom ribolovu te drugih gospodarskih građevina namijenjenih za poljoprivrednu djelatnost (zimmjaci, građevina za smještaj mehanizacije i alata, građevina za skladištenje hrane, na području zone „Ribnjaci“ dozvoljena je i gradnja ugostiteljsko - turističkih građevina (restoran, građevine namijenjene seoskom turizmu (smještajni kapaciteti), bungalovi za smještaj i boravak gostiju).

Naravno, uz navedene građevine, predviđa se gradnja i pratećih građevina u funkciji gospodarske/turističke djelatnosti (spremišta i iznajmljivanje opreme, upravni prostori, uredi i prostorije za boravak djelatnika, sanitarije, infrastrukturne građevine i sl. - uz ribnjake se mogu graditi pomoćne ili prateće građevine za potrebe uzgoja ribe - spremišta hrane, pribora za održavanje, crpne stanice i sl.) kao i pomoćnih građevina potrebnih za njihovo funkcioniranje i korištenje, kao što su: spremišta, nadstrešnice, parkirališta, manipulativne površine, garaže, kotlovnice za kruto i tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva i sl.

Istovremeno, planira se i uređivanje izletničkog prostora, npr: postavljanje urbane opreme, info i edukativnih ploča, šetnice, putokaza, dječjih igrališta, odmorišta sa drvenim stolovima i klupama, drvenih nadstrešnica, mjesta za ognjišta/ložišta za piknik u prirodi i sl. te pejzažno uređenje.

Izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko - turističke zone "**Sovski Dol**", ukupne površine predviđene za razvoj cca 2,4 ha, locirano je sjeveroistočno od zaštićenog krajobraza Sovsko jezero, odnosno jugozapadno od naselja Sovski Dol. Upravo zbog atraktivnosti krajolika kojega čini ostatak nekadašnjeg Panonskog mora, Sovsko jezero, s rijetkim biljnim i životinjskim vrstama, okruženo vrhovima Dilj gore, utvrđeno je u blizini istog građevinsko područje ugostiteljsko - turističke zone "Sovski Dol". Unutar navedenog izdvojenog građevinskog područja dozvoljena je gradnja ugostiteljsko - turističkih građevina: restorana i bungalova /drvenih kućica za smještaj i boravak gostiju namjenjenih razvoju vikend, izletničkog, rekreativnog, sportskoribolovnog i dr. turizma. Uz navedene građevine predviđa se gradnja i pratećih građevina u funkciji građevina u funkciji turističke djelatnosti (spremišta i iznajmljivanje opreme, upravni prostori, uredi i prostorije za boravak djelatnika, sanitarije, infrastrukturne građevine i sl), kao i pomoćnih građevina (spremišta, nadstrešnice, parkirališta, manipulativne površine, garaže, kotlovnice za kruto i tekuće gorivo, podzemni i nadzemni spremnici goriva i sl.).

Istovremeno, planira se i uređivanje izletničkog prostora, npr: postavljanje urbane opreme, info i edukativnih ploča, šetnice, putokaza, dječjih igrališta, odmorišta sa drvenim stolovima i klupama, drvenih nadstrešnica, mjesta za ognjišta/ložišta za piknik u prirodi i sl. te pejzažno uređenje.

Sve planirane građevine u izdvojenim građevinskim područjima ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone "Ribnjaci" te ugostiteljsko – turističke zone „Sovski Dol“ moraju se locirati na način da se uklope u prirodni krajolik te da svojim položajem i oblikovanjem ne narušavaju krajobrazne i prirodne vrijednosti. Iz toga slijedi da se kod arhitektonskog oblikovanja građevina u ovoj zoni preporuča korištenje arhitektonskih elemenata i prirodni građevinski materijali, sukladnih autohtonoj izgradnji, podneblju i krajobrazu i to, na način da se građevine nakon izgradnje u najvećoj mjeri uklope u prirodno okruženje te da svojim izgledom, oblikovanjem i volumenom ne dominiraju prostorom u kojem su smještene.

U turističku ponudu kao izletišta (odmorišta) s rekreacijskim sadržajima i mogućnostima sportskog ribolova, moguće je uključiti izletničko – rekreacijsko područje „Sovsko jezero“. Kao što je već navedeno taj prirodni fenomen, dio netaknute prirode u srcu Slavonije je djelić (ostatak) nekadašnjeg Panonskog mora (u kojem se gnijezde ptice močvarice, a barske kornjače odlažu jaja) s rijetkim biljnim i životinjskim vrstama (npr. ekološki važno kao stanište ptica dupljarica i močvarica, gmazova, vodozemaca), zbog čega je i proglašeno zaštićenim krajobrazom i uvršteno u registar posebno zaštićenih objekata prirode.

Navedeno područje je već djelomično uređeno i uz postojeće jezero/ribnjak ima izgrađenu šumarsku kuća ali bez potrebne infrastrukture (elektroopskrba, vodoopskrba - javna mreža). Na lokaciji izletničko - rekreacijskog područja "Sovski jezero" ne predviđa se gradnja građevina, osim smještanja planinarske kuće, uz mogućnost osiguranja usluga prehrane i smještaja. Isključivo je, na ovim područjima dozvoljeno hortikulturno uređenje krajobraza uz mogućnost uređenja vidikovca, poučne staze, travnatog višenamjenskog rekreacionog igrališta, igrališta za djecu, sanitarnih prostora, izletničkih prostora (postavljanje urbane opreme, info i edukativnih ploča, putokaza, odmorišta sa drvenim stolovima i klupama, drvenih nadstrešnica, mjesta za ognjišta/ložišta za piknik u prirodi i sl.) te parkirališta (izvan zone zaštite).

Obzirom da se izletničko - rekreacijsko područje preklapa sa područjem zaštićenog krajobraza "Sovsko jezero", za sve zahvate unutar granica zaštićenog krajobraza potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode od nadležnih tijela prema posebnom propisu, te sukladno Odredbama ovog Plana.

Za daljnji razvoj izletničko-rekreativnog turizma, značajno je još napomenuti: neophodno aktivnije uključivanje poduzetništva kao pokretača dodatnih turističkih sadržaja, edukacija stanovništva o ekološkom očuvanju okoliša te bolja povezanost Jakšića s glavnim prometnicama u okruženju.

S obzirom na ostale prirodne predispozicije prostora općine Čaglin postoje uvjeti za razvitak lovnog i ribolovnog turizma, što bi se trebalo organizirano razvijati kako bi bilo u funkciji očuvanja prirode, ali i ribljeg fonda i fonda divljači, te razvijati i neke druge oblike turizma (fotosafari itd.). Za ovakav oblik turizma moguće je korištenje i šumskih i lovačkih kuća na prostoru Općine.

Poljoprivreda i sela sa tradicijskim obilježjima pružaju mogućnost za razvoj ruralnog turizma kroz aktiviranje turizma u okviru seoskih gospodarstava, uz isticanje značaja ekopoljoprivrede i proizvodnje zdrave hrane kao i tradicijskog graditeljstva, kroz pružanje usluga smještaja i usluga ishrane, ali i aktivnog odmora turistima, razvijajući ponudu ekološki zdrave hrane, izradu predmeta i suvenira, narodne radinosti, predstavljajući običaje s naglaskom na bogatstvo folklornih elemenata, manifestacije itd.

Turističku ponudu općine Čaglin potrebno je nadopuniti i isticanjem vrijedne kulturno-povijesne baštine kao i mnogih krajobraznih i prirodnih obilježja ovog područja.

Sve građevine unutar ove zone locirati, planirati, graditi i uređivati sukladno Odredbama PPUO Čaglina.

3.3.1.3. Industrija, malo i srednje poduzetništvo

Perspektiva gospodarskog razvoja, u skladu sa Strategijom i Programom prostornog razvitka Republike Hrvatske, oslanja se na uvođenje modernih tehnologija, učinkovite organizacije i osvajanju novih tržišta. Razvitak se orijentira prema industriji koja koristi komparabilne prednosti prostora: položaj, prirodne resurse, sposobne radnike, tržište, kapital, tradiciju, znanje i drugo. Stoga se i industrijska proizvodnja u Požeško-slavonskoj županiji zasniva na konkurentskim prednosti koje se odnose na: tradicionalni način proizvodnje, sirovinski potencijal županije, ljudske i druge resurse te preferira one industrijske sektore koji imaju uvjete za uspješan razvoj i konkurentan nastup na inozemnom tržištu. To se prije svega odnosi na sektore drvne industrije, građevinske industrije, poljoprivredno – prehrambene industrije, te sektor metaloprerađivačke industrije. Istovremeno, svaka strategija razvoja industrije mora biti u okvirima održivog razvitka, a to znači da energetska i ekološka dimenzija industrije ne smije umanjivati kvalitetu okoliša.

Na području općine Čaglin gospodarsku strukturu čine mali i srednji poduzetnici i nekoliko manjih gospodarsko-obrtničkih pogona, a prema podacima HGK-Županijske komore Požega dominira djelatnost poljoprivrede, lovstva i šumarstva, dok su ostale djelatnosti malo ili nedovoljno zastupljene. U planskom razdoblju neočekuje se, a niti predviđa razvoj velikih industrijskih pogona već daljnji razvoj malog i srednjeg poduzetništva. (mala i srednja trgovačka društva, obrti i zadruge).

Postupno oživljavanje gospodarstva razvijat će se na temeljima privatnog poduzetništva (tzv. "mala privreda") koja se smatra jednim od osnovnih faktora lokalnog i regionalnog razvoja i procesa industrijskog restrukturiranja, osobno kao dopuna velikim poduzećima u proizvodnji određenih vrsta proizvoda u malim serijama i značajan je generator razvoja. Disperzija industrije u manje jedinice znatno doprinosi uvođenju visoke tehnologije, razvitku sustava upravljanja te omogućava veću dinamiku i prostornu distribuciju djelatnosti u prostoru.

Mogući sadržaji vežu se za tradicionalne gospodarske namjene prvenstveno prerađivačkih kapaciteta na bazi poljoprivrednih proizvoda, drva ali i sve druge proizvodnje koje ne zagađuju okoliš, a privučene su dobrim prometnim položajem, zemljopisnim smještajem, stručnom radnom snagom i olakšicama koje pruža država i lokalna samouprava - područje od posebne državne skrbi. Od posebnog značaja je prostorno uklapanje proizvodnih sadržaja u naselju, čime se nastoji pridonijeti poboljšanju slojevitosti sadržaja i broja funkcija u naseljima. Po veličini, funkciji i smještaju u naselju razlikuju se:

- prostori namjenjeni većim proizvodnim i poslovnim sadržajima (pretežno industrijska proizvodnja) predviđaju se u zaonama gospodarske namjene;
- smještaj prostora namjenjenih srednjem i malom poduzetništvu (pretežno proizvodno zanatstvo) omogućen je :
  - u samostalnim građevinama u sklopu naselja (u skladu s Odredbama za provođenje Plana), uz nužno očuvanje okoliša
  - u sklopu posebne gospodarske zone čime se omogućuju manji troškovi opremanja i uređivanja zemljišta, te lakše ostvaruju beneficije u cilju podržavanja poduzetništva.

Postupno oživljavanje gospodarstva razvijat će se, dakle, na temeljima privatnog poduzetništva (tzv. "mala privreda") koja se smatra jednim od osnovnih faktora lokalnog i regionalnog razvoja i procesa industrijskog restrukturiranja, osobno kao dopuna velikim poduzećima u proizvodnji određenih vrsta proizvoda u malim serijama i značajan je generator razvoja. Disperzija industrije u manje jedinice znatno doprinosi uvođenju visoke tehnologije, razvitku sustava upravljanja te omogućava veću dinamiku i prostornu distribuciju djelatnosti u prostoru.

Mogući sadržaji vežu se za tradicionalne gospodarske namjene prvenstveno prerađivačkih kapaciteta na bazi drveta, metala, prehrambenih proizvoda (prizvodnja kruha, tjestenine i kolača, proizvodnja, obrada, konzerviranje mesa i slično), poljoprivrednih proizvoda, ali i sve druge proizvodnje koje ne zagađuju okoliš.

Kao poticajna mjera razvoja poduzetništva i općeg gospodarskog razvoja, ali i dugoročnog rješavanja potrebe poduzetnika za poslovnim prostorom, na području obuhvata PPUO Čaglin utvrđeno je izdvojeno građevinsko područje gospodarske zone „Čaglin“. Planirano građevinsko područje gospodarske zone omogućava poduzetnicima i zajedničko korištenje pripadajuće pripremljene infrastrukture te na taj način smanjivanje troškova opremanja i uređivanja zemljišta, te lakše ostvarivanje beneficije u cilju podržavanja poduzetništva.

U sklopu izdvojenog građevinskog područja gospodarske zone „Čaglin“ je dozvoljena izgradnja poslovnih i proizvodnih građevina (građevine uslužne, trgovačke, komunalno-servisne, ugostiteljsko-turističke, industrijske, prerađivačke, zanatske ili slične namjene te one koje zbog prostornih i drugih ograničenja ne mogu biti smještene unutar granica građevinskih područja naselja), pomoćnih, prometnih i infrastrukturnih građevina te športsko-rekreacijskih građevina za potrebe zaposlenih, kao i kombinacije različitih navedenih namjena u sklopu jedne građevine.

Istovremeno, u tim gospodarskim zonama ne mogu se graditi stambene građevine, kao ni građevine gospodarske namjene za djelatnosti koje ugrožavaju područja druge namjene bukom, vibracijama i onečišćenjem zraka preko graničnih vrijednosti utvrđenih posebnim propisima, ili na drugi način štetno utječu ili onemogućavaju korištenje susjednih građevnih čestica.

Sve gospodarske građevine locirati, planirati, graditi i uređivati sukladno Odredbama PPUO Čaglin.

3.3.1.4. Eksploatacija mineralnih sirovina

Na području općine Čaglin, nalazi se eksploatacijsko polje građevinskog pijeska "Mokreš", na površini od 146 ha, čija je eksploatacija odobrena JP "Hrvatske šume", Uprava šuma Požega, R.J. „Mehanizaciji i građevinarstvu“.

Navedeno eksploatacijsko polje nalazi se na istočnim padinama brda Mokreš (nadmorske visine 170-220 m) kod istoimenog sela, na krajnjem istočnom dijelu Požeške kotline, 13 km udaljenosti od Čaglina. Teren je brdovit, prekriven zapuštenim pašnjacima, djelomično obrastao gustom šikarom i rijetkom hrastovom šumom.

Za eksploatacijsko polje "Mokreš" važno je napomenuti da se ono nalazi na ležištu kvarcnog pijeska, no radi utvrđenog niskog sadržaja SiO₂ u mineralnoj sirovini, ista je svrstana od strane "Republičke komisije za utvrđivanje rezervi mineralnih sirovina" kao građevinski pijesak. Slijedom navedenog, eksploatacija, kako do sada tako i u planiranom razdoblju, vršiti će se za potrebe izgradnje stambenih objekata, oblaganje podzemnih plinskih i električnih

vodova i sl. površinskim kopom. S obzirom na konfiguraciju terena i otvorenu etažu, daljnji radovi se predviđaju u više etaža a detaljni podaci (visina, širina etaža, zaštita na radu, ekonomičnosti eksploatacije, zaštite okoliša i dr.) rješavaju se "Glavnim rudarskim eksploatacijskim projektom".

Osim postojećeg eksploatacijskog polja građevinskog pijeska "Mokreš" velika zainteresiranost je ponovno aktiviranje nekadašnjeg istražnog prostora mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen) "Duboka" kao i aktiviranje napuštenog eksploatacijskog polja istražnog prostora (tehnički građevni kamen) „Krndija - Gradac“. Prostori se nalaze na padinama Krndije na rubnim južnim dijelovima Općine.

Navedeni potencijalni prostori za istraživanje mineralnih sirovina Prostornim planom Požeško – slavonske županije se ne vode niti kao eksploatacijsko polje niti kao istražni prostor, a niti kao napušteni kamenolom kojega je potrebno sanirati. Naime, prilikom izrade Prostornog plana županije nije bilo zainteresiranosti za aktiviranje istražnog prostora mineralnih sirovina na prostorima „Duboka“ i „Krndija - Gradac“ te se ista nije niti mogla uvrstiti kao takva u PPŽ.

Obzirom da na području općine Čaglin nije dozvoljeno otvaranje novih eksploatacijskih polja ili istražnih prostora prije donošenja stručne podloge (geološko – rudarsko studije) sa studijom potencijalnosti mineralnih sirovina, čija je izrada propisana PPP-SŽ, za iste je ovim Planom rezerviran prostor za istraživanje mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen) koji se do donošenja navedene studije utvrđuju na lokacijama nekadašnjeg istražnog prostora "Duboka" i napuštenog eksploatacijskog polja "Krndija – Gradac". Nakon donošenja studije navedena kao i ostale nove lokacije za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina na području općine Čaglin potrebno je unijeti u PPUO Čaglin.

Značajno je navesti da se na području općine Čaglin nalazi i istražni prostor mineralnih sirovina za istraživanje nafte i plina "Sava" na kojem se, ukoliko istraživanja pokažu opravdanost, te uz uvjete određene posebnim zakonima i propisima, može planirati eksploatacija.

Važno je istaknuti da svako eksploatacijsko polje mora imati definirane mjere zaštite te postupak sanacije u tijeku eksploatacije polja i po njegovom zatvaranju, a sanacija devastiranog područja istraživanja i iskorištavanja mineralnih sirovina mora, temeljem Zakona, biti sastavni dio projektnog rješenja na osnovu kojeg je dodijeljena rudarska koncesija za izvođenje rudarskih radova te utvrđena lokacijskom dozvolom, odnosno Studijom o utjecaju na okoliš.

3.3.1.5. Ostale djelatnosti

Obzirom na planirani koncept policentričnog razvoja Županije raznovrsnost i specijaliziranost ponude tercijarnih i kvartarnih djelatnosti imati će značajno mjesto u poboljšanju kvalitete života i boljoj opskrbi stanovništva. U građevinskim područjima naselja mogu biti smješteni i različiti poslovni i uslužni sadržaji (trgovački, uslužni, servisni, turistički i ugostiteljski sadržaji kao i manji prostori za rad). Način izgradnje detaljno je definiran provedbenim odredbama, pri čemu je nužan preduvjet da se njihovom izgradnjom i funkcioniranjem ne narušava stanje okoliša ili na bilo koji način snižava kvaliteta života u naselju.

Od posebnog značenja za lokalnu razinu su mogućnosti razvitka obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, što omogućava brži gospodarski razvitak, veće zapošljavanje i viši oblik zadovoljavanje potreba stanovništva.

3.3.2. Društvene djelatnosti

Javne i društvene djelatnosti su usmjerene prema podizanju standarda i kvalitete života, odnosno obrazovne, kulturne i znanstvene razine te zdravstvene kulture cjelokupnog stanovništva i predstavljaju aktivnog činitelja ekonomskog i društvenog razvoja. Istovremeno, osiguravaju nesmetano bavljenje sportskim aktivnostima i tehničkom kulturom, ostvaruju mogućnost rekreacije i odmora stanovništva, te osiguravaju ostvarenje drugih mnogobrojnih dugoročnih ciljeva.

U definiranju mreže objekata i funkcija društvenih djelatnosti za plansko razdoblje na području općine Čaglin pošlo se od stanja i obveza koje proizlaze iz PPP-SŽ, uzimajući u obzir potrebe, mogućnosti i ograničenja Općine u svezi planiranja pojedinih funkcija koje proizlaze iz njene nadležnosti, a u skladu s predviđenim konceptom policentričnog razvitka.

Slijedom toga, obzirom da ima status inicijalnog razvojnog središta (lokalno središte slabije razvijenosti), općina Čaglin bi trebala sadržavati sljedeće funkcije područnog središta:

- uprava i pravosuđe (općinski organi samouprave)
- odgoj i obrazovanje (dječji vrtić, područna osnovna škola ili osnovna škola)
- kultura i informacije (knjižnica i čitaonica)
- zdravstvo (primarna zdravstvena zaštita)
- financijske usluge (bankovne ispostave, mjenjačnica, pošta)
- trgovina, obrt i usluge (trgovine mješovitom robom, obrtničke i uslužne radionice)
- sport (pojedinačni sportski objekti).

Većina funkcija određena je u svrhu zadovoljenja odgovarajućeg standarda, dok se njihovo dimenzioniranje treba provesti u skladu s veličinom pripadajućeg gravitacijskog područja i stvarnim potrebama. Polazni je parametar da lokalno središte mora imati barem 4 do 5 osnovnih funkcija: osnovnu ili područnu školu, ambulantu primarne zdravstvene zaštite, trgovinu i poštanski ured. Poželjno je lokalna središta obogatiti i drugim funkcijama, posebno gospodarskim i uslužnim proizašim iz lokalnih obilježja prostora i strukture stanovništva.

Stoga, prema PPUO Čaglin planirana mreža društvenih djelatnosti sadrži osnovne sadržaje koji moraju biti zastupljeni u središnjim naseljima, a moguće ju je proširivati bez ograničenja (osim tamo gdje je to ograničeno posebnim propisima).

U naseljima na području Općine moraju se za potrebe društvenih djelatnosti, osigurati prostori za sljedeće sadržaje:

Tablica 10.

Planirane društvene djelatnosti na području općine Čaglin	
Naselje	Društvene djelatnosti
Čaglin	općinska uprava osnovna škola dječji vrtić građevina primarne zdravstvene zaštite (" <i>dom zdravlja</i> ") ambulanta opće/obiteljske medicine (1 tim) stomatološka ambulanta (1 tim) djelatnost zdravstvene njege (1) ljekarna veterinarska ambulanta/stanica vatrogasni dom knjižnica i čitaonica
Darkovac	-

Djedina Rijeka	područna osnovna škola vatrogasni dom
Dobra Voda	društveni dom (višenamjenski)
Dobrogošće	-
Duboka	-
Imrijevc	-
Ivanovci	-
Jezero	društveni dom (višenamjenski)
Jurkovac	-
Kneževac	društveni dom (višenamjenski)
Latinovac	društveni dom (višenamjenski)
Migalovci	-
Milanlug	društveni dom (višenamjenski)
Mokreš	-
Nova Lipovica	-
Nova Ljeskovic	vatrogasni dom dom za psihički bolesne odrasle osobe ambulanta opće/obiteljske medicine (1 tim) područna osnovna škola
Novi Zdenkovac	-
Paka	-
Ruševo	vatrogasni dom područna osnovna škola
Sapna	društveni dom (višenamjenski)
Sibokovac	društveni dom (višenamjenski)
Sovski Dol	društveni dom (višenamjenski) područna osnovna škola
Stara Ljeskovic	-
Stari Zdenkovac	-
Stojčinovac	-
Veliki Bilač	društveni dom (višenamjenski)
Vlatkovac	društveni dom (višenamjenski)
Vukojevica	društveni dom (višenamjenski)

Za vjerske građevine, udruge i sl. prostor će se osigurati sukladno potrebama.

3.3.2.1. Javne službe i uprava

U skladu sa zakonima i propisima RH, te političko-teritorijalnom ustrojstvu zemlje, uspostavljen je sustav javnih službi državne uprave (ispostave državnih ureda) kao i lokalne samouprave i uprave na gradskoj i mjesnoj razini. Za sadržaje navedenih službi i institucija potrebno je osigurati prostorne uvjete rada i razvoja. U Čaglinu je, kao sjedištu jedinice lokalne samouprave, smještena Općinska uprava općine Čaglin.

Prostori za smještaj raznih udruga, strukovnih ili humanitarnih organizacija zbog specifičnog karaktera nisu predmet planiranja dokumentima prostornog uređenja.

3.3.2.2. Odgoj i obrazovanje

U općini Čaglin **osnovno obrazovanje** organizirano je u sklopu jedne osnovne škole, i to OŠ "Stjepana Radića" u naselju Čaglin, koju je u školskoj godini 2005/06. pohađalo 190 učenika u 9 razrednih odjela od I do VIII razreda, te u sastavu iste, četiri područne škole (od I-IV razreda) u naseljima Djedinoj Rijeci, Ljeskovici, Ruševu i Sovskom dolu.

U planskom razdoblju u općini Čaglin se ne predviđaju nove lokacije za građevine osnovnih škola, s obzirom da postojeće građevine zadovoljavaju potrebe prema broju korisnika i gravitacijskom području te je prvenstveno potrebno glavne aktivnosti odvijati u pravcu povećanja razine pedagoškog standarda, što podrazumijeva podizanje kvalitete usluga i kompletiranje postojeće odgojne i obrazovne opreme matične škole (informatičko opremanje, izgradnja nove školske dvorane uz OŠ u Čaglinu, izgradnja vanjskih športskih terena te uređivanje okoliša) kao i poboljšanje uvjeta rada u područnim školama Općine.

Na području općine Čaglin ne djeluje niti jedna **predškolska ustanova** (jaslice, vrtić) te je evidentna postojeća potreba da se u planskom razdoblju riješi pitanje smještaja djece predškolske dobi kao i proneđe prostora za dječje igralište.

Potrebno je naglasiti da se PPUO Čaglina ne ograničava gradnja osnovnih škola ili većeg broja predškolskih ustanova, kao ni rekonstrukcija, dogradnja ili nadogradnja postojećih, ukoliko se za tim pokaže potreba ili realna mogućnost izgradnje, a prema Odredbama za provođenje Plana.

3.3.2.3. Socijalna skrb

Djelatnost socijalne skrbi je od posebnog interesa kako za Državu i Županiju tako i za Općinu kojom se ostvaruje pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih i drugih građana, kako bi se ostvarili ciljevi osiguranja podjednakih uvjeta života svim stanovnicima. Stoga je planirano, u okvirima suvremenih koncepcija u radu socijalnih službi (na razini Države, Županije i Općine), ostvariti zadovoljavajuću mrežu i kapacitete javnih ustanova socijalne skrbi (za sve korisnike).

To se posebno odnosi na ustanove koje zbrinjavaju starije osobe, osobe otežane pokretljivosti, duševno bolesne i mentalno retardirane osobe koje adekvatnu skrb ne mogu dobiti u obitelji. Stoga, planirana mreža i kapaciteti navedenih ustanova, te otvaranje manjih staračkih domova, rezultiraju većim planiranim standardom središnjeg naselja u odnosu na mrežu nadležnog ministarstva. Razvitak društvenih djelatnosti, dimenzioniranje, razmještaj i struktura ove skupine središnjih uslužnih funkcija treba slijediti razvitak i razmještaj njihovih korisnika koji treba biti u skladu s postavljenim ciljevima u prostoru i planiranim društveno-gospodarskim razvitkom. Isti treba biti u skladu s posebnim planovima razvitka i odgovarajućim standardima kako je određeno Strategijom i Programom prostornog uređenja.

Postojeći Dom za stare i psihički bolesne odrasle osobe „Ljeskovica“ u Novoj Ljeskovici, jedan je od 15 domova u RH koji osigurava skrb psihički bolesnim osobama izvan vlastite obitelji, odnosno korisnicima se pružaju usluge stanovanja, prehrane, održavanja higijene, briga o zdravlju, njega, radne aktivnosti, psihosocijalna rehabilitacija i korištenje slobodnog vremena.

Kako je broj ovakvih ustanova na području RH vrlo mali, može se zaključiti da je smještajni kapacitet navedene ustanove na području općine Čaglin nedostatan. Stoga je, u budućem periodu, Dom za stare i psihički bolesne odrasle osobe u Novoj Ljeskovici, neophodno rekonstruirati, i to u smislu njenog proširenja (nadogradnja, dogradnja i sl.), te poboljšanja uvjeta života i rada u postojećim građevinama i oko istih (hortikulturno uređenje, uređenje parkirališta ...).

3.3.2.4. Zdravstvo

U skladu s Osnovnom mrežom zdravstvene djelatnosti (NN, br. 188/04) i ugovorenim timovima na primarnoj razini zdravstvene zaštite na području općine Čaglin, Osnovna mreža zdravstvene djelatnosti je popunjena u:

- djelatnosti opće/obiteljske medicine 2 tima (jedan tim koji u naselju Čaglin, jedan tim stacioniran u Domu za stare i psihički bolesne osobe u Novoj Ljeskovici),
- djelatnosti stomatološke zdravstvene zaštite (polivalentne) 1 tim.

U djelatnosti zdravstvene njege u kući, a sukladno navedenoj Osnovnoj mreži, nedostaje 1 medicinska sestra koju bi u budućem periodu trebalo predvidjeti.

Građevine primarne zdravstvene zaštite postoje i planiraju se u naselju Čaglin, te se djelatnosti na primarnoj razini zdravstvene zaštite (opće medicine, stomatološke zaštite i zdravstvene njege) mogu smještati u istima, ali i u sklopu građevina druge namjene.

Postojeće građevine za zdravstvo moguće je proširivati i adaptirati u skladu s potrebama te prostornim mogućnostima i ograničenjima.

U planskom razdoblju potrebno je raditi i na unapređenju kvalitete usluga zdravstva, što znači: ulaganje, osuvremenjivanje i opremanje, a postojeće građevine za zdravstvo proširivati i adaptirati postojeće te graditi nove u skladu s potrebama te prostornim mogućnostima i ograničenjima.

U ljekarničkoj djelatnosti u općinskom sjedištu općine Čaglin posluje jedna privatna ljekarna, u sastavu 1 mr. farmacije i 1 farm. tehničar, koji za sada zadovoljavaju potrebe stanovništva na području Općine.

Za područje općine Čaglin veterinarske usluge se obavljaju u privatnoj veterinarskoj ambulanti lociranoj u općinskom središtu Čaglin, koja za sada zadovoljava potrebe poljoprivrednih gospodarstava Općine. Dakle, način i obavljanje veterinarskih usluga na području Općine je zadovoljavajući, no prema potrebama potrebno je iste proširiti ili pojačati u broju osoblja.

3.3.2.5. Kultura i udruge

U svrhu podizanja općeg obrazovanja i kulturne razine stanovništva, te kulturnog, umjetničkog, intelektualnog, tehničkog i drugog stvaralaštva PPP-SŽ planiran je daljnji razvitak svih kulturnih, umjetničkih i informacijskih aktivnosti, odnosno mreža odgovarajućih institucija (knjižnice i čitaonice, domovi kulture, kulturne manifestacije, kulturne i umjetničke udruge, amaterska društva i dr.).

Minimalni sadržaj, kojeg je potrebno planirati za potrebe odvijanja kulturnih aktivnosti u Općini Čaglin je knjižnica i čitaonica, a za iste je potrebno osigurati odgovarajuće prostore pri školama, društvenim domovima, društveno-vatrogasnim domovima, koje je potrebno obnoviti i osposobiti za navedene djelatnosti.

Djelatnosti iz oblasti kulture ubuduće je potrebno razvijati vezano i za turistički razvoj Općine.

3.3.2.6. Vjerske institucije

Postojeće vjerske zajednice, pokrivenost područja župama te postojeće vjerske građevine su odraz potreba stanovništva Općine tako da vjerojatno u dobroj mjeri zadovoljavaju njihove potrebe.

U sklopu vjerskih građevina unutar građevinskih područja naselja, uz sakralni prostor za vjerske obrede, moguća je gradnja pomoćnih prostora potrebnih za njihovo cjelovito funkcioniranje kao i građevina vrtića, škola, učilišta, drugih zavoda, socijalnih i dobrotvornih ustanova te stambenih i drugih pratećih sadržaja uz iste.

Ukoliko bude potreba za novim vjerskim građevinama treba se držati uvjeta gradnje koji su propisani Odredbama PPUO Čaglin, a posebnu pažnju posvetiti otvorenim prostorima, odnosno mjestima okupljanja stanovništva kod svakodnevnih obreda.

3.3.2.7. Šport i rekreacija

Održavanje psihofizičkih sposobnosti i zdravlja stanovništva, te sve aktivnije iskorištavanje slobodnog vremena, zahtjevaju da se što više pažnje posveti športskim aktivnostima, rekreaciji, zabavi i odmoru svih uzrasta stanovništva, osobito mladeži. Za ostvarivanje planiranih javnih potreba u športu treba osigurati prostor i druge uvjete za djelatnost sportskih udruga i saveza, organiziranje i održavanje športskih natjecanja i priredbi, obavljanje stručnih poslova u sportu, te izgradnju i održavanje športskih građevina i drugih sadržaja za potrebe športa, rekreacije, zabave i odmora stanovnika i drugih korisnika (turisti, posjetitelji).

Površine namjenjene športsko-rekreacijskim djelatnostima su športski tereni, igrališta, dvorane, staze, turističko - rekreacijska područja, ribnjaci za športski ribolov, te različite vrste kuća, domova i skloništa u funkciji rekreacije.

Prostori za rekreacijske namjene mogu se, osim unutar, planirati i izvan građevinskog područja, te u okviru izletničko – rekreacijskih područja od kojih je ovim Planom definirano izletničko - rekreacijsko područje "Sovski Dol", i to u vidu različitih športskih i rekreacijskih staza, kuća, domova i skloništa, ribnjaka i sl.

Športsko-rekreacijske zone se, u skladu s potrebama stanovništva, uređuju na temelju prostornih uvjeta, standarda i normativa koji vrijede za gradnju športskih građevina.

Športsko – rekreacijske jedinice se mogu grupirati, a njihov konačni razmještaj se utvrđuje sukladno prostornim mogućnostima i specifičnim potrebama stanovništva u pojedinom naselju.

Na površinama koje su svojom namjenom ovim Planom određene šport i rekreaciju uređuju se kao igrališta, dvorane i druga područja za šport i rekreaciju te se na njima mogu graditi športske dvorane i druge zatvorene i otvorene športske građevine, sa ili bez gledališta, te drugi prostori što upotpunjuju i služe osnovnoj djelatnosti koja se obavlja na tim površinama i građevinama. Istovremeno, moguće je uređivati i otvorena igrališta te uz njih manje prateće prostore. Na tim se površinama moraju urediti pristupni putevi, pješačke staze, nadstrešnice, slobodne zelene površine, a graditi se mogu građevine u funkciji športa na otvorenom, tj. kao prateći sadržaji: tribine, svlačionice, sanitarni čvor, manji ugostiteljski prostor i sl., i to na način da zauzimaju najviše do 5 % površine zemljišta, te imaju visinu jedne nadzemne etaže (osim tribina).

Zatvoreni športski tereni i građevine mogu se graditi samo unutar granica građevinskog područja kao zasebne građevine te kao školske dvorane.

Ovim Planom utvrđena je planirana mreža športskih objekata i objekata fizičke kulture, na temelju izračunatih potreba za takvim vrstama objekata u skladu s planiranim brojem stanovnika do kraja planskog razdoblja (2015. god.), odnosno prema navednoj projekciji broja stanovnika za općinu Čaglin. Buduća mreža športskih objekata izrađuje se za određene dobne skupine stanovništva prema demografskoj prognozi, te koeficijentima iz Pravilnika o prostornim standardnim normativima, te urbanističko-tehničkim uvjetima za planiranje mreže športskih objekata (NN, br. 38/91.), a prema pojedinim vrstama objekata.

Prema naprijed utvrđenoj metodologiji izračunate su potrebe za športskim objektima za pojedine vrste objekata (tablica 11.). Tako dobiveni broj jedinica športskih objekata potrebno je umanjiti za postojeći broj jedinica športskih objekata i na taj način dobiti broj potrebnih jedinica za športskim objektima.

U tablici koja slijedi prikazane su ukupne potrebe za športskim objektima, prema vrstama objekata iz Pravilnika, te broj postojećih objekata izraženih kroz broj jedinica objekata:

Tablica 11.

Planirana mreža športskih objekata na području grada Lipika			
Vrsta objekata	Broj postojećih objekata	Broj planiranih jedinica	Ukupni broj jedinica prema procjeni do 2015.g.
Dvorane	0	1	1
Zatvoreni bazeni	0	0	0
Otvoreni bazeni	0	0	0
Zračne streljane	0	1	1
Ostale streljane	0	1	1
Kuglane	0	2	2
Klizališta	0	0	0
Ostale zatvorene građevine	0	0	0
Atletika	0	0	0
Nogomet	5	0	5
Mali nogomet, rukomet, odbojka, košarka	6	0	6
Tenis	0	2	2
Boćanje	0	1	1
Ostali otvoreni tereni	0	1	1
Skijanje	0	0	0

Izvor podataka: Općina Čaglin i Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Izračunate podatke o broju i vrstama športskih objekata treba orijentacijski prihvatiti kod planiranja budućih športskih objekata i sadržaja, kako njihovog broja, tako i vrste objekata.

Planirane objekte športa mogu se smještati na cijelom području naselja ili u športsko – rekreacijskim zonama, a za razmještaj građevina daju se slijedeće smjernice:

Tablica 12.

Razmještaj športskih građevina															
Naselje	Dvorane	Zatvoreni bazeni	Otvoreni bazeni	Zračne streljane	Streljane ostale	Kuglane	Klizališta	Ostale zatvorene građevine	Atletika	Nogomet	Mali nogomet, rukomet, odbojka, košarka	Tenis	Boćanje	Ostali otvoreni tereni	Skijanje
Općinsko središte	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	5	2	1	0	0
Ostala naselja	1	0	0	1	1	1	0	0	0	4	1	0	0	1	0
UKUPNO:	1	0	0	1	1	2	0	0	0	5	6	2	1	1	0

Izvor podataka: Općina Čaglin i Zavod za prostorno uređenje Požeško-slavonske županije

Jedinice iz tablice 12. mogu se grupirati, a njihov konačni razmještaj utvrdit će se sukladno prostornim mogućnostima i specifičnim potrebama stanovništva u pojedinom naselju.

U svim naseljima je potrebno graditi dječja igrališta, sukladno potrebama stanovništva, a njihov razmještaj je potrebno uskladiti s prostornom organizacijom naselja uz odgovarajuće osiguranje dostupnosti u zavisnosti o dobnoj skupini djece za koju se igralište gradi:

- za djecu od 3 – 6 godina starosti veličina dječjeg igrališta mora iznositi 150 do 450 m², a udaljenost od građevine stambene namjene može biti najviše 100 m
- za djecu od 7 do 12 godina starosti veličina dječjeg igrališta mora biti veća od 500 m², a udaljenost id stambene namjene može biti najviše 500 m.

3.4. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

3.4.1. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobraz, prirodne vrijednosti i kulturno-povijesne cjeline)

Tablica 13.

Red. broj	OPĆINA ČAGLIN	oznaka	ukupno ha	% od površine Grada
2.0.	ZAŠTIĆENE CJELINE			
2.1.	Zaštićena prirodna baština zaštita temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05) - Zaštićeni krajobraz - Sovsko jezero (Odluka o proglašenju Sovskog jezera s njegovom okolinom značajnim krajolikom „Sl. vjesnik općine Slav. Požega“ 7/89) • zaštita sustavom prostorno-planskih mjera ovog Plana - Dolina potoka Pačice	ZK	68,5	
2.2.	Zaštićena graditeljska baština povijesne graditeljske cjeline arheološki lokalitet			
UKUPNO ZAŠTIĆENE CJELINE			68,5	

Izvor podataka: Zavod za prostorno uređenje P-SŽ, Ministarstvo kulture

3.4.2. Krajobrazne vrijednosti

Pojam krajobraz u kontekstu prostornog planiranja označava cjelovitu prostornu, prirodnu i antropogenu strukturu, u rasponu od potpuno prirodne do pretežito ili gotovo potpuno antropogene. To znači da se krajobraz ne može razmatrati preko pojedinačnih elemenata prostora, već postaje zasebna kategorija u kojoj se najbolje ogleda pristup načelu održivog razvitka.

Zakon o zaštiti prirode (NN 70/05) štiti samo osobito vrijedne dijelove prirode, ograničene površine, te nije dovoljan za zaštitu ukupnog krajobraza. Stoga je potrebno uvesti dodatne mjere zaštite koje bi štatile krajobraz u cijelosti, a naročito osjetljiva područja:

- poljoprivredno zemljište kao najnapadnutiji resurs za potrebe izgradnje
- vode kao strateški resurs izložen zagađenju
- šume kao ekološku zajednicu od najvećeg značaja
- naselja koja svojim širenjem narušavaju prirodnu ravnotežu i dolaze u konflikt s navedenim prirodnim resursima
- kontaktne zone cjelina zaštićenih u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Prirodni krajobraz potrebno je sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i zaštititi biološki potencijal, naročito onaj koji je karakteristika područja, a oštećene dijelove krajobraza treba sanirati. Korisnici trasa infrastrukture trebaju koristiti zajedničke koridore, a nove koridore trebaju graditi izbjegavajući cjeline osobito vrijednog krajobraza. Postojeće koridore u područjima osobito vrijednih krajobraza moraju održavati i obnavljati vodeći računa o vizualnom identitetu i vrijednostima prostora.

Kulturni krajobraz podrazumijeva područja u kojima je izražen kvalitetan suživot prirodnih struktura i graditeljske baštine prepoznatljivih prostornih (reljef, geomorfologija, pejzaž), povijesih, arheoloških, i etnoloških (vrsta i tipologija naselja), umjetničkih, kulturnih, socijalnih ili tehnoloških vrijednosti kao i arhitektonskih obilježja tradicijske arhitekture (karakterističnost i specifičnosti prostorne strukture, arhitektonski detalji, materijali, ornamentika). Temeljno polazište vrednovanja prostorne baštine je u cjelovitom ispreplitanju prirodnih i antropogenih vrijednosti.

U cilju očuvanja krajobraznih vrijednosti mora se:

- izvršiti analiza krajobraza obzirom na prostornu, biofizičku i antropogenu strukturu područja,
- istaknuti posebnosti krajobraza,
- utvrditi problemska područja i trendove koji ugrožavaju krajobrazne vrijednosti te u skladu s tim planirati izgradnju koja neće narušavati fizionomiju krajobraza,
- osobito štiti od izgradnje panoramski vrijedne točke te vrhove uzvisina.

U cilju zaštite područja vrijednih predjela prirodnog i kultiviranog krajobraza:

- nisu dopuštene one radnje koje narušavaju obilježja prirodnog krajobraza,
- planiranjem razvitka poljoprivrednih gospodarstava prednost davati projektima koji će predviđati razne vidove dopunskih djelatnosti, kao što je turistička djelatnost te prerada i finalizacija poljoprivrednih sirovina,
- izgradnja građevina koje je moguće graditi van građevinskog područja (naročito farme i tovilišta) omogućuje se samo ukoliko ne narušavaju vrijednosti okoliša.
- pri planiranju gospodarskih djelatnosti, osobito eksploatacijskih zahvata, treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara, te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora.

Područja posebnih ograničenja u korištenju

U PPUO Čaglin utvrđena su sljedeća osobito vrijedna krajobrazna područja koja su označena su na kartografskom prikazu br. 3.

- **osobito vrijedno područje vodotoka – (osobito vrijedan predjel – prirodni krajobraz)**
Londža, Lončarski potok, potok Krajna, Ruševac, Rosinac, Tekajac, Dobra voda, Pačica i dr. manjih pritoka Londže, od osobitog su značaja kako u ekološkom smislu glede voda, tako i u krajobraznom smislu identiteta prostora. Cilj je očuvanje vodnih resursa i prirodnog ekološkog krajobraznog sklopa.
- **osobito vrijedni prirodni brdski predjeli šuma Krndije i Dilj gore (osobito vrijedan predjel - prirodni krajobraz),**
To je prijelazni brdski prostor prirodnih šuma u kontinuitetu. Predjel je orografski razvijen, s grebenima, uvalama i visovima.
Njegovo glavno obilježje je bio-ekološka ravnoteža koju održavaju u svom sastavu i svojoj ekologiji šumske biljne zajednice. Ograničenja se odnose na zaštitu izvornih prirodnih obilježja i perceptivnih vrijednosti.

Za navedena osobito vrijedna krajobrazna područja mjere i uvjeti zaštite propisane su Odredbama ovog Plana.

3.4.3. Prirodne vrijednosti

U prostornom planu priroda se štiti očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti te zaštitom prirodnih vrijednosti, a to su zaštićena područja, zaštićene svojite te zaštićeni minerali i fosili.

Stoga, prioritetne smjernice i mjere zaštite prirode upućuju na određivanje prioriteta zaštite gdje se prihvaća načelo da nije dovoljno štititi samo pojedinačne vrste i lokacije, već se predlaže cjelokupna zaštita staništa i ekosustava. Zaštićena područja trebala bi postati žarištem novih ruralnih strategija spajajući očuvanje prirode s obnovom tradicionalnog seoskog gospodarstva.

Prema dopisu Ministarstva kulture, Uprava za zaštitu prirode (dopis klasa: 612-07/05-01/0789, urbroj: 532-08-02-2/5-06-4 od 01. ožujka 2006.), a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05), na području općine Čaglin se nalazi značajni krajobraz „Sovsko jezero“ upisan pod registarskim brojem 820 u Upisnik zaštićenih vrijednosti te osim njega nema drugih registriranih zaštićenih dijelova prirode niti u jednoj kategoriji zaštite koju predviđa navedeni Zakon.

U značajnom krajobrazu nisu dopušteni zahvati i radnje koje narušavaju obilježja zbog kojih je proglašen (NN br. 70/05). Za područje značajnog krajobraza treba sukladno Zakonu o zaštiti prirode donijeti plan upravljanja koji će određivati razvojne smjernice, način provođenja zaštite, način korištenja i upravljanja te pobliže smjernice za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenog područja uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva. Za zahvate na području značajnog krajobraza u sklopu izdavanja odgovarajućih dozvola za građenje, potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode od Ureda državne uprave u županiji nadležnog za poslove zaštite prirode odnosno tijela u županiji koje je preuzelo obavljanje poslova iz upravnog područja zaštite prirode, a za zahvate izvan građevinskog područja za građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku uvjete utvrđuje Ministarstvo kulture.

U skladu s PPP-SŽ, kojim je određena prirodna baština koja se štiti temeljem sustava prostorno planskih mjera, unutar obuhvata PPUO Čaglin nalaze se područja koja se štite prostorno-planskim mjerama ovog Plana. To je područje životopisne doline potoka Pačice, kojemu posebnu važnost daje flora i fauna vezana za vodotok. Karakteristične vlažne livade s vrbama i johama koje se na obroncima Dilja spajaju sa šumskim pojasom pretežno četinjača (duglazija, borovac, smreke, čempresi, šumski bor) uklopljenih unutar autohtonih vrsta drveća hrasta lužnjaka i graba, protežu se u smjeru sjever-jug ispod istočnih obronaka Dilj gore, 2 km od naselja Pake u pravcu Levanjske Varoši, obuhvaćajući zonu s obje strane potoka pa do visine šuma, sve do mosta.

Za područje doline potoka Pačice, koje je prema navedenom predviđeno za zaštitu temeljem sustava prostorno planskih mjera ovog Plana, potrebno je izvršiti dodatna istraživanja te izraditi potrebne studije i projekte, na temelju kojih bi se trebao odrediti detaljan režim korištenja, zaštite i posjećivanja.

Cijelo područje općine Čaglin treba dodatno istražiti i vrednovati odnosno izvršiti analizu i drugih prirodnih vrijednosti te na osnovu toga predložiti nova područja za zaštitu temeljem Zakona o zaštiti prirode ili odrediti područja koja će se nakon toga štititi Odredbama za provođenje ovog Plana kao osobito vrijedan prirodni predio.

Za područja predviđena za zaštitu Planom, obvezna je izrada stručnog obrazloženja ili stručne podloge, kako bi se mogao pokrenuti postupak zaštite, a do donošenja odluke o valjanosti prijedloga za zaštitu ta će se područja štititi Odredbama za provođenje ovog Plana.

Za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost / prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

U cilju očuvanja prirodne biološke raznolikosti treba očuvati postojeće šumske površine, šumske rubove, živice koji se nalaze između obradivih površina, te zabraniti njihovo uklanjanje, štiti područja prirodnih vodotoka od neprimjerenih zahvata i radnji kao ekološki vrijedna područja.

Pri oblikovanju građevina (posebice onih koji se mogu graditi izvan naselja) treba koristiti materijale i boje prilagođene prirodnim obilježjima okolnog prostora i tradicionalnoj arhitekturi.

Prilikom zahvata na uređenju i regulaciji vodotoka s ciljem sprečavanja štetnog djelovanja voda (nastanak bujica i erozije) treba prethodno snimiti postojeće stanje te planirati zahvat na način da se zadrži doprirodno stanje vodotoka.

Pri planiranju trasa novih prometnica uvažavati specifičnosti reljefa i vegetacijski pokrov na način da se utjecaj na krajobraz i prirodne sastavnice prostora svedu na najmanju moguću mjeru.

Pri planiranju gospodarskih djelatnosti, treba osigurati racionalno korištenje neobnovljivih prirodnih dobara, te održivo korištenje obnovljivih prirodnih izvora. Korištenje prirodnih dobara u području obuhvata predmetnog plana može se planirati samo temeljem programa/planova gospodarenja/upravljanja u šumarstvu, lovstvu, vodnom gospodarstvu, rudarstvu i dr. koji sadrže uvjete i mjere zaštite prirode Ministarstva nadležnog za poslove zaštite prirode.

Ekološki vrijedna područja koja se nalaze na području Općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 7/06).

Na području općine Čaglin nalaze se zaštićene i ugrožene biljne vrste koje se, u svrhu očuvanja, štite posebnim propisom.

Otkriće svakog minerala i/ili fosila koji bi mogao predstavljati zaštićenu prirodnu vrijednost, obvezno prijaviti Upravi za zaštitu prirode ovog Ministarstva u roku 8 dana.

Ovim Planom moguća je zaštita svih šumskih predjela i površina koje su, temeljem Zakona o šumama, zaštićene i evidentirane, kao i onih za čijom će se zaštitom u budućnosti pojaviti potreba.

Važno je istaknuti da se područje obuhvata PPUO Čaglin preklapa s područjem Ekološke mreže Republike Hrvatske koja je proglašena Uredbom Vlade Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 109/07) odnosno tu se nalaze područja važna za divlje svojte i stanišne tipove HR2000623 Šume na Dilj gori, a uz granicu općine Čaglin nalazi se još jedno područje ekološke mreže HR2000622 Šume na Krndiji. Slijedom navedenog, za planirane zahvate u prirodi, koji sami ili sa drugim zahvatima mogu imati bitan utjecaj na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost/prirodnu vrijednost predviđenu za zaštitu, treba ocijeniti, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, njihovu prihvatljivost za prirodu u odnosu na ciljeve očuvanja tog ekološki značajnog područja ili zaštićene prirodne vrijednosti.

Zaštićeni dijelovi prirode označeni su na kartografskom prikazu br. 3., a mjere očuvanja i uvjeti zaštite prirode propisane su Odredbama ovog Plana, sukladno Zakonu o zaštiti prirode.

3.4.4. Kulturna dobra

Sustavna inventarizacija i valorizacija kulturne baštine za potrebe prostornog planiranja do sada je bila izrađena za potrebe Prostornog plana Požeško - slavonske županije. Važno je napomenuti da je postupak evidentiranja i pravne zaštite stalni, kontinuirani proces, koji je u najužoj vezi sa stupnjem stručne i znanstvene istraženosti područja, te je u tijeku kompletna revizija spomeničke baštine, odnosno njena evidencija i pravna zaštita.

Sukladno članku 56. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03 i 157/03), Konzervatorski odjel u Požegi je utvrdio sustav mjera zaštite nepokretnih kulturnih dobara koja se nalaze na području obuhvata Plana izrađivši elaborat "Konzervatorska podloga za PPU općine Čaglin", za potrebe izrade PPUO Čaglin.

Opće mjere zaštite kulturnih dobara

Očuvanje kulturno-povijesnih i krajobraznih vrijednosti na području Požeško-slavonske županije prostornim je planom predloženo kao sveobuhvatna (integralna) zaštita nedjeljivih elemenata prostora. S obzirom da je kulturna baština dokaz neprekinutog slijeda razvitka određenoga područja, ona je temelj njegova identiteta, pa stoga zahtijeva zaštitu od svakog daljnjeg oštećenja i uništenja.

S ciljem očuvanja osnovnih sastavnica povijesnog i kulturnog identiteta analiziranog područja općine Čaglin, opće se mjere zaštite svode na zaštitu sačuvanih prirodnih i kulturno - povijesnih vrijednosti.

Osnovne odredbe za uspostavu i provođenje mjera zaštite i očuvanja kulturnih dobara upisanih u Registar proizlaze iz Zakona i Uputa koji se na nju odnose (uključujući i sve naknadne izmjene i dopune):

- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03)
- Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 110/07)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 72/94, 107/03)
- Obvezatna uputa o zoniranju zaštićenih povijesnih cjelina gradova i ostalih naselja (Ministarstvo kulture Uprava za zaštitu kulturne baštine, 1995, 1998).

Sustavom mjera zaštite utvrđuje se obvezatni upravni postupak, te način i oblici dopustivih intervencija na povijesnim građevinama i građevnim sklopovima, njihovom neposrednom okolišu, te parcelama na kojima se ove građevine i sklopovi nalaze, također na arheološkim lokalitetima, te predjelima (zonama) zaštite naselja i kultiviranog krajolika ili drugim predjelima s utvrđenim spomeničkim svojstvima.

Sustav mjera zaštite utvrđuje se za sve radnje koje mogu prouzročiti promjene na kulturnom dobru ili u njegovoj neposrednoj blizini (čl. 62. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, NN 69/99, 151/03, 157/03).

Posebno konzervatorskom postupku osobito podliježu zahvati na zaštićenim građevinama, sklopovima, predjelima i lokalitetima: popravak i održavanje postojećih građevina, nadogradnje, prigradnje, preoblikovanja i građevne prilagodbe (adaptacije), rušenja i uklanjanja građevina ili njihovih dijelova, novogradnje na zaštićenim parcelama ili unutar zaštićenih predjela, funkcionalne prenamjene postojećih građevina, izvođenje radova na arheološkim lokalitetima.

U skladu s navedenim zakonima za sve nabrojene zahvate na građevinama, građevnim sklopovima, predjelima (zonama) i lokalitetima, za koje je Prostornim planom utvrđena obaveza zaštite, kod nadležne ustanove za zaštitu spomenika (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu

kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Požegi, Trg Matka Peića 3) potrebno je ishoditi zakonom propisane suglasnosti:

- posebne uvjete (u postupku ishođenja lokacijske dozvole)
- prethodno odobrenje (u postupku izdavanja građevne dozvole, odnosno za sve zahvate na zaštićenim kulturnim dobrima)
- nadzor u svim fazama radova, provodi nadležni Konzervatorski odjel.

Na području PPUO Čaglin na temelju Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("NN" br. 69/99, 151/03, 157/03), nema kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara RH, odnosno nema zaštićenih (Z) niti preventivno zaštićenih (P) kulturnih dobara.

Prema PPUO Čaglin zaštićenim kulturnim dobrom smatraju se sva kulturna dobra koja će se, nakon donošenja istog, eventualno zaštititi sukladno posebnom zakonu (zaštićena kulturna dobra - Z i preventivno zaštićena kulturna dobra - P).

Ovim se Planom, na temelju Zakona o zaštiti kulturnih dobara, utvrđuje pokretanje postupka stavljanja pod zaštitu (preventivna zaštita ili zaštita), sljedeće građevine:

Tablica 14.

Pokretanje postupka stavljanja pod zaštitu (PR) na području Općine Čaglin				
Broj	Mjesto	Kulturno dobro	Vrsta	Status
01/01	ČAGLIN	Crkva sv. E. Gonzage	sakralni	PR
03/03	DJEDINA RIJEKA	Kapela sv. Mihovila	sakralni	PR
06/01	DRAGANLUG	„Pilana“ višeslojno prapovijesno naselje	arheološki	PR
08/02	IMRIJEVCI	Kapela sv. Ivana Krstitelja	sakralni	PR
08/05	IMRIJEVCI	„Palačica“ („Polje“), latensko i antičko nalazište	arheološki	PR
14/01	LATINOVAC	Pravoslavna crkva Velikomučenika Georgija	sakralni	PR
15/02	MIGALOVCI	„Turska gradina“ naselje iz kasnog brončanog doba	arheološki	PR
16/01	MILANLUG	Kapela Gospe od Krunice	sakralni	PR
19/01	LJESKOVICA	Kapela Duha Svetog	sakralni	PR
21/01	PAKA	Pravoslavna crkva sv. Petra i Pavla	sakralni	PR
21/02	PAKA	Kapela sv. Martina	sakralni	PR
21/04	PAKA	„Kremenac“, paleolitičko nalazište	arheološki	PR
22/01	RUŠEVO	Crkva Uzašašća Isusovog	sakralni	PR
22/11	RUŠEVO	Zgrada općine Ruševo	profani	PR
22/19	RUŠEVO	„Kamenjača“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	PR
22/20	RUŠEVO	„Močnjak“, paleolitičko nalazište	arheološki	PR
25/05	SOVSKI DOL	Uzdužna kuća br. 105	profani	PR
30/01	VLATKOVAC	Nekropola iz kasnog brončanog doba	arheološki	PR

Opisani upravni postupak obvezatno se primjenjuje na kulturna dobra koja će, temeljem posebnog zakona, biti upisana u Registar kulturnih dobara RH kao zaštićena (Z) i preventivno zaštićena (P), te kulturna dobra predložena ovim Prostornim planom za registraciju (PR).

Predstavničkom tijelu Općine Čaglin predlaže se, sukladno čl. 17. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, da proglasi zaštićenim kulturnim dobrom od lokalnog značaja slijedeće građevine:

Tablica 15.

Prijedlog zaštite kulturnih dobara od lokalnog značaja (L) na području Općine Čaglin				
Broj	Mjesto	Kulturno dobro	Vrsta	Status
01/02	ČAGLIN	Stambeno-poslovna katnica, Kolodvorska 5	profani	L
03/02	DJEDINA RIJEKA	Vatrogasni dom	profani	L
03/04	DJEDINA RIJEKA	Zgrada osnovne škole	profani	L
23/03	SAPNA	Ambar u dvorištu kuće br. 21	profani	L

Način zaštite kulturnog dobra od lokalnog značaja, predstavničko tijelo Općine Čaglin treba utvrditi uz prethodnu suglasnost tijela nadležnog za zaštitu kulturnih dobara – Konzervatorskog odjela u Požegi. Odluku o proglašenju zaštićenog kulturnog dobra od lokalnog značaja donositelj je dužan dostaviti Ministarstvu kulture.

Na području Općine Čaglin evidentirana su slijedeća kulturna dobra:

Tablica 16.

Evidentirana kulturna dobra (E) na području Općine Čaglin				
Broj	Mjesto	Kulturno dobro	Vrsta	Status
01/02	ČAGLIN	Stambeno-poslovna katnica, Kolodvorska 5	profani	E
03/01	DJEDINA RIJEKA	Raspelo iz 1935.	sakralni	E
03/05	DJEDINA RIJEKA	Brdska visokoprizemnica, k. br. 28	profani	E
03/06	DJEDINA RIJEKA	„Krčavina“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
03/07	DJEDINA RIJEKA	„Močarnica“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
03/08	DJEDINA RIJEKA	„Meranac“, prapovijesno nalazište	arheološki	E
03/09	DJEDINA RIJEKA	Antičko nalazište	arheološki	E
03/10	DJEDINA RIJEKA	Ranosrednjovjekovna nekropola	arheološki	E
04/01	DOBRA VODA	Zvonara	sakralni	E
04/02	DOBRA VODA	Raspelo	sakralni	E

05/01	DOBROGOŠĆE	Šuma „Sječa“ – „Popina avlija“, prapovijesno gradinsko naselje	arheološki	E
07/01	DUBOKA	Visoka prizemnica	profani	E
07/02	DUBOKA	Zvonara	sakralni	E
07/03	DUBOKA	Memorijalni spomenik	profani	E
07/04	DUBOKA	Prapovijesno naselje	arheološki	E
08/01	IMRIJEVCI	Uzdužna prizemnica br. 34	profani	E
08/03	IMRIJEVCI	Zabatna kuća br. 21	profani	E
08/04	IMRIJEVCI	Drveno raspelo	sakralni	E
08/06	IMRIJEVCI	„Kućište“, antičko nalazište	arheološki	E
08/07	IMRIJEVCI	„Brazda“, antičko nalazište	arheološki	E
09/01	IVANOVCI	Drveno raspelo	sakralni	E
09/02	IVANOVCI	„Gradina“, prapovijesno utvrđeno naselje	arheološki	E
12/01	JURKOVAC	Memorijalni spomenik	profani	E
13/01	KNEŽEVAC	Antičko nalazište	arheološki	E
13/02	KNEŽEVAC	Kapela Marije Kraljice	sakralni	E
14/02	LATINOVAC	Drveno raspelo	sakralni	E
14/03	LATINOVAC	Memorijalni spomenik	profani	E
14/04	LATINOVAC	Kuća u ključ br. 70	profani	E
14/05	LATINOVAC	Prapovijesno nalazište	arheološki	E
14/06	LATINOVAC	Antičko nalazište	arheološki	E
15/01	MIGALOVCI	raspelo	sakralni	E
19/02	LJESKOVICA	raspelo	sakralno	E
19/03	LJESKOVICA	Dugačka uzdužna prizemnica u centru sela	profani	E
20/01	NOVI ZDENKOVAC	Kapela sv. Mihovila	sakralni	E
21/03	PAKA	Zabatna kuća br. 4	sakralni	E
21/05	PAKA	Prapovijesna gradina	arheološki	E
21/06	PAKA	„Salaš“, ostava iz kasnog brončanog doba	arheološki	E
21/07	PAKA	Antičko nalazište	arheološki	E
22/02	RUŠEVO	Zabatna kuća br. 135	profani	E
22/03	RUŠEVO	Zabatna kuća br. 134	profani	E
22/04	RUŠEVO	Zabatna kuća br. 132	profani	E

22/05	RUŠEVO	Uzdužna kuća br. 128	profani	E
22/06	RUŠEVO	Uzdužna kuća br. 113	profani	E
22/07	RUŠEVO	Uzdužna kuća br. 117	profani	E
22/08	RUŠEVO	Uzdužna kuća br. 112	profani	E
22/09	RUŠEVO	Uzdužna kuća br. 35	profani	E
22/10	RUŠEVO	Ostaci židovskog groblja	profani	E
22/12	RUŠEVO	Paleolitičko nalazište	arheološki	E
22/13	RUŠEVO	„Selište“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
22/14	RUŠEVO	„Baščice“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
22/15	RUŠEVO	„Gregića Bašča“, paleolitičko nalazište	arheološki	E
22/16	RUŠEVO	„Čorin grob“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
22/17	RUŠEVO	„Pušivac“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
22/18	RUŠEVO	„Kamen“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
22/21	RUŠEVO	„Pojatište“, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
22/22	RUŠEVO	Neolitičko nalazište izvan sela	arheološki	E
22/23	RUŠEVO	„Jazbine“, neolitičko nalazište	arheološki	E
22/24	RUŠEVO	„Vrčanj“, prapovijesno naselje	arheološki	E
22/25	RUŠEVO	Antičko nalazište	arheološki	E
22/26	RUŠEVO	„Zalazine“, ostaci srednjovjekovnog utvrđenog grada	arheološki	E
22/27	RUŠEVO	„Donja šuma“, srednjovjekovno nalazište	arheološki	E
23/01	SAPNA	Uzdužna kuća na početku sela	profani	E
23/02	SAPNA	Zvonara	sakralni	E
23/04	SAPNA	Nalazište starčevačke kulture	arheološki	E
23/05	SAPNA	Antičko nalazište	arheološki	E
24/01	SIBOKOVAC	Zvonara	sakralni	E
24/02	SIBOKOVAC	Zabatna kuća br. 16	profani	E
24/03	SIBOKOVAC	Memorijalni spomenik	profani	E
25/01	SOVSKI DOL	Zabatna kuća br. 79	profani	E
25/02	SOVSKI DOL	Zabatna kuća br. 43	profani	E
25/03	SOVSKI DOL	Zabatna kuća	profani	E
25/04	SOVSKI DOL	Kapela sv. Mateja	sakralni	E

25/06	SOVSKI DOL	“Degman”, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
25/07	SOVSKI DOL	“Busnovac”, paleolitičko i mezolitičko nalazište	arheološki	E
26/01	STARA LJESKOVICA	Ostava iz kasnog brončanog doba	arheološki	E
27/01	STARI ZDENKOVAC	Raspelo	sakralni	E
27/02	STARI ZDENKOVAC	Zabatna kuća s uzdužnim trijemom k. br. 35	profani	E
27/04	ZDENKOVAC	Kapela Gospe Lurdske	sakralni	E
30/02	VLATKOVAC	Kapela sv. Josipa Radnika	sakralni	E
31/01	VUKOJEVICA	“Prosna”, prapovijesno nalazište	arheološki	E
31/02	VUKOJEVICA	Antičko nalazište	arheološki	E

Za zahvate na kulturnim dobrima lokalnog značenja, koja su predložena za zaštitu (L) i ostalim evidentiranim kulturnim dobrima (E), kao i za tradicijske građevine i ruralnu cjelinu iz koje se štite samo prostorno-planskim mjerama ovog Plana, opisani upravni postupak nije obavezan, ali je potrebno savjetodavno sudjelovanje službe zaštite, odnosno mišljenje nadležnog Konzervatorskog odjela.

Mišljenje se može zatražiti i za građevine izvan područja zaštite, osobito u dijelu koji graniči sa zaštićenim predjelom, ako se građevine nalaze na osobito vidljivim mjestima važnim za sliku naselja ili krajobraza.

Vrijednost i brojnost potencijalnih **arheoloških lokaliteta** i nalazišta, koja predstavljaju dio kulturne baštine osobito važan za povijesni i kulturni identitet prostora, upućuje na potrebu za rekognosciranjem i istraživanjem. Zaštita arheoloških lokaliteta provodi se u skladu s načelima arheološke struke i konzervatorske djelatnosti:

- sanacijom, konzervacijom i prezentacijom vidljivih ostataka građevina, važnih za povijesni i kulturni identitet prostora, odnosno
- odgovarajućom obradom, dokumentiranjem i pohranom u muzejske ustanove predmeta s lokaliteta, koje se obzirom na njihov karakter ne može prezentirati.

Arheološkim lokalitetom smatra se i ono područje koje do sada nije evidentirano i ne nalazi se u službenom popisu nadležnog konzervatorskog odjela i u ovom Prostornom planu, ukoliko se na njemu pronađu arheološki nalazi. O takvim slučajnim nalazima (prilikom izvođenja građevinskih ili bilo kojih drugih zemljanih radova) odmah treba izvijestiti nadležni Konzervatorski odjel u Požegi, a sve radove na lokalitetu treba obustaviti do izlaska stručnjaka na teren.

Na svim lokalitetima obavezna je primjena mjera zaštite danim u Odredbama PPUO Čaglin, a sukladno utvrđenom sustavu mjera zaštite izrađenom od strane nadležnog Konzervatorskog odjela u Požegi.

Prostornim planom Požeško - slavonske županije planirano je da se veća skrb posveti očuvanju ruralnog graditeljskog nasljeđa, pri čemu tipologiju naselja i arhitektonsko oblikovanje treba usuglašavati sa tradicijom, a “zagađene” dijelove naselja treba postupno sanirati.

Polazišta obnove i oblikovanja povijesnih naselja treba temeljiti na:

- reafirmaciji i očuvanju izvorne strukture sela, osobito planiranih naselja,
- određivanju uvjeta uređenja i korištenja prostora, oblika i uvjeta građenja,
- zadržavanju starog sustava parcelacije te
- kontrola linearnog širenja sela i izmještanju tranzitnog prometa.

Istaknuto je da osobitu važnost pri budućem oblikovanju naselja i pri reduciranju/proširenju postojećih granica građevinskog područja treba obratiti na činjenicu sprečavanja aktivnosti na uzdužnom povezivanju naselja, posebice uzduž prometnica državnog i županijskog karaktera, kako bi im se sačuvala utvrđena kategorija, odnosno optimalna protočnost.

Vrijedni primjeri tradicijskog graditeljstva od kojih su neki već navedeni kao evidentirana kulturna dobra:

- brdska visokoprizemnica, Djedina Rijeka, k. br. 28,
- kuća u ključ, Latinovac, k. br. 70,
- ambar, Sapna k.br.21
- zabatna kuća s uzdužnim trijemom, Zdenkovac 35
- kuća uzdužnog tipa, Imrijevcu 34,
- zabatna kuća, Sovski Dol 43,
- raspela i poklonci-kapelice,
- javni zdenci izvedeni s karakterističnim đermom

U dva naselja mogu se prepoznati manji graditeljski sklopovi javnog i javno-privatnog karaktera koji naseljima daju čvršću urbanističku strukturu s jasno definiranim središtem naselja. To su graditeljski i ruristički zanimljive cjeline vatrogasnog doma i seoske kapele u Djedinoj Rijeci te zgrada stare općine s tradicijskom kućom u ključ koja se naslanja na nju.

Tradicijska arhitektura i ruristički sklopovi u naseljima Djedina Rijeka i Ruševo, također se štiti ovim Planom. Tradicijska arhitektura štiti se na autentičnim lokacijama i s autentičnom namjenom, ali je prihvatljiva mogućnost korištenja građevina za turističke sadržaje, te u okviru etno-sela i/ili muzeja na otvorenom. Potrebno je štiti i njihovo neposredno okruženje sa prirodnim i kultiviranim krajobrazom i ekspozicijama.

Rurističke sklopove koje čine pojedinačne građevine graditeljske cjeline potrebno je štiti od neplanske izgradnje, te nastojati zadržati u prostoru u izvornom obliku.

Na povijesnim građevinama koje su nositelji identiteta te tradicijskim kućama, mogući su radovi konzervacije uz očuvanje izvornog izgleda i oblikovanja, kao i neophodni radovi građevinske sanacije.

Temeljem inventarizacije provedene prilikom izrade ovog plana, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Požegi po službenoj će dužnosti pokrenuti postupak dokumentiranja te donošenja rješenja o zaštiti za sve vrednije građevine, predjele (zone) i lokalitete koji su na kartama i tablicama označeni oznakom (PR). Do donošenja odgovarajućeg rješenja treba primjenjivati iste mjere i propisane postupke kao i za trajno zaštićena kulturna dobra.

Vlasnici (korisnici) građevina kod kojih će biti utvrđena spomenička svojstva (Z, P), odnosno vlasnici (korisnici) građevina kod kojih je u tijeku postupak utvrđivanja svojstva kulturnog dobra (PR) mogu putem nadležnog Konzervatorskog odjela, Uprave za zaštitu kulturne baštine iz državnog proračuna zatražiti novčanu potporu za održavanje i kvalitetnu obnovu povijesno vrijednih zgrada.

Sva navedena kulturna dobra smatraju se zaštićenima prostorno-planskim mjerama ovog Plana, trajno ili do provođenja procedure zaštite temeljem posebnog zakona.

Za navedene pojedinačne građevine i sklopove, kao najmanja granica zaštite utvrđuju se pripadajuće čestice ili povijesno vrijedni ambijent.

Treba napomenuti da se, zaštićenim kulturnim dobrom PPUO—om Čaglin smatraju i sva kulturna dobra koja će se, nakon donošenja istog još zaštititi sukladno posebnom zakonu.

Opće smjernice za planske odredbe

- Pri donošenju odluke o uređenju prostora, zaštitu integralnih prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti prostora treba staviti u komplementaran odnos s ostalim relevantnim kriterijima
- Detaljnu konzervatorsku, kao i plansku dokumentaciju izrađivati prema potrebi, ovisno o planiranim zahvatima
- U naseljima treba štiti osnovnu povijesnu plansku matricu i gabarite gradnje, a interpolacije prilagoditi ambijentu, te spriječiti intervencije u krajoliku i u naselju koje bi zatvorile pogled na vrijedne krajobrazne i kompozicijske dominante naselja ili ugrozile krajobrazni sklad cjeline
- Otvaranje novih građevinskih zona nije upitno tamo gdje postoje uvjeti za obnavljanje starog građevnog fonda, odnosno za gradnju unutar postojećih građevinskih područja
- Prilikom građevinskih zahvata na povijesnim građevinama maksimalno štiti povijesnu strukturu, koristeći stručnu pomoć nadležne konzervatorske ustanove
- U cilju zaštite prostora, očuvanja tradicijske baštine, te razvoja kulturnog i ekološkog turizma, potrebno je posebnim mjerama potaknuti obnovu tradicijskih oblika poljodjelstva
- U cilju očuvanja ambijenta ruralnih prostora poticati izradu projekata i gradnju stambenih građevina tipološki usklađenih s tradicijskim načinom gradnje i oblicima karakterističnim za ovo područje
- Razraditi planove i programe financijske potpore projektima očuvanja kulturne baštine, npr. Sufinanciranje obnove i prezentacije visoko valoriziranih građevina, sufinanciranje revitalizacije tradicijskih gospodarskih djelatnosti, ekoturizma, individualne stambene gradnje tipološki usklađene s tradicijskom gradnjom i dr.
- Lokalna zajednica, u skladu sa čl. 17. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, treba donijeti odluke o zaštiti kulturnih dobara lokalnog značenja, u dogovoru s nadležnom konzervatorskom ustanovom treba utvrditi plan i prioritete zaštite i obnove, te osigurati izvore financiranja.

Mjere zaštite kulturno povijesne baštine na području općine Čaglin, sukladno utvrđenoj Konzervatorskoj podlozi za PPUO Čaglin od strane Konzervatorskog odjela u Požegi dane su Odredbama ovog Plana.

Odredbama za provođenje ovog Plana određeno da se moguća naknadna izmjena ili dopuna posebnih uvjeta korištenja prostora, a koja se odnosi na nove (registrirane ili preventivno zaštićene) arheološke lokalitete, civilne, sakralne i etnološke građevine ne smatra izmjenom Plana, osim ako to nije predviđeno posebnim propisom. U tom smislu se predložene mjere zaštite odnose i neke nove nalaze, kada isti budu uvršteni u službenu dokumentaciju Ministarstva kulture i stručno valorizirani od nadležnog Konzervatorskog odjela.

3.5. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

3.5.1. Prometni infrastrukturni sustav

3.5.1.1. Cestovni promet

Na području općine Čaglin cestovni promet i dalje ostaje dominantan način prometovanja.

Pregled javnih cesta

Kategorizirane javne ceste koje prolaze područjem općine Čaglin su:

- **državne ceste**

- D-38 Pakrac (D-5) - Požega - Pleternica - Đakovo (D-7)
- D-53 GP D. Miholjac (gr. R.M.) – Našice – GP Slav. Brod (gr. R. BiH)

- **županijske ceste**

- Ž 4124 Nova Ljeskovica – D53

- **lokalne ceste**

- L 41004 Kula (D 51) - Ciglenik - Veliki Bilač
- L 41045 Kula (D 51) - Poreč - Latinovac (L41064)
- L 41046 Duboka - D 53
- L 41047 Jurkovac - Ž 4124
- L 41048 Jezero - Stari Zdenkovac - Kneževac - Čaglin (D 53)
- L 41064 Čaglin (D 53) - Latinovac - Ivanovci Požeški
- L 41065 Sapna - L 41048
- L 41066 Sibokovac - L 41048.

Koncept razvoja prometnog sustava

Strategijom prostornog uređenja i Programom prostornog uređenja RH (NN 50/99) kao i Strategijom prometnog razvitka RH (NN 139/99) predložena je primarna cestovna mreža, tj. mreža autocesta i brzih cesta u Republici Hrvatskoj. Zacrtni su osnovni smjerovi i glavne točke koje treba cestovno povezati, a podloga za utvrđivanje predloženih cestovnih koridora je izrađena studijska i projektna dokumentacija.

Prema navedenoj Strategiji prometnog razvitka RH, područje općine Čaglin se nalazi unutar dva prioriteta, i to:

- II. skupina prioriteta (srednjoslavonski cestovni smjer "Vallis aurea") Nova Gradiška – Požega – Našice (dio trase brze ceste Pleternica – Čaglin – Našice),
- III. skupina prioriteta (brodsko - miholjački cestovni smjer) GP Slavonski Brod (gr. R. BiH) - Našice – GP Donji Miholjac (gr. R.M.)

Planiranim srednjoslavonskim cestovnim smjerom "Vallis aurea" (Nova Gradiška – Požega – Našice), poboljšat će se prometovanje u smjeru istok - zapad, a pogotovo veze za Grad Požegu i u nastavku prema zapadu – Novu Gradišku. Za navedenu brzu cestu potrebno je čuvati koridor u širini od 200 m. Istovremeno, brodsko – miholjačkim cestovnim smjerom osigurala bi se kvalitetna poprečna veza između sjeverne i južne granice središnjeg dijela kontinentalne Hrvatske (GP Donji Miholjac (gr. R.M.) - Našice – GP Slavonski Brod (gr. R. BiH).

Prije izrade projektne dokumentacije i same izgradnje, obveznom dokumentacijom, sukladno zakonskoj regulativi (Studija o utjecaju na okoliš), nastojati će se iznaći najpovoljnija rješenja, kako bi se riješili prometni problemi ovog područja (vrijeme putovanja, troškovi vozila i eksploatacija ceste, sigurnost sudionika u prometu), a time stvorile perspektivne mogućnosti za razvoj gospodarstva i turizma te, istovremeno, smanjili štetni utjecaji sa ceste na okoliš.

Dakle, prema navedenom, planirane cestovne građevine s pripadajućim objektima i uređajima na području općine Čaglin su:

- planirani prometni pravac brze ceste Nova Gradiška – Požega – Našice (dionica Našice – Čaglin i dionica Čaglin - Pleternica (odvojak Lužani) /srednjoslavonski cestovni smjer "Vallis aurea"/
- planirani prometni pravac Slavonski Brod – Čaglin - Našice – Donji Miholjac /brodsko - miholjački cestovni smjer/ - planirana rekonstrukcija i korekcija (uređenje kritičnih dionica trase) D53 (dionica Čaglin - Sl. Brod)
- izgradnja deniveliranog čvorišta (čvorište u dvije razine), na križanju planiranog prometnog pravca Nova Gradiška – Požega – Našice sa D 53 GP D. Miholjac (gr. R.M.) – Našice – GP Slav. Brod (gr. R. BiH)
- izgradnja polu - deniveliranog čvorišta, na križanju planiranog prometnog pravca Nova Gradiška – Požega – Našice sa L 41064 Čaglin (D 53) - Latinovac - Ivanovci Požeški

- planirana dogradnja trase L 41065 (dionica Sapna – Darkovac) do trase Ž 4124 Nova Ljeskovića – D53
- izgradnja polu - deniveliranog čvorišta, na križanju planiranog prometnog pravca Nova Gradiška – Požega – Našice sa planiranim dijelom trase L 41065
- planirana rekonstrukcija i korekcija trase (uređenje kritičnih dionica trase) D38 (dionica Ruševo – Levanjska Varoš)
- planirano izmještanje dijela trase L 41048 (dionica Kneževac - Čaglin (D 53) radi izgradnje planirane akumulacije/retencije Londža

Oblikovanje čvorišta će biti uvjetovano prometnim opterećenjem s tim da je potrebno obvezno za lijeva skretanja s dvotračne brze ceste uvijek predvidjeti posebna prometna traka.

Također sve nerazvrstane ceste i poljske putove potrebno je grupirati, te izvan razine križati sa brzom cestom u cilju osiguranja jednostavnosti prostora i funkcionalnih svakodnevnih potreba stanovništva i gospodarstva.

Postojeće stanje državnih cesta (D53 i D38) na području općine Čaglin, je loše i nezadovoljavajuće u pogledu nivoa uređenosti za taj tip javnih cesta obzirom na niz ograničenja koje smanjuju nivo prometne usluge i sigurnost prometa (npr.: nezadovoljavajuća širina i loše stanje kolničke konstrukcije, prolaz trase kroz građevinska područja naselja, miješanje lokalnog i tranzitnog prometa, loša razina sigurnosti te ograničavajući prometno-tehnički elementi horizontalnog i vertikalnog vođenja trase). Da bi se navedene ceste kao i, generalno gledano cjelokupna mreža državnih cesta, uspješno rekonstruirala, modernizirala te uredila sukladno zakonskoj regulativi potrebno je dostići puni standard njihovog održavanja.

Na mreži županijskih cesta potrebno je provesti modernizaciju kolnika te korekciju prometno-tehničkih elemenata s namjerom poboljšanja sigurnosti prometa, a uz rekonstrukciju, održavanje i uređenje, moguće su i određene promjene u funkcionalnom smislu (promjena kategorije) i prostornom smislu (promjena trase). Sve navedene radnje izvoditi uz maksimalno uvažavanje očuvanja prirodnog krajobraza, a u interesu razvoja gospodarskog, turističkog i inog razvoja.

Osim njih na području Općine potrebno je urediti cijelu mrežu lokalnih cesta. To se prvenstveno odnosi na moderniziranje svih kolnika. Na taj način biti će osiguran brz i siguran pristup svim površinama na području Općine koji su u funkciji stanovanja ili gospodarstva. Na postojećoj mreži treba prvenstveno osigurati puni standard održavanja, uz korekciju kritičnih elemenata trase koje negativno utječu na sigurnost prometa i propusnu moć prometnica. Na nekategoriziranoj cestovnoj mreži treba urediti i modernizirati sve postojeće trase cesta koje su u funkciji pristupa izgrađenim zonama naselja. Time će se podići komunalni standard prostora, kao i njegova atraktivnost, što treba potaknuti gospodarske i demografske procese.

Na svim prometnicama na području Općine, uz rekonstrukciju, održavanje i uređenje, moguće su i određene promjene u funkcionalnom smislu (promjena kategorije sukladno izmjenama Odluke nadležnog Ministarstva) i prostornom smislu (promjena trase).

Sve javne ceste na području Općine moraju biti opremljene horizontalnom i vertikalnom signalizacijom, prema Hrvatskim normama te izvedene bez arhitektonskih barijera tako da na njima nema zapreke za kretanje niti jedne kategorije stanovništva.

Održavanje cestovnih prometnica obavlja se prema godišnjem programu redovnog i izvanrednog održavanja.

Radi omogućavanja spašavanja osoba iz građevina kao i gašenja požara moraju se predvidjeti vatrogasni prilazi čija je nosivost i širina određena posebnim propisom.

Kontinuirano treba uređivati postojeće ulične profile, izgradnjom **pješačkih staza**, uređenjem odvodnog sustava, te hortikulturnim uređenjem zelenih površina. Širina pješačkih staza je višekratnik širine jedne pješačke trake koja iznosi 0,75 m, no minimalna prikladna širina staze trebala bi iznositi 1,50 m. Kod formiranja novih uličnih profila treba voditi računa o osiguranju potrebne širine za smještaj pješačkih i ostalih prometnih površina (npr. biciklističke staze), infrastrukture te visokog i niskog zelenila. **Biciklistički promet** je godinama bio potiskivan, dijelom zbog povišenja standarda, a dijelom i zbog povećanog automobilskeg prometa, a time i povećane opasnosti za bicikliste. Zbog prikladne konfiguracije terena, ako i zbog ekoloških razloga predlaže se u naseljima gradnja biciklističkih staza minimalne širine 1,00 m (po mogućnosti odvojene od kolnika). Osim u naseljima, biciklističke staze potrebno je uređivati i u turistički atraktivnim područjima, čime se stvaraju preduvjeti za specifičan vid turizma (off-road biciklizam).

Promet cestovnih vozila u naseljima zauzima značajne površine za kretanje i **parkiranje**. Ovakvi prostorni zahtjevi u uvjetima postignutog stupnja motorizacije, a još više u budućnosti, uvjetuju da se potrebe za površinama za mirovanje osobnih vozila izjednačavaju s potrebama prometnih površina za vozila u kretanju. Osnovicu za proračun budućih potreba za parkirališno - garažnim površinama predstavljaju slijedeće pretpostavke: stupanj motorizacije 1 : 3,3 (1 putnički automobil na 3,3 stanovnika) i struktura gradnje po namjeni. Ukupne potrebe se kreću od 25 do 40 m² uređenih prometnih površina po jednom osobnom vozilu.

U skladu s razvojem cestovne mreže, treba razvijati **javni autobusni prijevoz**, omogućavajući na taj način kvalitetno povezivanje naselja, i to osiguranjem potrebnog broja linija, uređenjem postojećih, te izgradnjom nedostajućih autobusnih stajališta (ugibališta, nadstrešnica i ostale urbane opreme), na svim redovnim autobusnim postajama u naseljima na području Općine. U optimalizaciji javnog autobusnog prijevoza treba težiti da se u naseljima postigne viši standard, tj. da pješački razmak od sadržaja do stajališta javnog prometa bude u okvirima udaljenosti od 300 do 600 metara (cca 5 do 10 minuta hoda do stajališta).

Na području općine Čaglin nema autobusnog kolodvora već autobusi staju na autobusnim postajama i ugibalištima, te je u naselju Lipik potrebno izgraditi autobusni kolodvor, pri čemu se uvjeti gradnje za isti određuju sukladno Odredbama ovog Plana te sukladno posebnim propisima i specijaliziranim projektima.

Benzinske postaje - U sklopu koridora javnih prometnica moguća je izgradnja novih benzinskih postaja s pratećim sadržajima i to na način da se osigura sigurnost svih sudionika u prometu i uvjeti zaštite okoliša.

Lokacija novih benzinskih postaja odrediti će se uz koridore javnih prometnica u skladu s poslovnim interesom potencijalnih investitora, važećim propisima i standardima, kao i posebnim uvjetima nadležne uprave za ceste. Nove benzinske postaje moraju veličinom i smještajem biti prilagođena okolišu, te se njenim smještajem ne smiju pogoršati uvjeti stanovanja u okolnom prostoru ni narušiti vrijedni prirodni prostori.

3.5.1.2. Željeznički promet

Područjem općine Čaglin prolazi lokalna željeznička pruga II reda – II 207 Nova Kapela-Batrina (MG2) – Našice (I. 100) s željezničkim kolodvorom u Čaglinu i željezničkim postajama u Ljeskovici i Latinovcu. Navedena pruga je jednokolosječna i neelektrificirana, duljine 59,851 km, nosivosti 16 tona/osovini te najveće dopuštene brzine vlakova 40 km/h. Budući da je pruga II 207 jedna od važnijih prometnih, gospodarskih pravaca za razvoj i unapređenje područja općine Čaglin (povezuje podravsku sa posavskom nizinom), potrebno je istu zadržati te po potrebi obnoviti kroz rekonstrukciju i sanaciju njenih tehničkih elemenat, kao i popratnih građevina u funkciji željezničkog prometa (stajališta), a u skladu s planiranim programima razvoja Hrvatskih željeznica. Prioritetno je potrebno izvršiti korekciju krivinskih elementa i niveleta pruge zadovoljavajući time propisane, što se osobito odnosi na dio pruge od Našica do Pleternice,

U prvoj fazi na pruzi planirati zamjenu zračne TK linije, a daljnje aktivnosti na modernizaciji i održavanju pruge planirati i izvoditi prema stvarnim potrebama.

Istovremeno, na križanjima željezničke pruge i ceste obvezno je osigurati cestovne prijelaze s modernom signalizacijom i osiguranjem, sukladno posebnim propisima, kao i uređenje i rješenje svih cestovnih prijelaza koji do sada nisu definitivno riješeni i to na način da se predviđaju:

- za osiguranje svjetlosnim i zvučnim signalom te, na nekim prijelazima i polubranicama
- za ukidanje bez svođenja
- za ukidanje sa svođenjem.

Trase i lokacije postojećeg i planiranog cestovnog i željezničkog prometa označene su na kartografskom prikazu br. 2.A. Prometni infrastrukturni sustavi, Cestovni i Željeznički promet, u mjerilu 1:25000. Sve zahvate izvoditi sukladno danim Odredbama ovog Plana.

3.5.1.3. Zračni promet

Na području općine Čaglin postoji improvizirano poljoprivredno uzletište na području naselja Sapna/Darkovac koje je korišteno isključivo u poljoprivredne svrhe (prostor poljoprivrednih oranica).

Ovim Planom ne planira se kategorizacija ili proširenje istoga, ali se omogućava njegovo zadržavanje, uređenje te daljnje korištenje isključivo u poljoprivredne svrhe.

3.5.1.4. Pošta i telekomunikacije

• Pošta

Na području općine Čaglin nalazi se jedan poštanski ured u sjedištu Općine - 34350 Čaglin koji u poštansku mrežu obuhvaća sva naselja Općine (Čaglin, Darkovac, Djedina Rijeka, Dobra Voda, Dobrogošće, Draganlug, Duboka, Imrijevc, Ivanovci, Jasik, Jezero, Jurkovac, Kneževac, Latinovac, Migalovci, Milanlug, Mokreš, Nova Lipovica, Nova Ljeskovic, Novi Zdenkovac, Paka, Ruševo, Sapna, Sibokovac, Sovski Dol, Stara Ljeskovic, Stari Zdenkovac, Stojčinovac, Veliki Bilač, Vlatkovac, Vukojevica)

Hrvatska pošta d.d. Područna uprava Slavonija - Poštansko središte Požega, u skladu sa Planom razvoja HP, na području općine Čaglin prema sadašnjim saznanjima nema namjeru otvarati nove poštanske urede.

Planirani razvoj poštanske mreže i prometa djelatnosti u sljedećem planskom razdoblju će se svesti u prvom redu na tehničko - tehnološki napredak, tj. pružanje brzih i kvalitetnijih usluga te širi spektar raznovrsnijih usluga, a sukladno planu razvoja HP investicijsko održavanje poslovnih prostora PU u skladu s budućim potrebama.

Razvoj poštanske djelatnosti odnosit će se i na rekonstrukciju, modernizaciju, adaptaciju i održavanje postojećih poslovnih prostora, kao i održavanje i mogućnost uređenja eksterijera (pristup, pločnik, parkirališna mjesta, nadstrešnica i sl.), radi boljeg i lakšeg pristupa.

• Telekomunikacijska mreža

Na području općine Čaglin, u smislu pokrivenosti područja nepokretanom telekomunikacijskom vezom, postoji sedam mjesnih centrala (TK objekti - UPS Sovski Dol, UPS Vlatkovac, UPS Nova Ljeskovića, UPS Djedina Rijeka, UPS Imrijevcima, UPS Veliki Bilač), unutar kojih je smještena telekomunikacijska oprema i uređaji. Važno je napomenuti, da UPS Veliki Bilač osim naselja Veliki Bilač, Draganlug i Ivanovci s područja općine Čaglin pokriva i naselja Mali Bilač i Tulnik s područja grada Pleternice, a istovremeno, naselja Vukojevica i Duboka s područja Općine su pokrivena s UPS Gradište, kao i naselje Nova Lipovica s UPS Kula, koji se teritorijalno nalaze na području općine Kutjevo.

Svi TK objekti, osim objekata povezanih u telekomunikacijski sustav RR vezom, povezani su međusobno ili na matičnu AXE centralu u Požegi prijenosnim sustavima koji rade po svjetlovodnim kabelima. Na području Općine, na županijskom nivou u radu je jedan županijski SDH prsten, a na tranzitnom nivou dva međužupanijska SDH prstena. Svi SDH prsteni rade po postojećim trasama svjetlovodnih kabela.

U radu su i dva svjetlovodna kabela u funkciji provoda, i to SVK Čaglin – RSM Ljeskovića, te privod za RSM Imrijevcima.

Za potrebe povezivanja udaljenih lokacija TK objekata u radu je nekoliko relacija RR prijenosnih sustava za koje je potrebno osigurati zaštitu koridora RR veze, i to na relacijama:

- Lončarski Vis – Migalovci GSM
- Migalovci GSM – Degman (vojna baza).

U budućem razdoblju potrebno je osigurati koridore za buduće svjetlovodne kabele, i to:

- SVK Čaglin – Zdenkovića - Londžica,
- SVK Migalovci GSM,
- SVK Degman (Vojna baza).

Za SVK Čaglin – Zdenkovića – Londžica potrebno je osigurati koridor u dva pravca, i to:

1. uz šumski put od kraja trase TK kabela u naselju Jezero do županijske granice prema naselju Londžica u Osječko-baranjskoj županiji, a
2. od križanja u naselju Zdenkovića prema naselju Rozmajerovci u Osječko-baranjskoj županiji.

Za SVK Migalovci GSM osigurati koridor uz pristupni put od ceste Čaglin – Ruševo do kontejnera antenskog stupa, a za SVK Degman (Vojna baza) osigurati koridor paralelno s postojećim plinovodom (minimalno 5 metara od trase plinovoda), i dio uz pristupni put (od ceste Čaglin – Sl. Brod) do objekta vojne baze.

U planu je i pokrivanje buduće Industrijske zone u Čaglinu TK mrežom, što će se izvesti izgradnjom TK mreže u nekoliko faza.

Osim navedenog, ne planira se izgradnja ili značajnija rekonstrukcija postojeće nepokretne telekomunikacijske mreže, objekata i uređaja na području obuhvata Plana jer je kompletna telekomunikacijska mreža nova i izgrađena unazad nekoliko godina, dok su razvojni ciljevi usmjereni na daljnju modernizaciju postojeće TK opreme i uređaja, odnosno praćenju rasta standarda telekomunikacijskih tehnologija i usluga.

Moguće je izdvojiti osnovne planske smjernice razvoja nepokretne telekomunikacijske mreže, kao što slijedi:

- razvoj mreže planirati kroz povećanje kapaciteta telekomunikacijske mreže, tako da se osigura dovoljan broj telefonskih priključaka svim kategorijama korisnika, kao i najveći mogući broj spojnih veza, a sukladno dinamici gospodarskog, društvenog i prostornog razvitka Općine,
- telekomunikacijsku opremu instalirati, kao i do sada, u prostorijama postojećih objekata,

- u slučaju potrebe proširenja ili dogradnje telekomunikacijske mreže telekomunikacijske kablove uvlačiti u položene cijevi izgrađene distributivne telekomunikacijske kanalizacije,
- mjesnu telekomunikacijsku mrežu u građevinskim područjima, u pravilu graditi u zelenom pojasu ulica, a u ulicama s užim profilom polagati ispod nogostupa sustavom distribucijske telekomunikacijske kanalizacije i mrežnim kabelima,
- potrebno je koristiti postojeće infrastrukturne koridore, te težiti njihovom objedinjavanju u cilju zaštite i očuvanja prostora te sprječavanja nepotrebnog zauzimanja novih površina.

Izuzetno, planom su obuhvaćene i potrebne rekonstrukcije TK mreže na mjestima križanja TK vodova s drugom infrastrukturom (cestovnom, komunalnom i dr.) prilikom njihove izgradnje ili rekonstrukcije.

U nepokretnoj mreži plan razvoja obuhvaća i druge mreže kao npr. CROPAK, CROLINE, kabela TV i dr.

U pokretnoj mreži plan razvoja obuhvaća širenja mreže mobilne telefonije i izgradnje novih baznih postaja (T-Mobile, VIPnet, Tele2), i to radi što bolje pokrivenosti područja općine Čaglin i šire, kao i uvođenja novih mreža i sustava pokretnih komunikacija u budućnosti (UMTS i sustavi sljedećih generacija), a sve u skladu s Pravilnikom o javnim telekomunikacijama u pokretnoj mreži (NN 58/95) kojim je predviđeno da mreža mobilne telefonije mora pokrivati sva županijska središta, gradove i naselja, kao i važnije cestovne i željezničke prometnice, te važnije plovne putove na unutrašnjim vodama i teritorijalnom moru RH. Izgradnja baznih stanica mobilne telefonije vršiti u skladu s odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07), Zakona o zaštiti od ionizirajućeg zračenja (NN 27/99) kao i ostalim propisanim uvjetima građenja za takve vrste građevina.

Dakle, u razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanje kapaciteta mreža prema planiranom povećanju broja korisnika i uvođenje novih usluga.

Predviđa se prostorna distribucija antenskih stupova pokretnih telekomunikacija s gustoćom jedan antenski stup po naselju. U skladu s navedenim planovima, uz postojeće (T-Mobile osnovna bazna postaja locirana je jugoistočno od naselja Migalovci) i trenutno planirane lokacije osnovnih postaja:

- T-Mobile - na području naselja Nova Ljeskovića, kod baze Degman te južno od naselja Ruševo na hrptu Dilj gore
- VIPnet – na području naselja Čaglin, zapadno od naselja Zdenkovac, na području naselja Ruševo, Sovski dol, Djedina Rijeka i Nova Ljeskovića;
- Tele2 – na području naselja Čaglin i istočno od naselja Migalovci

na području obuhvata PPUO Čaglin dozvoljena je u budućnosti izgradnja i postavljanje dodatnih osnovnih postaja, ali u tom slučaju ostale ne mogu imati samostojeći antenski stup, što znači da pri izgradnji novih baznih stanica vlasnici pojedinih mreža moraju uskladiti izgradnju radi zajedničkog korištenja baznih stanica zbog racionalnog korištenja prostora smještanjem antena na postojeće antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim.

Bazne postaje se moraju graditi sukladno posebnim propisima o sigurnosti te zaštiti od neionizirajućih zračenja.

Antenski stupovi baznih postaja ne mogu se graditi:

- na bolnicama, školama i dječjim vrtićima,
- na građevinama i područjima koja su zaštićena na temelju propisa o zaštiti kulturnih dobara,
- na udaljenosti manjoj od 100,0 m od sakralne građevine (crkve),
- u zaštićenim područjima prirode, osim u velikim područjima u kojima je nužno osigurati pokrivenost signalom cijelog područja, a to nije moguće riješiti baznim postajama izvan zaštićenog područja.

Zaključno, na području općine Čaglin izgrađene su ili se planira gradnja sljedećih telekomunikacijskih građevina:

- postojeće mjesne centrale (TK objekti – UPS Čaglin, UPS Sovski Dol, UPS Vlatkovac, UPS Nova Ljeskovića, UPS Djedina Rijeka, UPS Imrijevcima, UPS Veliki Bilač)
- postojeći županijski i međužupanijski SDH prstenovi,
- mjesna telekomunikacijska mreža,
- postojeći i planirani magistralni telekomunikacijski/SVK kabeli,
- postojeći / planirani objekti RR postaja (Migalovci GSM i Degman/vojna baza),
- postojeće i planirane bazne postaje (GSM) - stupovi globalne mobilne telekomunikacijske mreže.

3.5.1.5. Radio i TV sustav veza

Izgrađeni objekti RTV sustav veza izvan granica općine Čaglin, "Psunj" i "Kapavac", pokrivaju cijeli prostor Općine te se u sljedećem planskom razdoblju ne planiraju graditi novi objekti.

Trase i lokacije postojećih i planiranih poštanskih, telekomunikacijskih i RTV građevina označene su na kartografskom prikazu br. 2.B. Infrastrukturni sustavi i veze, Pošta, telekomunikacija, RTV sustav, u mjerilu 1:25000.

3.5.2. Energetski sustav

3.5.2.1. Plinoopskrba

Na području općine Čaglin nema izgrađene distribucijske plinovodne mreže tako da plinoopskrba još nije ni započela, te je stoga neophodno što prije, sukladno Studiji opskrbe prirodnim plinom Požeško-slavonske županije, provesti plinifikaciju po naseljima Općine.

Od plinskog sustava općinom Čaglin prolazi:

- magistralni plinovod Našice – Čaglin - Slavonski Brod DN 300/50 i
- magistralni plinovod Našice - Čaglin – Požega DN 150/50,
- magistralni plinovod Tvornica cementa Našice – Čaglin – Slavonski Brod

U planu je izgradnja magistralnog plinovoda Slavonski Brod – Čaglin – Našice - Donji Miholjac DN 1000/75, koji je u osnovi prostorno određen Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, a trasa bi svojim jednim dijelom prolazila područjem općine Čaglin. Navedenim planiranim plinovodom osigurale bi se dovoljne količine plina sadašnjim potrošačima i omogućilo priključenje novih potrošača na postojeću mrežu te na taj način zadovoljile planirane potrebe potrošnje plina kako na području općine Čaglin tako i cijele Požeštine.

Za navedeni plinovod u tijeku je postupak donošenja Studije ciljanog sadržaja o utjecaju na okoliš izgradnje magistralnog plinovoda Slobodnica – Donji Miholjac DN 1000/75. Navedena Studija je stručna podloga za postupak procjene utjecaja na okoliš tog planiranog zahvata u prostoru, koji provodi Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, a neophodna je pri provođenju istog postupka u skladu s Direktivom EU-a o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš. Izrađivač Studije ciljanog sadržaja o utjecaju na okoliš za izgradnju Magistralnog plinovoda Slobodnica – Donji Miholjac DN 1000/75 je ECOINA d.o.o. za zaštitu okoliša, Zagreb.

Važno je napomenuti da ovaj magistralni plinovod, od državnog značaja, je strateška poveznica plinskog transportnog sustava Republike Hrvatske jer će se njime povezati dva osnovna postojeća transportna pravca podravski i posavski i ostvariti uvjeti za otvaranje novog

dobavnog pravca iz Mađarske i tranzitnog pravca za Bosnu i Hercegovinu, ali i dugoročno osigurati pouzdana opskrba prirodnim plinom istočnog dijela Hrvatske. Početna točka plinovoda će biti na plinskom čvoru PČ Slobodnica na koji su vezani postojeći magistralni plinovodi Kutina – Slavonski Brod DN 600 i Slobodnica – Slavonski Brod DN 4500, a u budućnosti magistralni plinovod Slobodnica – Sotin i međunarodni plinovod Slobodnica – Bosanski Brod. Završna točka plinovoda biti će na postojećem plinskom čvoru PČ Donji Miholjac na koji su vezani postojeći magistralni plinovodi Budrovac – Donji Miholjac DN 450, Donji Miholjac – Osijek DN 300, Donji Miholjac - Beničanci DN 300 i otpremni plinovod Bokšić – Donji Miholjac DN 350, a u budućnosti će to biti i međunarodni plinovod Dravaszerdahely – Donji Miholjac. Na blok stanici u Beničancima će biti predviđena mogućnost povezivanja s potencijalnim budućim skladištem plina u Beničancima. Nazivni promjer magistralnog plinovoda Slobodnica – Donji Miholjac biti će DN 1000, ukupna duljina 80 km, maksimalni radni tlak 75 bar i transportni kapacitet 6 – 10 mlrd m³/god.

Trasa novog plinovoda prolazi kroz tri županije: Brodsko - posavsku (općine Podcrkavlje, grad Slavonski Brod), Požeško - slavonsku (općina Čaglin) i Osječko – baranjsku (grad Našice, općina Đurđenovac, općina Magadenovac i grad Donji Miholjac) i moguće je zaključiti da će osim strateškog značaja za cjelokupni plinski transportni sustav RH, ovaj plinovod imati izuzetan značaj i za županije kojima će prolaziti.

U skladu sa osnovnom odrednicom, da se infrastrukturne građevine smještaju u zajedničkim koridorima, trasa magistralnog plinovoda Slavonski Brod – Čaglin – Našice - Donji Miholjac DN 1000/75 je smještena u koridorima postojećih plinovoda i to na području Požeško-slavonske županije u koridoru magistralnog plinovoda Našice – Slavonski Brod DN 300 i magistralnog plinovoda Našice – Slavonski Brod DN 150 (djelomično).

Trasa navedenog planiranog plinovoda prolazi područjem općine Čaglin i to:

- kroz građevinska područja naselja Ruševo, Migalovci, Čaglin i Darkovac gdje zona utjecaja plinovoda samo krajnjim rubom dolazi u blizinu istih obuhvaćajući nekoliko kuća (dužina plinovoda je 265 m kroz građevinsko područje naselja, odnosno 15 900 m²);
- kroz veća poljoprivredna područja (vrijedna obradivo tlo i ostalo obradivo tlo) na području Ruševa, Migalovca i Darkovca.
- kroz područje gospodarske i nešto zaštitne šume na području naselja Ruševo, Migalovci i Nova Ljeskovića

Uz pravilno provođenje mjera zaštite okoliša tijekom izvođenja i korištenja, a potom i prestanka korištenja i/ili uklanjanja zahvata, uključujući prijedlog mjera za sprečavanje i ublažavanje posljedica mogućih ekoloških nesreća, trebalo bi otkloniti/ublažiti negativne utjecaje istog.

Planiran je još jedan magistralni plinovod Našice - Slavonski Brod, kao i izgradnja redukcijske stanice u Čaglinu.

Dakle, na području općine Čaglin, postojeće/planirane plinoopskrbne građevine su:

- postojeći magistralni plinovod Našice – Čaglin – Slavonski Brod DN 300/50
- postojeći magistralni plinovod Našice – Čaglin – Požega DN 150/50
- postojeći magistralni plinovod Tvornica cementa Našice – Čaglin – Slavonski Brod
- planirani magistralni plinovod Slavonski Brod – Čaglin – Našice – Donji Miholjac DN 1000/75
- planirani gradski i mjesni plinovodi koji spajaju dvije ili više gradova/općina
- planirana RS Čaglin
- planirani gradski i mjesni plinovodi koji spajaju dva ili više gradova/općina

- lokalni plinovodi koji obuhvaćaju:
  - međumjesni srednjetlačni plinovod
  - mjesnu srednjetlačnu plinovodnu mrežu.

U planu je povećati potrošnju i poboljšati opskrbu plina kao ekonomski i ekološki prihvatljivog energenta u odnosu na druge energente te nastojati ga pretvoriti u glavni energent široke potrošnje, uz praćenje pouzdanosti i sigurnosti postojećih instalacija. Stoga, u skladu s tim, planirana je daljnja izgradnja mjesnih plinovodnih mreža tako da se omogući korištenje prirodnog plina u što većem broju naselja i što većeg broja korisnika. Prioritetno se plinska distributivna mreža planira izgraditi u naseljima Čaglin i Nova Ljeskovića dok će se u ostalim naseljima plinifikacija vršiti u skladu s procjenom o isplativosti takvog ulaganja, potrebama razvoja Općine te interesima stanovništva ovoga područja i tehničkim mogućnostima distribucijskog sustava.

Planirane trase plinovoda su orijentacijske, a njihov točan položaj biti će određen lokacijskim dozvolama.

Trase i lokacije planiranih plinoopskrbnih građevina označene su na kartografskom prikazu br. 2.C. Energetski sustavi (Elektroenergetika, Plinoopskrba), u mjerilu 1:25000.

3.5.2.2. Elektroenergetika

Planirana elektroenergetska mreža obuhvaćati će građevine prijenosa i distribucije električne energije, dok proizvodnja nije predviđena Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske.

Prijenos električne energije

Prijenosna mreža područja općine Čaglin sadrži jednu građevinu na 400 kV, i to:

- dalekovod DV 400 kV koji prolazi najsjevernijim dijelom općine Čaglin u smjeru istok-zapad odnosno Ernestinovo-Žerjavinec i izravno ne doprinosi elektroopskrbi potrošača na području Općine;

Razvoj prijenosne mreže obuhvaća:

- osiguranje koridora (širine 70 m) i dogradnju sustava na 400 kV naponskoj razini, paralelno s postojećim DV u smjeru istok-zapad, izgradnjom dvosistenskog dalekovoda DV 2x400 kV Razbojište – Međurić,
- osiguranje koridora (širine 70 m) i izgradnja 110 kV dalekovoda – DV 2x110 kV Požega 2 – Tvornica cementa Našice, paralelno s planiranim DV 2x400 kV u smjeru istok-zapad s njegove sjeverne strane.

Planirani dalekovodi samo prolaze područjem Općine i ne utječu direktno na opskrbu električnom energijom. Prema dostavljenim podacima od HEP-operator prijenosnog sustav d.o.o. iz Osijeka trasa planiranog dalekovoda DV 400 kV je definirana i za istu je izrađena Studija o utjecaju na okoliš, dok je trasa planiranog dalekovoda DV 2x110 kV isprojektirana. Svi zračni dalekovodi moraju imati svoj zaštićeni koridor koji ovisi o naponskoj razini iz čega proizlazi i širina koridora i to za nadzemne elektroenergetske vodove, tako da, ovisno o lokalnim uvjetima i za dalekovod DV 400 kV i za DV 110kV osigurava se širina najmanje 70 m.

Konačna širina zaštitnih koridora određuje se prema propisanim sigurnosnim udaljenostima. Koridori kroz šumska područja formiraju se prema najvećoj visini drveća, tako da u slučaju pada drveta drvo ne dosegne vodič.

Za suglasnost oko korištenja prostora u i oko koridora dalekovoda naponske razine 400 i 110 kV nadležna je Direkcija za prijenos HEP-a (PrP Osijek odnosno PrP Zagreb). Posebno treba obratiti pozornost kod područja korištenja na mjestima prijelaza zračnih dalekovoda preko naselja ili dijelova naselja, preko infrastrukturnih objekata (cesta, drugih zračnih vodova i sl.) i prijelaza poljoprivrednog i šumskog zemljišta.

Distribucija električne energije

Distribucijska mreža područja općine Čaglin, sadrži građevine na 10(20) kV i 10/0,4 kV naponskoj razini, i to:

- trafostanice 10/0,4 kV
- transformatore 10/0,4 kV,
- dalekovode 10(20) kV (zračni i kabelski) te
- niskonaponsku mreže (NNM) zračne i kabelske izvedbe te javnu rasvjetu.

Planom razvoja distribucijske mreže na području Općine obuhvaća se održavanje, rekonstrukcija i izgradnja novih elektroenergetskih objekata, kako slijedi:

- izgradnja kabelskog dalekovoda 35 kV DV Ferovac – Čaglin;
- izgradnja TS 35/20(10) kV Čaglin, (Rasklopište 20(10) kV Čaglin);
- održavanje, sanacija i po potrebi rekonstrukcija postojećih TS (40 kom) 10/0,4 kV i 10(20)/0,4 kV;
- održavanje, sanacija i po potrebi rekonstrukcija postojećih 10(20)/0,4 kV zračnih i kabelskih dalekovoda;
- izgradnja planiranih 10 kV kabelskih dalekovoda;
- izgradnja 9 planiranih TS 10(20)/0,4 kV;
- izgradnja novih trafostanica 10(20)/0,4 kV i za njih potrebnih dalekovoda 10(20) kV u skladu s potrebama razvoja procesa urbanizacije i razvoja gospodarstva, a koje se za sada ne mogu predvidjeti, što se posebno odnosi na potrebe koje će se javiti u gospodarskim i ugostiteljsko-turističkim zonama;
- kabliranje dijelova srednjenaponskih vodova;
- izgradnja planirane i obnova postojeće javne rasvjete s rekonstrukcijom niskonaponske mreže (NNM), a prema stvarnim potrebama.

Zahvate na postojećim energetske prijenosnim postrojenjima kao i izgradnju novih, treba voditi na način da se maksimalno zadrže postojeće građevine i sustavi u već izgrađenim koridorima i iste izvoditi po najvišim tehnološkim, ekonomskim i ekološkim uvjetima.

Postojeći nadzemni DV 10(20) kV koji se nalaze u građevinskim područjima naselja (ili koji prolaze kroz građevinsko područje i kroz kontaktnu zonu naselja) moraju se postupno zamijeniti kabelskim, jer izgradnjom podzemnih dalekovoda u infrastrukturnim koridorima, u tim zonama, omogućava se racionalnije i efikasnije korištenje građevinskog zemljišta, što je prioritetna smjernica Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, te Odredbi za provođenje u PPP-SŽ. Osim toga, time će se dobiti na sigurnosti i kvaliteti opskrbe električnom energijom i smanjiti troškovi održavanja.

Pri utvrđivanju nove trase kabelskog dalekovoda u građevinskom području, potrebnom ju je obvezno uskladiti s urbanom matricom naselja na način da se u najmanjoj mjeri ograničava korištenje zemljišta i gradnju u naselju.

Niskonaponska 0,4 kV mreža planira se unutar građevinskih područja naselja. Unutar građevinskog područja naselja Čaglin niskonaponsku 0,4 kV mrežu (gdje je to moguće) graditi podzemnim kabelskim vodovima položenim u zeleni pojas ulica. Za ostala naselja Općine na isti način graditi kabelsku mrežu samo za glavni prometni pravac s dozvoljenim brzinama prometa većim od 50 km/h, dok se u ostalim ulicama može se graditi SKS na stupovima ili po krovovima

s krovnim stalcima. Do izgradnje planirane kabelske mreže može se koristiti postojeća zračna mreža uz manje rekonstrukcije i priključenje ponekog novog potrošača.

Na područjima naselja, u kojima će se graditi podzemna niskonaponska mreža, ili gdje se gradi po krovnim stalcima, javna rasvjeta se gradi podzemnim kabelskim vodovima i cijevnim stupovima postavljenim u uličnim koridorima, u zelenom pojasu ulica uz prometnice na propisanoj udaljenosti od iste. Na ostalim područjima, u slučaju da se niskonaponska mreža gradi sa SKS na betonskim stupovima na dovoljnoj sigurnoj udaljenosti od kolnika (utvrđenoj posebnim propisom), rasvjetna tijela se mogu postaviti na iste stupove.

Planirane trafostanice graditi će se u pravilu kao tipske kabelske (KTS) 10(20)/0,4 kV, ali se u ruralnim naseljima dozvoljava izgradnja i drugih ako dugoročno zadovoljavaju u elektroopskrbi.

Sve trafostanice moraju imati kolni pristup s javne površine i ne mogu se graditi u uličnom profilu.

Trase i lokacije postojećih i planiranih elektroenergetskih građevina označene su na kartografskom prikazu br. 2.C. Energetski sustavi (Elektroenergetika, Plinoopskrba), u mjerilu 1:25000.

3.5.2.3. Mogućnosti korištenja obnovljivih izvora energije

Energetske transformacije i proizvodnja korisnih oblika energije na bazi konvencionalnih tehnologija nužno su vezane na manje ili veće negativne utjecaje na okoliš i ekosustav. Radi smanjenja ovih utjecaja Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske planirano je razmatrati mogućnosti korištenja obnovljivih alternativnih izvora energije:

Korištenje biomase: Na području općine Čaglin postoje značajne količine biljnih otpadaka i ostale biomase, te postoje mogućnosti za njihovo korištenje u proizvodnji energije. U budućnosti se stoga može očekivati značajnije korištenje biomase u poljoprivredi.

Energija sunca: Gospodarski potencijal za iskorištenje energije sunca u kontinentalnim klimatskim uvjetima odnosi se isključivo na niskotemperaturno korištenje sunčeve energije za pripremu tople vode u sektorima kućanstava, usluga i poljoprivrede.

Korištenje vjetra: Mogućnost korištenja snage vjetra kao energenta nije u potpunosti istražena, no postoji mogućnost korištenja vjetra na malim gospodarstvima odnosno kućanstvima.

3.5.3. Vodnogospodarski sustav (vodoopskrba, odvodnja, uređenje vodotoka i voda, melioracijska odvodnja)

3.5.3.1. Vodoopkrbni sustav

Polazni je stav i cilj razvojnog programa vodoopskrbe Republike Hrvatske je da svaki stanovnik u doglednoj budućnosti treba biti opskrbljen dovoljnim količinama kvalitetne pitke vode na temeljima održivog gospodarenja vodama i upravljanja sustavom vodoopskrbe.

Rješenje vodoopskrbe Požeško-slavonske županije temelji se na uspostavi cjelovitog sustava koji će distribucijom vode sigurnih izvorišta osigurati potrebne količine kvalitetne vode za sadašnje i buduće potrebe gospodarskog i demografskog razvitka.

Usporedno s rješavanjem problema vodoopskrbe Županije potrebno je provoditi mjere s ciljem postizanja učinkovitijeg djelovanja postojećih vodoopskrbnih sustava. Vodoopskrba većih naselja pri tome ne smije ovisiti o jednom izvoru ili jednom sustavu dobave zbog uvijek mogućih neočekivanih vodoopskrbnih zahtjeva, neočekivanih hidroloških uvjeta ili izvanrednih situacija.

Rješenje vodoopskrbe Požeško-slavonske županije temeljeno je na uspostavi cjelovitog sustava, koji će distribucijom vode sigurnih izvorišta osigurati potrebne količine kvalitetne vode za sadašnje i buduće potrebe. Opskrba vodom organiziran je u jedinstveni regionalni vodoopskrbni sustav, tzv. "Regionalni vodoopskrbni sustav Požeštine", u sklopu kojeg se planira i rješavanje vodoopskrbe Općine Čaglin.

Javni vodoopskrbni sustav Požeštine, a time i općina Čaglin, dugoročno gledano, suočava se s dva problema:

- nedovoljno raspoloživom količinom kvalitetne vode potrebne za zadovoljavanje rastućih potreba širenjem sustava i porastom broja stanovnika,
- nedostatkom odgovarajuće javne vodoopskrbne mreže (magistralni i spojni cjevovodi) koja bi povezala glavna crpilišta/izvorišta s najvećim centrima potrošnje, odnosno s čitavim područjem i osigurala opskrbu vodom svih naselja.

Vodoopskrbni sustav općine Čaglin je dijelom dio navedenog javnog vodoopskrbnog sustava Požeštine i na taj način ima riješenu vodoopskrbu za cca 75% stanovništva. Moguće je navesti da je vodoopskrba na području općine Čaglin riješena je na sljedeći način:

- naselja: Čaglin, Darkovac, Milanlug, Migalovci, Nova Ljeskovića i Sapna su (tehnički) cijevima (Ø100, Ø125, Ø150) spojeni u jedinstveni vodoopskrbni sustav požeštine;
- naselja: Ruševo, Djedina Rijeka, Paka i Sovski dol imaju zasebni vodoopskrbni sustav s vodomjerom i vlastitim kaptazama/izvorištima;
- naselja: Dobra voda, Dobrogošće, Draganlug, Duboka, Imrijevcima, Ivanovcima, Jasik, Jezero, Jurkovac, Kneževac, Latinovac, Mokreš, Nova Lipovića, Novi Zdenkovac, Sibokovac, Stara Ljeskovića, Stari Zdenkovac, Stojčinovac, Veliki Bilač, Vlatkovac, Vukojevića za vodoopskrbu koriste vlastite bunare.

Dakle, uz jedinstveni vodoopskrbni sustav gdje su navedena naselja međusobno (mehanički) spojena glavnim vodom, postoje i zasebni vodoopskrbni sustavi požeštine s vodomjerom i kaptazama izvorišta: Bijeli zdenac, Medjedovac, Drinak, Valovčica, Staro Selo, izdašnosti od 0,5 do 5,0 l/s, za naselja Djedina rijeka, Paka, Ruševo i Sovski dol. Oba navedena sustava su dio javnog vodoopskrbnog sustava, odnosno Regionalnog sustav požeštine, kojim upravlja poduzeće Tekija d.o.o. iz Požege koja je ovlaštena za upravljanje, korištenje i održavanje vodoopskrbnog (i kanalizacijskog) sustava na području općine Čaglin.

Potrebno je napomenuti, da zasebni vodoopskrbni sustavi imaju svoje vodomjere i donešene odluke o zaštiti sanitarnih zona, no, ipak osnovni je problem većine od njih neadekvatna izgradnja zahvatnih građevina i zamucenje kod obilnijih padalina, te nedostatak dovoljne količine vode zbog klimatskih promjena, ali i povećanih zahtjeva potrošača u pripadajućim naseljima. Nužna je oprema za mjerenje zahvaćenih količina vode te oprema za dezinfekciju.

Osim navedenih naselja koji imaju riješenu vodoopskrbu kroz zasebni vodoopskrbni sustav sa svojim izvorištima, i naselje Migalovci, iako je tehnički cjevovodima spojeno na jedinstveni vodoopskrbni sustav požeštine, ima mogućnost opskrbe iz zasebnog vodoopskrbnog sustava iz dva izvorišta - Gložje, Radaškovac.

Istovremeno, važno je navesti činjenicu, da je kroz naselja Latinovac, Novu Lipovicu i Novu Ljeskovicu prošao glavni cjevovod jedinstvenog vodoopskrbnog sustava požeštine, no niti jedno domaćinstvo se još nije priključilo na javni vodoopskrbni sustav te stanovništvo i dalje ima vlastito rješenje vodovoda - podzemna voda iz bunara (osim u naselju Nova Ljeskovicu priključen je Dom za stare i psihički bolesne osobe). Dakle, domaćinstva u navedenim naseljima mogu se priključiti na javni vodoopskrbni sustav preko jedinstvenog vodoopskrbnog sustava pojedinačno i po potrebi, ovisno o mogućnostima financiranja, samo priključkom na glavni vod.

Osnova budućeg razvoja je proširenje vodoopskrbne mreže i na ostala naselja Općine. Prema navedenom, u planskom periodu, koji ovisi o mogućnostima financiranja razvoja vodoopskrbnog sustava kao i postojećim kapacitetima, PPUO-om Čaglina se predviđa:

- spajanje/priključenje naselja Ruševo na jedinstveni vodoopskrbni sustav požeštine izgradnjom spojnog voda od naselja Migalovci do postojećeg cjevovoda u naselju Ruševo uz, naravno, ostavljanje mogućnosti opskrbe vodom i iz postojećih izvorišta – Bijeli zdenac i Medvjedovac;
- spajanje/priključenje naselja Stara Ljeskovicu na jedinstveni vodoopskrbni sustav požeštine izgradnjom spojnog voda od naselja Nova Ljeskovicu;
- proširenje javnog vodoopskrbnog sustava na naselja Kneževac – Vlatkovac - Stari i Novi Zdenkovac izgradnjom cjevovoda u koridoru prometnice L 41048 Jezero - Stari Zdenkovac - Kneževac - Čaglin (D 53) koja prolazi kroz navedena naselja te uz planiranu akumulaciju Londža (u koridoru planirane korekcije trase) i priključenjem na jedinstveni vodopskrbni sustav požeštine na južnom dijelu naselja Čaglin;
- spajanje/priključenje naselja Vukojevica na jedinstveni vodoopskrbni sustav požeštine izgradnjom spojnog voda od naselja Milanlug, kroz Vukojevicu te spoj na Kutjevački podsustav;
- priključenje pojedinih domaćinstava u naseljima Latinovac i Novi Lipovac i Novu Ljeskovicu na postojeći J.V.S.

Dakle, budući razvoj javne vodoopskrbe obuhvaća daljnju izgradnju transportnih cjevovoda, vodosprema, precrpnih stanica, regulacijskih čvorova i slično. Kao trajno dugoročno rješenje vodoopskrbe Požeštine predlaže se izgradnja višenamjenske akumulacije Kamenska.

Stoga, na području općine Čaglin nalazit će se sljedeće vodoopskrbne građevine:

- postojeći i planirani magistralni, međumjesni i mjesni cjevovodi
- vodozahvati/izvorišta zasebnih vodoopskrbnih sustava naselja Ruševo, Paka, Djedina rijeka, Sovski dol, Migalovci
- postojeće vodospreme (Ruševo $V=30\text{ m}^3$, Djedina rijeka $V=20\text{ m}^3$, Sovski dol $V=20\text{ m}^3$, Paka $V=20\text{ m}^3$, Darkovac $V=80\text{ m}^3$)
- planirane/postojeće precrpne stanice
- sve druge građevine i zahvati vodoopskrbnog sustava za kojima se ukaže potreba.

Na svim postojećim građevinama moguće je planirati uređenje, održavanje te eventualno rekonstrukciju i proširenje postojećih građevina i/ili sustava.

Na području Općine Čaglin, kako je navedeno, određena su vodozaštitna područja, a njihove se Odluke moraju uskladiti s važećim posebnim propisima o utvrđivanju zona sanitarne zaštite. Zone sanitarne zaštite moraju se odrediti i za sva nova izvorišta i crpilišta, kao i ona za koje to još nije učinjeno te iste zaštititi sukladno posebnim propisima. Pri tome se izvorišta vode moraju zaštititi od mogućih zagađivanja, sukladno mjerama sanitarne zaštite utvrđenim na temelju posebnog propisa kroz zone sanitarne zaštite.

Svaka djelatnost na području vodozaštitnih područja (zona sanitarne zaštite izvorišta) neophodna za normalan pogon, mora se provoditi tako da ne djeluje štetno na kapacitet i prirodnu kvalitetu zahvaćenih voda.

Korisnik izvorišta, poduzeća, individualni poljoprivrednici i drugi građani, korisnici zemljišta i objekata u zaštitnim zonama, dužni su koristiti svoje zemljište i objekte te vršiti radnje na način da ne ugroze kvalitetu vode crpilišta, izvorišta i zahvata, u skladu sa zakonom, posebnim propisima i Odlukom o vodozaštitnim područjima, odnosno Odlukom o zonama sanitarne zaštite izvorišta.

Na vodonosnom području potrebno je provesti istraživanja s ciljem utvrđivanja pogodnosti za vodoopskrbu. Ako se područje utvrdi pogodnim za vodoopskrbu, mora se zaštititi od mogućeg zagađivanja mjerama zaštite utvrđenim na temelju posebnog propisa.

U svakoj točki vodoopskrbnog sustava moraju biti zadovoljeni protupožarni zahtjevi u pogledu količine vode i raspoloživog tlaka, sukladno posebnom propisu.

Potrebno je predvidjeti izgradnju, nadogradnju ili rekonstrukciju vanjske hidrantske mreže na području Općine Čaglin sukladno posebnom propisu.

Sve građevine koje se nalaze u naseljima (dijelovima naselja) u kojima postoji javni vodoopskrbni sustav, obvezno se moraju priključiti na isti, na način propisan od nadležnog distributera.

3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda

Na području općine Čaglin javni sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih nije izveden niti u jednom naselju. Jedino naselje Nova Ljeskovića ima izgrađen samostalni sustav odvodnje u dužini od svega 250 metara, sa izgrađenim biodiskom, za potrebe Doma za stare i psihički bolesne osobe. U svim ostalim naseljima problem odvodnje rješava se individualno upuštanjem u nepropusne septičke (sabarne) jame, dok dio domaćinstava odvodnju još uvijek rješava direktnim upuštanjem u okolni teren.

Jedan od većih problema nedovoljno riješenog sustava odvodnje je upuštanje otpadnih voda, bilo iz navedenih septičkih jama bilo direktno iz domaćinstava bez korištenja istih, u okolni teren (obližnje kanale, grabe ili vodotoke) bez pročišćavanja.

Naime, sanitarne vode iz domaćinstava se upuštaju u septičke (sabarne) jame nepropusnog tipa, no problem nastaje kada se iz tih jama sadržaj bez pročišćavanja upušta u obližnje kanale, grabe ili vodotoke. Problem onečišćenja okoliša je još veći u naseljima s riješenom vodoopskrbom jer je u tim naseljima i veća količina otpadnih voda. Stoga, obzirom na bogatstvo hidrološke mreže i ljepotu okoliša u općini Čaglin, nužno je što hitnije izgraditi kanalizacijsku mrežu, kako bi se uklonile sve štetne posljedice za okolinu, prirodu i recipijent, a sve onečišćene ili zagađene vode koje ne odgovaraju uvjetima za upuštanje u odvodni sustav, kao i uvjetima za ispuštanje u recipijente ili tlo moraju se prije upuštanja pročistiti uređajem za prethodno pročišćavanje otpadnih voda.

Stoga, kako bi se zaštitile podzemne i površinske vode od onečišćenja otpadnim komunalnim vodama, potrebno nastaviti s izgradnjom javnog sustava za odvodnju na koji bi se priključila sva domaćinstva i industrija, te kontrolirano odvela prikupljena otpadna voda do uređaja za pročišćavanje prije konačnog upuštanja u okoliš.

Obzirom na teren i položaj, odvodnja otpadnih voda za veća naselja ili grupe naselja predviđena je u više faza, na način da se izgrađuju zasebni sustavi, koji će se sastojati od kanalizacijske mreže i manjih uređaja, s određenim stupnjem mehaničkog i biološkog pročišćavanja. Kao što je i prikazano u kartografskom prikazu br. 2D. Vodnogospodarski sustavi, u mjerilu 1:25000., planirano je, sukladno Nacrtu prijedloga Studije zaštite voda Požeško-slavonske županije (Izrađivač: „Hidroprojekt – ing“ projektiranje d.o.o.):

- izgradnja zajedničkog samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente (Londža) za naselja Čaglin, Migalovci, Ruševo, Milanlug i Vukojevica te gospodarske zone "Čaglin";
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Latinovac, te izdvojena građevinska područja ugostiteljsko – turističko – gospodarskih zona "Ribnjaci";
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Kneževac;
- izgradnja zajedničkog samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselja Vlatkovac, Stari Zdenkovac i Novi Zdenkovac;
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Duboka;
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Sovski dol te izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko – turističke zone „Sovski Dol“;
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Paka;
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Nova Lipovica;
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Djedina Rijeka;
- izgradnja samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselje Nova Ljeskovicica;
- izgradnja zajedničkog samostalnog sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda i upuštanjem u najbliže recipijente za naselja Darkovac i Sapnu.

Za sva ostala naselja zbrinjavanje otpadnih voda može se vršiti putem nepropusnih trodijelnih septičkih taložnica.

Recipijenti za prihvatanje otpadnih voda sa područja Općine su vodotoci: Londža, Krajna, Pačica, Serkošnja, Rosinac, Dupljevac.

Do izgradnje navedenih odvodnih sustava zbrinjavanje otpadnih voda može se vršiti putem nepropusnih, armirano – betonskih, trodijelnih septičkih taložnica, ili prikupljanjem u vodonepropusne sabirne jame, separatore ulja i masti, pjeskolova, gnojnice i sl., uz obvezu pražnjenja jama, zabranu ispuštanja u okoliš i konačno zbrinjavanje otpadnih voda, sukladno posebnom propisu. Iznimno, za građevine s količinom sanitarne i ostale otpadne vode iznad 2,0 m³/dnevno ne mogu se graditi vodonepropusne sabirne jame.

U naselju Čaglin odvodnju otpadnih voda obvezno je riješiti pretežito mješovitim sustavom odvodnje, dok je u ostalim naseljima oborinsku vodu moguće odvoditi otvorenim kanalima.

Nad izvedenim kanalizacijskim sustavom vršiti redovitu kontrolu u pogledu vodonepropusnosti, izradi kontrolnih okana, plitkim kanalima i sl. te se pored proširenja kanalizacijske mreže planirati i rekonstrukciju dijela postojeće kanalizacijske mreže.

Proizvodni pogoni, koji koriste vodu u tehnološkom procesu, trebali bi imati svoje uređaje za predtretman otpadnih voda prije njihovog upuštanja u prijemnik, a isto se odnosi i na separaciju ulja i masti, dok odvodnja gnojovke, osoke i stajnjaka na farmi može se osigurati prema posebnim propisima.

Sistem odvodnje industrijskih otpadnih voda pojedinog područja treba u pravilu izvoditi kroz razdjelni sustav odvodnje s odvojenim kanalizacijama tehnoloških, sanitarnih i oborinskih voda, a prije spoja na javnu kanalizacijsku mrežu tj. prije upuštanja u vodotok mora biti

izgrađeno predtretmansko mjerno okno. Za ostalu industrijsku vodu koja se ne može upustiti u kanalizacijski sustav, odnosno zajednički uređaj za pročišćavanje, treba izgraditi samostalne uređaje za pročišćavanje.

Za rješenje odvodnje otpadnih voda potrebno je izraditi studiju odvodnje otpadnih voda s područja Općine, vodeći računa o širem području.

3.5.3.3. Uređenje vodotoka i voda

Uređenje režima voda

Općine Čaglin pripada vodnom području sliva Save, slivnom području Orljava – Londža, tj. slivu rijeke Orljave, odnosno njenoj glavnoj pritoci rijeci Londži. Značajniji slivovi su:

- rijeka Londža (slivne površine 487,20 km² – u općini 51%), s većim pritocima:
  - potok Krajna (slivne površine 31,36 km² - u općini 90%),
  - Lončarski potok (slivne površine 27,93 km² - u općini 33%),
  - potok Dobra voda (slivne površine 11,83 km² - u općini 100%),
  - potok Pačica (slivne površine 36,82 km² - u općini 72%),
  - potok Ruševac (slivne površine 20,99 km² - u općini 100%) i
  - potok Rosinac (slivne površine 14,20 km² - u općini 100%),koji sa svojim pritokama predstavljaju i najznačajnije vodotoke.

Općina se nalazi na najistočnijem dijelu Požeško-slavonske županije, okružena slavonskim gorjem - Krndijom sa sjevera i Dilj gorom sa juga, na čijim se padinama formiraju i slijevaju brojni vodotoci. Svi vodotoci imaju karakter brdskih bujica, s velikim količinama vode u kišnom periodu, uz velike količine nanosa, kao rezultat erozije.

Rijeka Londža je glavni vodotok i recipijent brojnih brdskih potoka bujičnog karaktera te međuslivova između potoka. Na južnim obroncima Krndije, koji su nastavak papučkog gorja, (najviši vrh Velika Brazda (404), nalaze se značajniji slivovi potoka Krajna, Lončarskog potoka i potoka Dobra voda, koji su ujedno desne pritoke rijeke Londže. Sjevernim obroncima Dilj gore, formiraju se potoci (lijeve pritoke Londže): Pačica, Ruševac i Rosinac.

Pri pojavi maksimalnih kiša zbog nestabilnih korita i nepredviđenih nanosa, koji stvaraju nepovoljne proticajne profile, dolazi do čestog izlivanja vode te ugrožavanja zaobalja.

Obzirom na navedeno, a unatoč mjestimično izgrađenih objekata za zaštitu od poplava, na području Općine Čaglin događaju se plavljenja i bujično erozijska djelovanja, pa je zaštita od štetnog djelovanja voda – zaštita od poplava, važna i neophodna djelatnost koju u idućem razdoblju treba usmjeriti na provedbu uglavnom već planiranih aktivnosti. Ona bitno utječe kako na proizvodnju tako i na životni standard. U svim etapama, od odluke za zaštitom prostora od poplava preko analize varijantnih rješenja i izbora rješenja zaštite sve do izgradnje, korištenja i održavanja zaštitnog sustava, mora postojati gospodarska opravdanost.

Izgradnjom i korištenjem poplavama ugroženih nizina uz vodotoke često se ulazi u rizik da povremeno izlivene velike vode korisnicima tog prostora nanesu gubitak i štetu. Zaštita od poplava, iako se mnogo ulaže u izgradnju zaštitnih objekata, još je i danas među značajnijim djelatnostima vodnog gospodarstva.

Glavni problemi djelatnosti uređenja vodotoka i zaštite od štetnog djelovanja voda su nedovoljni stupnjevi zaštite branjenih područja od poplava, a koji se pojavljuju zbog nedovoljne izgrađenosti sustava. Naselja u općini Čaglin su djelomično zaštićena od velikih voda, ovisno o lokaciji, a poželjno bi bilo područje svakog naselja, industrijske zone i glavne prometnice uz

manje vodotoke zaštititi na 50 godišnju veliku vodu, a poljoprivredene površine, ribnjake i šumske površine na 25 godišnju veliku vodu.

Aktualno rješenje zaštite od poplava u slivu sadržano je u prihvaćenoj Vodnogospodarskoj osnovi sliva rijeke Orljave iz 1990. godine, a planira se izvesti kombinacijom sistema klasičnog načina rješavanja regulacijskim zahvatima te redukcijom voda u brdskom dijelu sliva.

Analizom prirodnih mogućnosti došlo se do zaključka da na brojnim potocima postoje lokacije za izvedbu objekata u svrhu akumuliranja i redukcije voda. Postoje uvjeti u hidrološkom, topografskom, geološkom i morfološkom smislu za gradnju takvih objekata.

Na području općine Čaglin obrađena je šest (6) lokacija zemljanih brana, koje imaju nešto manji utjecaj na redukciju voda, ali dosta veliki značaj u smislu akumuliranja voda. Osnovni parametri za navedenu branu navedeni su u tablici kako slijedi:

Tablica 17.

Planirane zemljane brane (sliv r. Londže)					
R.B.	Naziv brane	Visina brane m	Volumen (V) zaplavnog prostora $m^3 \times 10^6$	Površina (F) zaplavnog prostora km^2	Dužina brane m
1.	Lončarski p.	(140-154,5) 14,5	3,50	0,79	465,0
2.	Rosinac	(140-150) 10,0	1,62	0,42	170,0
3.	Krajna	(163-174,5) 11,5	1,55	0,15	252,0
4.	Jurkovac	(158-169) 11,0	0,68	0,15	253,0
5.	Sapna	(152-159,5) 7,5	0,67	0,23	308,0
6.	Sovski dol	(147-155) 8,0	1,24	0,39	226,0

Izvor podataka: Hrvatske vode, VGO za vodno područje sliva Save, VGI "Orljava – Londža", prosinac 2006. godine.

Nedostatak ovakvog tipa su relativno velike dimenzije objekata. Težnje su redovno usmjerene da se ovakve akumulacije koriste za zadovoljavanje raznih ciljeva odjednom, pa se kao takve i mogu realizirati. Ipak, takav pristup je često i otežan time što je vodni režim neravnomjeran, prirodne mogućnosti ograničene, a gospodarske potrebe velike te nejednoliko raspoređene po vremenu, što često dovodi do toga da postoji zahtjev o tendenciji držanja punih akumulacionih prostora u izvjesnim periodima godine, koji se ne podudaraju.

Kao prioritetni zahvat u vodonogospodarskom sustavu sliva rijeke Orljave, uz primarnu funkciju redukcije velikih voda kao i veliki značaj s aspekta korištenja voda je objekt akumulacije/retencije "Londža". Locirana je u gornjem dijelu sliva i pokriva sa svojih cca 140 km^2 gotovo 1/3 ukupnog sliva rijeke Londže. Pozicija pregrade je u dolinskom suženju, oko 1 km uzvodno od Čaglina i 3 km nizvodno ood nasečja Kneževac. Dolinski dio predstavlja relativno široku zonu izloženu dosta često plavljenju vodama Londže pri nailasku velikog vodnog vala. Upravo takav karakter doline je i dodatni razlog za poduzimanje mjera za izgradnju ovakvog sustava.

Osnovne karakteristike akumulacije/retencije "Londža" dane su u sljedećoj tablici:

Tablica 18.

Akumulacija / retencija "Londža"		
r.b.	Elementi	"LONDŽA"
1.	Vrsta objekta	akumulacija / retencija
2.	Naziv objekta	"Londža"
3.	Vodotok	Rijeka Londža
4.	Recipijent	Rijeka Orljava
5.	Namjena	odbrana od poplava, navodnjavanje, opskrba ribnjaka i sl.
6.	Površina sliva iznad pregrade (km ²)	140
7.	Volumen (m ³)	4.600.000 m ³ retencijski proctor (4.700.000) 4.000.000 m ³ akumulacijski prostor

Izvor podataka: Hrvatske vode, VGO za vodno područje sliva Save, VGI "Orljava – Londža", prosinac 2006. godine.

Akumulacija / retencija "Londža" se gradi etapno. Kroz I. etapu izgradnje objekt se gradi i osigurava za funkcioniranje na nivou retencije, odnosno samo za povremeno zadržavanje vode u zaplavnom prostoru. U II. etapi izgradnje ona će služiti za akumuliranje vode, a ujedno je ostavljena mogućnost da se na relativno jednostavan način nastavi izgradnja (dogradnja) pregrade u III. etapi izgradnje.

Na području Općine izvedeni su regulacijski radovi na najugroženijim i najosjetljivijim dijelovima toka vodotoka: rijeka Londža, potok Krajna, Lončarski potok, potok Dobra voda, potok Pačica, potok Sovlajnski, potok Ruševac, potok Vratački, potok Rosinac i dr., a kako je prikazano u Polazišnom dijelu ovog Plana. Opća značajka izvedenih zahvata jest parcijalnost rješenja koja različitog pristupa i kriterija nisu mogla dati danas zadovoljavajuću sigurnost branjenih područja. Osim uređenja tokova vodotoka regulacijama vršeni su i radovi tehničkog čišćenja na melioracijskim kanalima prema zahtjevima stručnih službi Općine.

Dakle, potrebno je naglasiti da, radovi koji su izvršeni kroz dugi niz godina, kao što su: regulacije problematičnih mjesta na vodotocima te provođenje tehničkog čišćenja kanala, su doprinjeli zaštiti od velikih voda, ali još uvijek nisu dovoljni da se postigne odgovarajuća sigurnost, koja bi štete smanjila na najmanju moguću mjeru. Stoga, neophodno je i nadalje veliku pažnju posvetiti uređenju i održavanju vodnog režima (regulacijski zahvati, korekcija korita) kao i izvedbi planiranih vodnogospodarskih objekata te njihovom očuvanju i odražavanju prema uvjetima definiranim ovim Planom. U svezi s navedenim, na područjima djelovanja erozijskih procesa i bujica trebaju se provoditi aktivnosti za sprječavanje i sanaciju tih procesa i nužno ih je protuerozijskim radovima staviti pod kontrolu. Osnovne smjernice za sprečavanje i sanaciju erozija i bujica na području Općine obuhvaćaju:

- prikupljanje svih potrebnih podataka te izradu i vođenje katastra bujica i bujičnih tokova te erozijskih područja;
- dugoročno planiranje zajedničkog rješavanja zaštite od erozije sa šumarstvom, poljodjelstvom i drugim zainteresiranim;
- zajedno sa šumarstvom i poljodjelstvom utvrditi područja zabrane sječe i čišćenja šuma ugroženih područja;
- kontinuirano planirati i raditi na biološkim radovima za zaštitu od bujica i erozija, koji podrazumjevaju:
  - pošumljavanje s vrstama i grmolikim raslinstvom koje je autohtona uz istovremeno terasiranje gdje je to moguće,

- resekcionu sječu šikara i zapuštenih šuma,
- melioracije pašnjaka i suvrata,
- podizanje retencionih voćnjaka s medonosnim drvećem i šibljem,
- na poljoprivrednim površinama konturno oranje i konturno pojasnu obradu nagnutih terena i zamjenu ratarskih kultura višegodišnjim kulturama , pri tome se podrazumijeva i oranje paralelno sa slojnicama, a ne okomito na njih,
- sistematizaciju proizvodnih površina,
- sadnju vinograda u redovima paralelnim sa slojnicama,
- zatravljivanje uz odvodnjavanje i konzervaciju vlage;

Navedenim biološkim mjerama smanjit će se koeficijent otjecanja, erozijski procesi svesti na najmanju mjeru, a ekstremne protoke velikih voda postati manje.

- planirati te nastaviti s izgradnjom retencija i akumulacija za obranu od poplava te sustav nasipa i oteretnih kanala. Planom se utvrđuje potreba da se potencijalne lokacije ovih građevina daljnjim aktivnostima (detaljnim analizama i projektima za svaku lokaciju) egzaktno utvrde;
- nastaviti s izvođenjem radova hidrotehničkog karaktera tj. građevinskim radovima u koritu bujica i neposrednom okolišu, kojima će se brdske vode na najbolji način odvesti u recipijente;
- spriječiti širenje građevinskih područja na poplavna područja, te na područja mogućih havarijskih poplava uslijed pucanja brane i nasipa akumulacije;
- izraditi operativne planove, projekte i ostalu potrebnu dokumentaciju za radove i građevine za sprječavanje štetnog djelovanja erozija i bujica;
- provođenje drugih mjera zaštite (ograničavanje sječe, zabrana i ograničavanje vađenja mineralnih sirovina, zabrana odlaganja otpadnih tvari, odgovarajući način korištenja poljoprivrednog i drugog zemljišta i druge odgovarajuće mjere).

Zahvate treba provoditi uz maksimalno uvažavanje prirodnih i krajobraznih obilježja te posebice ekološke ravnoteže.

Zakonom o vodama definiran je inundacijski pojas na vodotocima i drugim ležištima voda u svrhu tehničkog i gospodarskog održavanja vodotoka i drugih voda, djelotvornog provođenja obrane od poplava i drugih oblika zaštite od štetnog djelovanja voda. Razlikuje se uređeni i neuređeni inundacijski pojas s obzirom na postojanje regulacijskih i zaštitnih vodnih građevina.

U predmetnom pojasu po odredbama Zakona o vodama, zabranjeno je obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda. Sve zemljišne čestice u utvrđenom uređenom i neuređenom inundacijskom pojasu, od vanjske granice pojasa do korita vodotoka imaju svojstvo vodnog dobra.

Vodno dobro je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku, koje ima njezinu osobitu zaštitu i koristiti se na način i pod uvjetima propisanim Zakona o vodama.

Stoga, radi očuvanja i održavanja zaštitnih i regulacijskih vodnih građevina i drugih vodnogospodarskih objekata i održavanja vodnog režima nije dozvoljeno:

- obavljati radnje kojima se može ugroziti sigurnost i stabilnost nasipa i drugih vodnogospodarskih objekata,
- u inundacijskom pojasu i na udaljenosti manjoj od 10 m od nožice nasipa orati zemlju, saditi i sjeći drveće i grmlje,
- u inundacijskom pojasu i na udaljenosti manjoj od 20 m od nožice nasipa podizati zgrade, ograde i druge građevine osim zaštitnih vodnih građevina,
- u inundacijskom pojasu i na udaljenosti manjoj od 6 metara od vanjskog ruba regulacijsko - zaštitne vodne građevine koja nije nasip (obala i obaloutvrda) obavljati radnje iz prethodne točke,

- obavljati ostale aktivnosti iz članka 106. Zakona o vodama ("Narodne novine" broj 107/95 i 150/05) te ostalih članaka koji određuju režim korištenja prostora vodnih građevina.

Moguće je zaključiti da, razvoj vodnogospodarskog sustava na području Općine se planira kroz slijedeće zahvate:

- postojeće regulacije vodotoka: r. Londža (7,00 km), p. Krajna (6,00 km), Lončarski p. (1,00 km), p. Dobra Voda (1,00 km), p. Pačica (2,80 km), p. Sovljanski (2,50 km), p. Ruševac (4,30), p. Vratački (1,00), p. Rosinac (2,00), p. Tekajac (0,50) Simin p. (2,00), p. Pustare (3,00),
- planirane regulacije vodotoka,
- planirana retencija/akumulacija "Londža" (započeta izgradnja)
- planirana retencija/akumulacija "Lončarski potok"
- planirana retencija/akumulacija "Rosinac"
- planirana retencija/akumulacija "Krajna"
- planirana retencija/akumulacija "Jurkovac"
- planirana retencija/akumulacija "Sapna"
- planirana retencija/akumulacija "Sovski dol"
- postojeći ribnjak/jezero "Sovsko jezero"
- postojeći ribnjak "Ruševo"
- postojeći/planirani ribnjak unutar ugostiteljsko-turističko-gospodarske zone "Ribnjaci"
- planirani ribnjak "Londža – V. Bilač"
- planirani ribnjak "Londža - Čaglin"

Osim navedenih dozvoljeni su i drugi vodonogospodarski zahvati, ukoliko se za njima ukaže potreba, a s ciljem unapređenja i poboljšanja vodnogospodarskog sustava.

Zbog neprimjerenog i nedostatnog održavanja moguće je planirati sanacije i rekonstrukcije.

Vodotoci na području općine Čaglin nemaju energetski potencijal dovoljan za proizvodnju električne energije pa se niti ne planiraju građevine za njezino pridobivanje.

Plovidba vodotocima Općine nije moguća.

3.5.3.4. Melioracijska odvodnja i navodnjavanje

Melioracijski sustav u pravilu je dio ili podsustav većih vodno gospodarskih sustava. Pri rješavanju melioracijske problematike potrebno je sagledati sve utjecaje koji su u svom djelovanju ovisni jedan o drugom, a krajnji im je cilj povećanje produktivnosti tla. Dakle, teži se sveobuhvatnom rješavanju pri čemu je osnovno uređenje glavnih odvodnih recipijenata

Melioracijska odvodnja

Zaštita od štetnog djelovanja voda podrazumijeva i odvodnju poljoprivrednih površina i snižavanje nivoa podzemnih voda radi ujednačavanja prinosa u poljoprivredi. Prirodni uvjeti zbog kojih može doći do pojave viška vode na zemljištima poljoprivredne proizvodnje su oblik reljefa, nepropusnost tla, hidrogeološke karakteristike, velike količine oborina te plavljenja vodotocima koji prolaze kroz područje. Stoga, melioracijsko područje je ono područje na kojem

je, radi unaprijeđenja poljoprivredne proizvodnje, izgrađen ili planiran sustav melioracijske odvodnje, odnosno za korištenje poljoprivrednih površina od presudne je važnosti zaštita površina od poplava i stupanj provedenih hidromelioracijskih radova.

Melioracijskih površina na području općine Čaglin imamo uz vodotok Londžu. Izvedeni su određeni regulacijski radovi (izrada osnovnog korita s inundacijskim pojasom i zaštinim nasipima), ali dobar dio je još uvijek neuređen.

Regulacijski radovi izvedeni su osim dijelom uz rijeku Londžu (7,0 km) i na najugroženijim i najosjetljivijim dijelovima toka sljedećih vodotoka i to : potok Kajina (6,0 km), Lončarski potok (1,00 km), potok Dobra Voda (1,00 km), potok Pačica (2,80 km), potok Sovljanski (2,50 km), potok Ruševac (4,30 km), potok Vratački (1,00 km), potok Rosinac (2,00 km), Potok Tekajac (0,50 km), Simin potok (2,00 km) te potok Pustare (3,00 kma).

Dosadašnji radovi izvode se parcijalno i ne daju dovoljnu sigurnost branjenim površinama.

Dakle, melioracijska odvodnja zastupljena je samo na dijelu poljoprivrednih površina u Općini Čaglin, a potrebno ju je dalje razvijati kroz održavanje postojećih, te planiranjem i izgradnjom novih sustava. Ovo područje je identificirano kao područje na kojem su izgrađeni ili postoji potreba za izgradnjom sustava melioracijske odvodnje radi unaprijeđenja poljoprivredne proizvodnje. U budućem razdoblju po potrebi, izvršiti sanaciju postojećeg sustava, a nakon uspostave funkcionalnog stanja postojećeg sustava u cijelom slivu Orpljave pristupiti aktivnostima na izgradnji novih objekata. Program daljnjeg razvitka melioracijskih sustava treba donijeti na temelju analize svih činitelja koji utječu na funkcioniranje sustava odnosno usklađen s programom razvoja sustava zaštite od štetnog djelovanja voda, korištenje voda i zaštite voda na cijelom slivnom području Orpljava –Londža.

Planom se dakle, predviđa sanacija, zahvati na optimalnom odražavanju (tehničko i gospodarsko održavanje) i za funkcioniranje sustava nužna dogradnja vodnih građevina za melioracijsku odvodnju.

Melioracijsko navodnjavanje

Poljoprivredne površine ugrožene su kako od suvišnih voda tako i od nedostatka vode u ljetnim mjesecima. Za intenziviranje poljoprivredne proizvodnje navodnjavanje predstavlja suvremeni način upravljanja poljoprivrednim zemljištima te na taj način značajan aspekt u razvoju, a samim tim i podizanje standarda življenja. Navodnjavanje predstavlja vid funkcije koja se sastoji u dodavanju (umjetne) vode za optimalan rast i razvoj poljoprivrednih kultura, kada u tijeku vegetacijskog razdoblja nedostaje vode u tlu. Dakle, navodnjavanjem područja deficitarnog vodom, bilo kao osnovnom ili dopunskom mjerom, otvara se mogućnost povećanja poljoprivredne proizvodnje, promjene strukture sjetve i planske poljoprivredne proizvodnje dohodovnih kultura. Iako se mjere navodnjavanja pojavljuju u samim počecima ljudske civilizacije, ono danas predstavlja suvremeni način upravljanja poljoprivrednim zemljištem.

No, razvoj sustava navodnjavanja u Republici Hrvatskoj, pa tako i u Požeško-slavonskoj županiji, a prema tome i na području općine Čaglin je u samim počecima. Problemi koji se javljaju u razvoju sustava navodnjavanja su prije svega nedovoljna sredstva, jer da bi se projektiralo, izgradilo i upravljalo sustavima navodnjavanja potrebno je izgraditi kapitalne objekte, koji onda u pravilu postaju višenamjenski objekti kako bi se opravdalo ulaganje u njih. Prisutan je i problem vezan uz zakonodavnu osnovu koja je u ovom području nedefinirana te ukazuje na nužnost da se u najkraćem razdoblju postavi dobra osnova koja bi definirala nositelje investicija, način financiranja, upravljanja, odražavanja, koncesije i drugo neophodno za funkcioniranje sustava navodnjavanja.

Stoga je u ovoj fazi razvoja najvažnije izradom odgovarajuće studijske i projektne dokumentacije utvrditi mogućnost korištenja ove mjere, prostore obuhvata, izvorišta vode, odgovarajuće kvalitete vode i sustava natapanja, te locirati područja tj. poduzeća i gospodarstva, zainteresirana neposredno za razvoj sustava navodnjavanja, pa oko njih početi i razvijati te sustave. Za sada na području općine Čaglin nema površina koje se sustavno navodnjavaju, ali s vremenom razvojem poljoprivrede na ovom području će se vjerojatno pojaviti potreba, a ovim Planom potencijalnim površinama za navodnjavanje smatraju se sve površine koje su u funkciji poljoprivredne proizvodnje.

Za potrebe navedenog u srpnju 2005. godine je izrađen „Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj“, a u listopadu 2005. za područje Požeško-slavonske županije izrađen je projekt „Osnove navodnjavanja na području Požeško-slavonske županije,“ kojeg je izradio „Hidroprojekt-ing“ d.o.o. Zagreb / „Hidroing“ d.o.o.Osijek.

Obzirom na karakter vodotoka kako na području Županije tako i područja općine Čaglin , tj. njihovu malu vodnost u vegetacijskom razdoblju, te na činjenicu da su resursi podzemnih voda zanemarivi, očita je potreba izgradnje akumulacija i mikroakumulacija kao višenamjenskih objekata koji bi u jednom svom aspektu osigurali potrebne količine vode za navodnjavanje.

Stoga bi se izgradnjom planiranih akumulacija/retancija (Londža, "Lončarski p.", "Rosinac", "Krajna", "Jurkovac", "Sapna", "Sovski dol") ostvarili osnovni preduvjeti korištenja vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina nizvodno od akumulacija.

Analizirajući razvoj sustava navodnjavanja na području Općine Čaglin, dakle, postoji mogućnost natapanja poljoprivrednih površina, a posebice nakon izgradnje planiranih višenamjenskih akumulacija i retencija kojom bi se ostvarili osnovni preduvjeti korištenja vode za navodnjavanje poljoprivrednih površina nizvodno od akumulacija. Navodnjavanje je potrebna mjera korekcije vodozračnog režima poljoprivrednih površina te je stoga nužno izradom odgovarajuće studijske i projektne dokumentacije utvrditi mogućnost korištenja ove mjere, prostore obuhvata, izvorišta vode, odgovarajuće kvalitete vode i sustava natapanja.

3.6. GOSPODARENJE S OTPADOM

Postojeće stanje

Komunalni otpad s područja općine Čaglin odlaže se na županijsko odlagalište komunalnog otpada "Vinogradine" – Alilovci, koje se nalazi izvan područja općine Čaglin. Organizirano prikupljanje i odvoz komunalnog otpada obavlja koncesionar, tvrtka "Tekija" d.o.o. iz Požege, i to za sada jednom tjedno iz osam naselja na području Općine (Čaglin, Djedina Rijeka, Latinovac, Migalovci, Milanlug, Nova Ljeskovicica, Ruševo i Vukojevica). Glomazni otpad, isti koncesionar, odvozi, za sada, jednom godišnje. Istovremeno, niti jedno naselje na području Općine ne posjeduju zelene otoke za selektivno odlaganje otpada (stakla, papira i PVC) koji bi se redovito mjesečno praznili od strane preuzimača.

Planirani sustav zbrinjavanja otpada

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom može se definirati kao skup mjera koje se sastoje od nastajanja otpada, skupljanja i različitih načina obrade, a sve u skladu sa zaštitom okoliša, ekonomskom optimalizacijom i društvenom prihvatljivosti te sve obuhvaćeno praktičnim sustavom koji je prihvatljiv nekoj regiji (općini/gradu).

Sustav obuhvaća uporabu širokog niza različitih metoda obrade i odlaganja otpada, kao npr. smanjenje nastajanja otpada, ponovnu uporabu i reciklažu, odlagališta, kompostiranje, spaljivanje kao i alternativne metode.

Kao prvi korak u rješavanju problema zbrinjavanja otpada na području Požeško-slavonske županije, Prostornim planom županije predložen je koncept zajedničkog zbrinjavanja otpada za sve gradove i općine uz suvremene oblike obrade otpada, koji bi se mogao riješiti etapno kroz dvije faze:

- I. **faza** - podrazumijeva aktivnosti oko djelovanja i utjecanja na poboljšanje sadašnjeg stanja kroz oblik organiziranog prikupljanja i zbrinjavanja otpada na jednoj deponiji - klasičnim načinom, a najpovoljnija lokacija deponije za takvu organizaciju je odlagalište kod Alilovaca za požeški kraj,
- II. **faza** - obuhvaća problematiku pronalaženja rješenja i jasnog definiranja vezanog za trajno zbrinjavanje otpada u Županiji. Potrebno je napraviti studijski pristup vezan za mogućnost ekonomskog iskorištavanja otpada uz utvrđivanje opravdanosti i isplativosti takvih rješenja. Takva rješenja bi otvorila mogućnosti oko raznovrsnih rješavanja prerade otpada s mogućnošću energetske iskorištavanja. Unutar ove faze trebalo bi pokrenuti i aktivnosti oko stvaranja jedinstvenog projekta mogućeg zajedničkog centralnog načina spaljivanja i energetske iskorištavanja sirovina otpad (kao alternativno rješenje za pet županija Slavonije).

Porastom količine komunalnog otpada po stanovniku i troškovima njegovog odlaganja na zakonom propisani način evidentna je potreba postupnog uvođenja odvojenog skupljanja i iskorištavanja korisnih sastojaka iz otpada, čime se količina koja se mora odložiti na sanitarna odlagališta može bitno smanjiti. Sustav odvojenog skupljanja ujedno smanjuje troškove odlaganja, troškove proširenja i održavanja odlagališta, te može donositi prihod od prodaje materijala koji se mogu iskorištavati kao sekundarne sirovine. Uz sve ove financijske efekte ujedno se minimalizira štetan utjecaj na okoliš, što ni u kom slučaju nije od manjeg značenja.

Uz pretpostavku da se u cijelosti koristi potencijal količina kroz izdvojeno skupljanje papira i kartona, stakla, metala i biološkog otpada, odlagalo bi se svega 40 -50 % od ukupne količine komunalnog otpada. Potrebno je organizirati suvremenu službu prikupljanja komunalnog otpada koja će organizirati odvojeno prikupljanje komunalnog otpada po vrsti (bijelo i obojeno staklo, papir, istrošene baterije, organski otpad, PET i limena ambalaža i sl.), a po mogućnosti u većim naseljima urediti i tzv. "reciklažna dvorišta" na kojima bi građani mogli odlagati ostale vrste komunalnog otpada (krupni otpad, metalni otpad, otpadna ulja, kiseline, mast i sl.). Takvim pristupom znatno se smanjuje količina otpada koju je potrebno odlagati na komunalnoj deponiji, jer se veći dio korisnog otpada može koristiti kao sekundarna sirovina (željezo, papir i sl.). Dakle, količine otpada moraju se smanjiti na način odvojenog sakupljanja i iskorištavanja korisnih sastojaka iz otpada - reciklaže otpada (za što je potrebno osigurati odgovarajući prostor /reciklažna dvorišta/ unutar izdvojenog građevinskog područja gospodarske zone „Čaglin“), te korištenjem bio-otpada za proizvodnju komposta u okviru domaćinstava s okućnicom.

Na cijelom području Općine planira se organizirati prikupljanje i odvoženje komunalnog otpada.

Zbrinjavanje komunalnog i inertnog otpada riješiti će se na regionalnom odlagalištu "Vinogradine" – Alilovci. Ostala odlagališta moraju se zatvoriti i sanirati. Prostor odlagališta se nakon njihovog zatvaranja može koristiti sukladno odredbama koje se odnose na korištenje prostora i gradnju van građevinskih područja

Jalovinu nastalu tijekom eksploatacije mineralnih sirovina odlagati na postojećim jalovištima. Prilikom registracije novih eksploatacijskih polja u tijeku ishođenja lokacijske dozvole nužno je predvidjeti i površinu za odlaganje jalovine te istu obraditi tijekom izrade rudarskog projekta eksploatacijskog polja.

Zbrinjavanje otpada životinjskog tkiva može se vršiti isključivo u kafilerijama, sukladno posebnom propisu.

Opasni otpad mora se skupljati, skladištiti i prevoziti odvojeno, svaka vrsta opasnog otpada za sebe i odvojeno od neopasnog i komunalnog otpada.

Sukladno odredbama posebnog zakona te Strategiji i Programu prostornog uređenja RH, privremeno skladištenje opasnog otpada, treba organizirati u okviru lokacije budućeg regionalnog centra za obradu i zbrinjavanje opasnog otpada na području Županije, a do uređenja lokacije istog, opasni otpad se mora prikupljati, privremeno skladištiti i zbrinjavati na mjestima njegovog nastajanja uz provedbu zakonom propisanih mjera zaštite.

Postojeća neuređena odlagališta nužno je hitno zatvoriti i sanirati. Postupci sanacije će se odrediti projektom sanacije, a prostor odlagališta se nakon njihovog zatvaranja može koristiti sukladno odredbama koje se odnose na korištenje prostora i gradnju van građevinskih područja. Nužno je spriječiti daljnje negativne utjecaje odloženog otpada na okoliš, a konačni cilj sanacije je učiniti prostor potpuno neopasnim po zrak, tlo i vode (kako površinske tako i podzemne).

S otpadom na području općina Čaglin postupati sukladno danim Odredbama ovog Plana.

3.7. SPRJEČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zaštita okoliša podrazumijeva cjelovito očuvanje kakvoće okoliša i prirodnih zajednica, racionalno korištenje prirodnih izvora i energije na najpovoljniji način za okoliš, kao osnovni uvjet zdravog i održivog razvoja. Zaštita okoliša postiže se praćenjem, sprječavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, te poticanjem upotrebe postupaka najpovoljnijih za okoliš. Potrebno je uspostaviti uravnotežen odnos zaštite okoliša i gospodarskog razvoja i provoditi sanaciju ugroženih dijelova okoliša.

Na području Požeško-slavonske županije, u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša (NN 82/94 i 128/99), Prostornim planom predviđene mjere zaštite okoliša su :

- trajno očuvanje izvornosti i biološke raznolikosti prirodnih zajednica
- očuvanje ekološke stabilnosti
- očuvanje kakvoće žive i nežive prirode
- racionalno korištenje prirode i njenih dobara
- očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajobraza
- unapređenje stanja okoliša i osiguravanje boljih uvjeta života.

Prostorno planiranje je jedan od značajnijih instrumenata zaštite okoliša, te stoga pravilno planiranje i usmjeravanje ukupnih aktivnosti na određenom prostoru bitno sprječava narušavanje kvalitete okoliša, odnosno pospješuje njegovo unapređenje. Posebno se to odnosi na planiranje namjene i određivanje uvjeta korištenja prostora s ciljem zaštite prostora od prekomjernog izgrađivanja i neracionalnog građenja, gradnju infrastrukturnih sustava i sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpada i građenje odlagališta otpada, zaštitu zraka, zaštitu tla i drugog.

Prostorni plan utvrđuje ciljeve i interese koje je potrebno ostvariti, vodeći računa da korištenje prostora osigura sanaciju, zaštitu i unapređenje stanja okoliša. U procesu planiranja u svezi sa svim budućim aktivnostima, utvrđuju se mjere zaštite okoliša od utjecaja do sada korištenih objekata, te mjere za zaštitu tla, voda, zraka, biljnog i životinjskog svijeta, krajobraza, kulturnih i prostornih vrijednosti od svih vidova već prisutnog i eventualnog budućeg onečišćenja.

Ciljevi zaštite okoliša postižu se: predviđanjem, praćenjem, sprječavanjem, ograničavanjem i uklanjanjem nepovoljnih utjecaja na okoliš, zaštitom i uređenjem izuzetno vrijednih dijelova okoliša, sprječavanjem rizika i opasnosti po okoliš, poticanjem korištenja obnovljivih izvora i energije, poticanjem upotrebe proizvoda i korištenja proizvodnih postupaka najpovoljnijih za okoliš, ujednačenim odnosom zaštite okoliša i gospodarskog razvoja, sprječavanjem zahvata koji ugrožavaju okoliš, sanacijom oštećenih dijelova okoliša, razvijanjem svijesti o potrebi zaštite okoliša u odgojnom i obrazovnom procesu i promicanjem zaštite okoliša, donošenjem pravnih propisa o zaštiti okoliša, obavještanjem javnosti o stanju u okolišu i njenim sudjelovanjem u zaštiti okoliša, povezivanjem sustava i institucija zaštite okoliša (Zakona o zaštiti okoliša, NN 110/07).

Na području općine Čaglin oštećena ili ugrožena područja su:

- eksploatacijsko polje kvarcnog pijeska "Mokreš",
- napušteno eksploatacijsko polje "Krndija – Gradac" - rezervirani prostor za istraživanje mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen)
- nekadašnji istražni prostor "Duboka" - rezervirani prostor za istraživanje mineralnih sirovina (tehnički građevni kamen)
- divlja odlagališta otpada,
- područje pojačane erozije tla.

Za sanaciju oštećenih ili ugroženih područja potrebno je provesti slijedeće mjere:

- izgraditi planirane uređaje za predtretman/pročišćavanje otpadnih voda (kao što je navedeno u poglavlju 3.5.3.2. Odvodnja otpadnih voda);
- eksploatacijska polja se u tijeku i nakon završetka eksploatacije moraju sanirati sukladno načinu sanacije utvrđenom u rudarskom projektu;
- divlja odlagališta otpada moraju se sanirati.

Ostale mjere zaštite okoliša potrebno je provoditi sukladno posebnim propisima te uvjetima i mjerama utvrđenim ovim Planom, u skladu sa propisanim Odredbama PPUO Čaglin.

3.7.1. Vode

Razvitak naselja, industrije i uopće urbanizacija postavlja nove zahtjeve oko gospodarenja vodom jer zagađenost voda sve više postaje limitirajući faktor daljeg razvoja. Cilj zaštite voda je očuvanje voda koje su još čiste, te postupno poboljšanje kvalitete voda u zakonom propisanim okvirima.

Problem zaštite voda predstavlja nekvalitetno i nedovoljno organizirano građenja sustava odvodnje, a posebno nedostatak uređaja za pročišćavanje onečišćenih voda. U pravilu zaštita voda od zagađenja bitno zaostaje za vodoopskrbom, a problem je to veći jer se uvođenjem vodovoda bitno povećavaju količine potrošnje vode pa time i količine otpadnih voda koje se bez pročišćavanja upuštaju u vodotoke. Prostornim planom Županije za manja naselja predlaže se izvedba razdjelnog sustava odvodnje s odgovarajućim uređajem za pročišćavanje. Sustav nepropusnih septičkih jama može se zadržati samo za izdvojena mala naselja i to ukoliko to geološki i hidrološki uvjeti dozvoljavaju. Gospodarski pogoni koji nisu obuhvaćeni sustavima za odvodnju i pročišćavanje voda naselja moraju izgraditi vlastite sustave sa predtretmanom otpadnih voda prije upuštanja u kanalizaciju.

Osnovne smjernice za zaštitu voda su sljedeće:

- sačuvati vode koje su još čiste
- dosljedno provoditi propisane mjere zaštite izvorišta za javnu vodoopskrbu

- za utvrđene vodonosnike, perspektivne za korištenje vode, riješiti zaštitu ležišta vode izgradnjom sustava za odvodnju, zabranom odlaganja otpada i sprječavanjem prekomjerne upotrebe zaštitnih sredstava u poljoprivredi
- započeto planiranje i izgradnju sustava za odvodnju otpadnih voda naselja ubrzano nastaviti
- na području vodonosnika riješiti odvodnju i zbrinjavanje otpadnih voda stanovništva, industrije unutar građevinskog područja, te osobito farmi van građevinskih područja
- spriječiti nastajanje zagađenja na malim vodotocima gdje uslijed moguće koncentracije zagađenja i ograničenog kapaciteta prijemnika, potrebne mjere zaštite prelaze tehničke ili ekonomske mogućnosti
- kvalitetu površinskih i podzemnih voda stalno kontrolirati kao i kvalitetu efluenta kojima se u vode unose zagađenja
- ukloniti sva divlja odlagališta otpada, te spriječiti nastajanje novih
- dosljedno provoditi propisane mjere zaštite voda na eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina
- otpadne vode prije upuštanja u recipijente pročišćavati na uređajima za pročišćavanje otpadnih voda
- načiniti katastar značajnijih zagađivača vodotoka.

3.7.2. Zrak

Situacija u pogledu onečišćenja zraka na području općine Čaglin nije alarmantna. No, s vremenom, obzirom na sve intenzivniji kolni promet i razvoj gospodarstva, problematika zaštite zraka od zagađenja biti će sve izraženija što ukazuje na potrebu pravodobnih aktivnosti kako bi se u budućnosti spriječile konfliktne situacije. Stoga, potrebno je provesti ocjenjivanje razine onečišćenosti na području Općine u skladu s člankom 25 Zakona o zaštiti zraka (NN 178/04) te utvrditi kategoriju kakvoće zraka. Istovremeno, neophodno je poduzeti potrebne mjere zaštite i poboljšanja kakvoće zraka kako se ne bi prekoračile propisane granične vrijednosti te kako bi se dugoročno postigla i očuvala kakvoća zraka prve kategorije.

Prioritetne mjere za sprječavanje onečišćenja zraka, na području općine Čaglin, u sljedećem razdoblju su:

- izrada katastra svih onečišćivača zraka na području Općine,
- temeljem procijenjene razine onečišćenosti zraka, uspostava mreže za trajno praćenje kakvoće zraka u slučaju da su razine onečišćenosti više od graničnih vrijednosti,
- planiranje podizanja zaštitnog zelenila oko postojećih i planiranih izvora onečišćavanja zraka,
- dislociranje većeg tranzitnog prometa,
- mjerenja posebne namjene radi provjere utjecaja na okoliš nekog izvora emisije u slučaju osnovane sumnje ili pritužbi građana da je došlo do onečišćenja zraka,
- saniranje postojećih neuređenih odlagališta otpada.

Na temelju ocijenjene razine onečišćenosti i to ako su razine onečišćenosti više od graničnih vrijednosti, Općina, u okviru samoupravnog djelokruga, uspostavlja lokalnu mrežu za praćenje kakvoće zraka na svom području. Predstavničko tijelo Općine određuje lokacije postaja u lokalnoj mreži i donosi program mjerenja kakvoće zraka, te osigurava uvjete njegove provedbe.

3.7.3. Tlo

Zaštita tla od onečišćenja provodi se u funkciji zaštite poljoprivrednog i šumskog zemljišta i zaštite zdravlja ljudi, faune i flore. Potrebno je izvršiti inventarizaciju stanja oštećenosti tala, razraditi sustav trajnog motrenja tala te uspostaviti odgovarajući informacijski sustav o procesima oštećenja i onečišćenja tala prirodnim i antropogenim utjecajima na tlo.

Najveću prijetnju kvaliteti tla predstavlja onečišćenje štetnim tvarima kao posljedica suvremenog korištenja poljoprivrednog zemljišta koje podrazumijeva niz suvremenih mjera prihranjivanja tla umjetnim gnojivom.

Nestručna primjena ovih agrotehničkih mjera može dovesti do bitnih poremećaja ekosustava i narušavanja prirodnih odnosa čime se dugoročno smanjuje kvaliteta tla. Svakako da će problem zagađenosti tla neprimjerenom primjenom agrotehničkih sredstava biti sve manji kako poljoprivrednici budu bolje upoznati s negativnim efektima njihove primjene, a naročito ako se preorijentiraju na proizvodnju tzv. "zdrave hrane", netretirane kemijskim dodacima.

Specifičan vid zagađenja tla je i nekontrolirano odlaganje krutog i tekućeg otpada. Ovom načinu devastacije su naročito izložene javne površine, korita vodotoka, te površine uz prometnice i puteve. Potrebno je stoga sustavno spriječavati nekontrolirano odlaganje putem inspeksijskih službi, a deponiranje vršiti na ekološki prihvatljivo uređenom odlagalištu.

Kod utjecaja na tlo potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri izbjegavati oštećenja njegovih prirodnih funkcija te zaštititi poljoprivredno i šumsko zemljište radi proizvodnje hrane, zaštite zdravlja ljudi te radi održanja prirodne ravnoteže i biološke, odnosno, krajobrazne raznolikosti. Sve površine tla sposobne za poljoprivrednu proizvodnju raspoređene su prema plodnosti u osam bonitetnih klasa, pri čemu su u I. skupini najpovoljnija poljoprivredna tla, dok šumama pripadaju V, VI i VII bonitetna klasa. Klasifikacija oštećenja tala uvažavajući obnovljivost tla je sljedeća:

- slabo oštećenje (degradacija tala u intenzivnoj oraničnoj proizvodnji)
- srednje oštećenje (onečišćenje tala (kontaminacija)
- teško oštećenje (premještanje tala (translokacija)
- nepovratno oštećenje (prenamjena tala).

PPUO Čaglin utvrđeni su racionalni uvjeti korištenja poljoprivrednog zemljišta prvenstveno ograničavanjem prenamjene kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe te ograničavanjem širenja građevinskih područja. Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta ograničena je Zakonom o poljoprivredi (NN 66/01) i Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (NN 66/01), te se za promjenu namjene plaća naknada koja se namjenski koristi za programe i mjere osposobljavanja neplodnog zemljišta i povećanje proizvodne sposobnosti ostalog zemljišta.

Potrebno je razvijati programe poljoprivredne proizvodnje, u cilju proizvodnje ekološki zdrave hrane. U područjima na prijelazu nizinskog i brdskog područja treba poticati razvoj vinogradarsko-voćarske proizvodnje, s jasnom inicijativom da li dijelovi šuma koja su izrasla na dijelovima bivših površina seoskih pašnjaka su pogodnija za razvoj poljoprivrednih kultura (vinograda ili voćnjaka) ili pak da ostanu u sastavu šumskog zemljišta.

Iako je u okviru šumskog zemljišta prisutan trend smanjenja šumskih površina, što je posebno negativno kod nizinskih šuma koje se smatraju zaštitnim šumama, te je smanjenje ovih šuma potrebno usuglasiti sa Zakonom o šumama, te Šumsko-gospodarskom osnovom za određeno područje.

Budući da je najveći udio šumskog zemljišta državno te je i njihovo gospodarenje definirano na osnovu pravila struke, to je potrebno provesti i na dio privatnih šuma, te nastaviti radove na katastarskoj obradi svih privatnih šumskih površina Općine.

Šumsko zemljište, koje nije obraslo, potrebno je pošumiti.

3.7.4. Buka i vibracije

Utjecaj buke na zdravlje i psihičko raspoloženje ljudi, te kao rezultat toga i kvalitetu uvjeta života veoma je velik te se zbog toga intenzivna buka smatra jednim od najneugodnijih utjecaja na životnu okolinu u naseljima. Uz buku su često vezane i vibracije koje imaju izričito negativan utjecaj na kvalitet građevinskog fonda. Do sada nije bilo sustavnog praćenja stanja u prostoru glede zaštite od buke kao od jednog od elemenata zaštite okoliša.

Iako današnja situacija u pogledu ugroženosti od prejake buke nije kritična, potrebno je pratiti situaciju naročito u ugroženim područjima (centri naselja, dijelovi naselja locirana uz frekventnije prometnice, te stambena područja u blizini gospodarskih pogona, kamenoloma). U cilju zaštite od prekomjerne buke potrebno je:

- identificirati potencijalne izvore buke
- kontinuirano vršiti mjerenja buke u najugroženijim područjima.

Kao i kod zaštite zraka i na području zaštite od buke primarna mjera zaštite je utvrđivanje razina buke na području Općine. Sukladno Zakonu o zaštiti od buke (NN 20/03) za cijelo područje Općine osigurava izradu karte buke, u kojoj će se utvrditi svi izvori buke, odrediti područja ugrožena bukom, izmjeriti razinu komunalne buke, te propisati mjere zaštite. U skladu s rezultatima ispitivanja, ukoliko postoji potreba, izraditi će se program mjera za zaštitu od buke definirane Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave (NN 145/04).

Veliki dio urbanističkih zaštitnih rješenja koja su navedena vezano na problem zaštite zraka (dislociranje tranzitnog prometa, uređenje zaštitnih zelenih pojaseva uz cestovne prometnice i moguće gospodarske pogone, izrada studija utjecaja na okoliš za nove pogone) imat će neposredne efekte i na smanjenje razine buke.

Zakonom o zaštiti od buke i Pravilnikom o najvišim dopuštenim razinama buke u sredini u kojoj ljudi rade i borave propisane su najviše moguće dopuštene razine buke na vanjskim prostorima koje iznose:

Tablica 19.

Najviše dopuštene razine vanjske buke u dBA			
zona	namjena prostora	dan	noć
1.	oporavilišta, zone odmora i rekreacije, kulturno - povijesni lokaliteti i veliki parkovi	50	40
2.	stambena gradska područja, ostala naselja, turističke zone i zone odgojno - obrazovnih institucija	55	45
3.	poslovno - stambena zona s objektima javne namjene izvan gradskog središta, dječja igrališta	60	50
4.	poslovno - stambena zona s objektima javne namjene unutar gradskog središta, zone duž glavnih gradskih prometnica	65	50
5.	industrijska, skladišna i servisna područja, te područja transportnih terminala, bez stanova	unutar zona - u skladu s propisima o zaštiti na radu na granici ovih zona - buka ne smije prelaziti dopuštene razine u zoni s kojom graniči	

Pri izradi planova užeg područja (UPU, DPU) potrebno je odrediti predviđene razine buke, koje ne smiju prijeći najviše zakonom predviđene razine.

3.7.5. Biološka raznolikost

Temeljna metoda očuvanja biološke raznolikosti je utemeljenje zaštićenih dijelova prirode i pojedinih biljnih i životinjskih vrsta u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode (NN 70/05). Zaštićene su prvenstveno biljne i životinjske vrste koje su ugrožene ili rijetke u Hrvatskoj, ali i one čiju nas zaštitu obvezuju različite međunarodne konvencije. Pored zakonskog zaštićivanja pojedinih vrsta i prostora, važno je u sve ljudske djelatnosti ugrađivati mjere zaštite biološke raznolikosti. Zaštita staništa na prostorima koji se gospodarski koriste unapređuje se provođenjem smjernica zaštite prirode od strane poljoprivrednih, šumskih, vodoprivrednih i drugih službi.

Biološka raznolikost izložena je stalnim promjenama kojih je posljedica izumiranje biljnih i životinjskih vrsta. Zato je važno u sve oblike korištenja prostora ugrađivati mjere očuvanja biološke raznolikosti koje se odnose na njihovu inventarizaciju i valorizaciju sa procjenom ugroženosti, kao i vrednovanje zaštićenih dijelova prirode, te utvrditi prijedloge za njihovu sanaciju i zaštitu.

Genetsku raznolikost zavičajnih sorti kulturnih biljaka i pasmina domaćih životinja na području Županije zbog prilagođenosti lokalnom podneblju, otpornosti na bolesti, a u pravilu i dobre uklopljenosti u prirodni krajobraz treba maksimalno zaštititi i koristiti za poboljšanje svojstava uzgajanih vrsta.

3.7.6. Područja i dijelovi primjene planskih mjera zaštite

Izrada dokumenata prostornog uređenja niže razine (urbanistički plan uređenja /UPU/ i detaljni plan uređenja /DPU/), sukladno Zakonu o prostornom uređenju i gradnji, obavezna je za neizgrađena izdvojena građevinska područja izvan naselja (gospodarska zona, ugostiteljsko - turističko – gospodarske zone) gdje se predviđa preparcelacija i uređenje novih prometnica, infrastrukture i javnih površina, kao i za neizgrađene i neuređene dijelove građevinskih područja naselja. Slijedom navedenog, na području općine Čaglin obavezno je donošenje slijedećih planova:

- UPU izdvojenih građevinskih područja, i to:
  - gospodarske zone „Čaglin“ – 15,64 ha;
  - ugostiteljsko - turističko - gospodarske zone „Ribnjaci“ – 21,18 ha
  - ugostiteljsko - turističke zone „Sovski Dol“ – 2,4 ha;

- UPU neizgrađenih dijelova naselja, i to :
  - UPU ČAGLIN 1. – 2,32 ha;
  - UPU ČAGLIN 2. – 2,20 ha;
  - UPU ČAGLIN 3. – 3,38 ha;
  - UPU ČAGLIN 4. – 1,84 ha;
  - UPU DJEDINA RIJEKA 1. – 1,33 ha;
  - UPU DJEDINA RIJEKA 2. – 1,00 ha;
  - UPU VUKOJEVICA 1. – 1,78 ha;
  - UPU VUKOJEVICA 2. – 2,70 ha;
  - UPU LATINOVAC 1. – 1,83 ha;
  - UPU MIGALOVCI 1. – 1,41 ha;
  - UPU MILANLUG 1. – 1,11 ha;
  - UPU MILANLUG 2. – 1,06 ha;
  - UPU SOVSKI DOL 1. – 1,62 ha;

Područja za koja se utvrđuje obveza izrade prostornih planova označena su na kartografskim prikazima građevinskih područja naselja, i to na: 4.2. (Djedina Rijeka), 4.4 (Duboka i Vukojevica), 4.11. (Latinovac), 4.12. (Migalovci), 4.13. (Milanlug), 4.20. (Sovski Dol) i 4.26. (Čaglin).

Obveza provedbe procjene utjecaja na okoliš utvrđena je za građevine i zahvate u prostoru koji su određeni posebnim propisom.

3.7.7. Smjernice za zaštitu od požara, eksplozije, elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

Smjernice za zaštitu od požara i eksplozije ¹

Na području općine Čaglin predviđene su sljedeće smjernice iz područja zaštite od požara i eksplozije:

- predvidjeti izgradnju, nadogradnju ili rekonstrukciju vanjske hidrantske mreže na području općine Čaglin, sukladno Pravilniku o hidrantskoj mreži za gašenje požara (NN 8/06)
- osigurati nesmetan vatrogasni pristup vatrogasnoj tehnici i gasiteljima postojećim i planiranim građevinama sukladno Pravilniku o uvjetima za vatrogasne pristupe (NN 35/94 i 142/03). U svezi toga potrebno je precizno odrediti lokaciju i površine za ljetne terase ugostiteljskih objekata i mjesta za parkiranje ispred građevina posebno u središnjim dijelovima naselja iz razloga da se osigura prolazak i pristup vatrogasnoj tehnici
- planiranim zahvatima u prostoru ne smije se onemogućiti slobodan izlaz/ulaz vatrogasne tehnike iz/u građevinu Vatrogasnog doma DVD-a Čaglin, kako se ne bi umanjila efikasnost vatrogasnih intervencija
- eventualnim planiranjem industrijsko-gospodarske zone u kojoj je moguće skladištenje zapaljivih tekućina i plinova, treba predvidjeti sigurnosne udaljenosti od drugih objekata, a u skladu sa Zakonom o zapaljivim tekućinama i plinovima (NN 108/95) i ostalim podzakonskim aktima koji reguliraju ovu problematiku
- kod gradnje plinovoda potrebno je primjenjivati odredbe posebnih propisa za siguran transport tekućih i plinovitih ugljikovodika magistralnim naftovodima i plinovodima, uvažiti opće akte lokalnog distributera plina te posebnu pažnju posvetiti sigurnosnim udaljenostima od magistralnih i distributivnih plinovoda.
- prilikom uređenja cestovnih pravaca i ulica na području Općine prioritetno izvršiti rekonstrukcije dotrajalih čeličnih cijevi
- u dogovoru s lokalnim distributerima voditi računa o sigurnosnim udaljenostima za električne, telekomunikacijske, komunalne i druge instalacije.
- smjernice zaštite od požara temelje se na procjeni ugroženosti od požara i planu zaštite od požara, predviđenih prema Županijskom planu zaštite od požara.

¹ prema podacima: Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava Požeško-slavonska (dopis broj: 511-22-04-7/4-564/1-06 od 27. veljače 2006.g.

Smjernice za zaštitu od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti²

Gradnja skloništa kao mjera sklanjanja planira se sukladno postojećim propisima (Zakon o unutarnjim poslovima (pročišćeni tekst (NN, br. 29/91)), Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN, br. 2/91), Pravilnik o tehničkim normativima za skloništa, Pravilnik o održavanju skloništa i drugih zaštitnih objekata u miru (NN, br.) kao i Prostornom planu Požeško-slavonske županije.

Pravilnik o kriterijima za određivanje gradova i naseljenih mjesta u kojima se moraju graditi skloništa i drugi objekti za zaštitu (NN, br. 2/91) utvrđuje da se skloništa i drugi objekti za zaštitu stanovništva, odnosno samo drugi objekti za zaštitu stanovništva grade u gradovima i naseljenim mjestima u kojima živi preko 2.000 stanovnika.

U općini Čaglin općinsko središte Čaglin, prema posljednjem službenom Popisu stanovnika iz 2001. godine, ima 677 stanovnika i naselje je s najvećim brojem stanovnika u Općini.

Prema navedenom Pravilniku Čaglin se ne nalazi niti u jednom stupnju ugroženosti, što znači da ne mora kao naselje graditi sklonište i druge objekte za zaštitu stanovništva. Općina treba razdijeliti Čaglin u jednu ili više zona ugroženosti u kojima se osigurava zaštita stanovništva u zaklonima.

Zone ugroženosti se omeđuju krivuljama drugog reda određenim duljinama radijusa ili pravicima na određenoj daljini od objekata koji bi mogli biti cilj napada u ratu i od objekata kod kojih bi veliki kvarovi (havarije) na postrojenjima mogli uzrokovati kontaminaciju zraka i okoliša, a prema procjenama ugroženosti i stupnju ugroženosti općine Čaglin.

Na području Općine Čaglin utvrđen je u dijelu VII° MCS, a u dijelu VIII° MCS. Zaštita građevina od potresa provodi se projektiranjem i gradnjom građevina, sukladno posebnim propisima.

Skloništima se ne smatraju građevine odnosno podrumске i druge prostorije u građevinama koje mogu biti prilagođene za sklanjanje ljudi, ali je potrebno iste planirati ili predvidjeti tamo gdje se okuplja veći broj osoba (građevine u kojima borave djeca, u stacionarnim zdravstvenim ustanovama, veći trgovinski ili sportski centri i drugo). Za takve prostore treba predvidjeti i njegovu drugu namjenu, a građevinski je izvesti tako da se mogu brzo prilagoditi za sklanjanje osoba.

Za mjeru zbrinjavanja predvidjeti veće građevine (domovi, škole, sportske dvorane, veća skladišta ili hale, a ako nema dovoljno građevina predvidjeti veći prostor s mogućnošću brzog priključka na komunalnu infrastrukturu (kao igrališta, neizgrađena građevinska zemljišta).

Vlasnici i korisnici građevina u kojima se okuplja veći broj osoba (škola, sportske dvorane, veći trgovački centri i drugi) dužni su uspostaviti i održavati odgovarajući sustav uzbuđivanja građana te ga povezati s Centrom 112 (sukladno članku 21. Zakona o zaštiti i spašavanju (NN, br. 174/04).

Na području Općine utvrđeno je poplavno područje. Do izgradnje nasipa ili provođenja drugih mjera, kojim će se ovo područje zaštititi od poplave, na poplavnom području nije dozvoljena gradnja građevina koje se mogu graditi van građevinskog područja, izuzev vodnogospodarskih građevina i vodova infrastrukture.

² prema podacima: Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Područni ured za zaštitu i spašavanje Požega (dopis broj: Klasa: 350-01/06-01/01, Urbroj: 543-11-01-06-7 od 15. svibnja 2006.g.